

**PS /16 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 21 oktober 2016**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	4
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	7
Interpellatiedebat Merwededebrug/A27	8
Vragenhalfuur	24
Actuele moties	24
Stemming	24
83/16 Lijst ingekomen stukken 10 september 2016 tot en met 30 september 2016	24
82/16 Notulen van PS 20 mei 2016	25
Bespreekstukken (inclusief stemming)	25
73/16 Vaststellen gecorrigeerde versie Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)	25
74/16 Bestuursrapportage 2016	26
Sluiting van de vergadering	69

Index gesproken personen

Arts, mw. W.M.A., 19, 23
Berg, H.F. van den, 18, 19, 20, 23
Brunklaus, mw. drs. P.M., 26, 27, 37, 57, 59, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Burger Dirven, drs. K.A.J.M., 15, 16, 18, 19, 20, 23
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 7
Dingemans, mw. F.M., 25, 27, 35, 36, 57, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van, 24, 36
Hageman, ir. J.J.C., 7
Hattem, A.W.J.A. van, 25
Heijman, J.H.W.F., 21, 24, 25, 43, 65, 66, 67, 68, 69, 70
Heijmans, N.G.L., 7, 8, 22, 31, 55, 56, 59, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Jonge, R.A. de, 25
Kammen, mw. drs. P. van der, 34, 56, 57, 60, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Koevoets, H.J.P.E., 26, 27, 28, 29, 44, 45, 48, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Kort, M.V. de, 25
Kuijken MSc, R.C.P., 25
Meijer, A.A., 19, 23
Oosterveer, ing. H., 23, 25, 40, 52, 65, 66, 67, 68, 69
Roijackers, mw. H.I., 25, 29, 38, 51, 53, 54
Smeets, drs. M.E.J., 13, 20, 23, 47
Smeulders, S.J.A.H., 20, 23, 48, 49, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Steenbakkers, S.P.M.F., 29, 31, 32, 36, 46, 47, 48, 49, 51, 54, 56, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Voorzitter, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70
Vreugdenhil, ing. H.J., 8, 11, 12, 14, 15, 16, 22, 24, 25, 43, 65, 66, 67, 68, 69
Vugt, drs. R.J. van, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 22, 23
Wel, ir. M.C. van der, 24, 25, 41, 53, 55, 59, 64, 65, 66, 67, 68, 69

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Dongen
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Helmond
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Bavel
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg

Portheine, P.
Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R. van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der

VVD
GroenLinks
PVV
VVD
CDA
GroenLinks
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
CU/SGP
CDA
PvdD

Riethoven
's-Hertogenbosch
Etten-Leur
Woudrichem
's-Hertogenbosch
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Sint-Oedenrode
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 21 oktober 2016

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Vragenhalfuur

III. Actuele moties

IV. Stemming

83/16 Lijst ingekomen stukken 10 september 2016 tot en met 30 september 2016

82/16 Notulen van PS 20 mei 2016

V. Bespreekstukken (inclusief stemming)

73/16 Vaststellen gecorrigeerde versie Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)

74/16 Bestuursrapportage 2016

VI. Sluiting van de vergadering

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 21 oktober 2016

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 52 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, De Jonge, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, Koevoets De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Panhuizen, Portheine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel.

Afwezig zijn 3 leden te weten: Maas, Van Overveld, mw. Claessens-Vloedgraven.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 14.49 uur

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik wil u vragen uw plaatsen nu in te nemen. De vergadering is geopend. Ik merk op dat we iets later begonnen zijn, vanwege de aanbidding van het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'. Ik zal de griffier en de procedurevergadering uiteraard vragen om dat initiatief nu verder te geleiden. En de procedure wordt uitgelijnd. En de petitie over de Merweddebrug. Dat bij wijze van mededeling.

Ik verzoek u nu allen te gaan staan voor een moment van stilte bij de opening van deze vergadering.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **voorzitter**: Ik wil de griffier verzoeken ons mededeling te doen van de berichten van verhindering.

De **griffier**: De heer Ben Maas is verhinderd. De heer Wim van Overveld is verhinderd. En de heer Uijlenhoet is nu aanwezig, maar zal een groot deel van de vergadering afwezig zijn.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Nog aanvullingen? De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): De heer Kutlu zal iets later komen.

De **voorzitter**: Kutlu ook iets later.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Helaas moet ik mevrouw Claessens ziek melden.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Verder geen aanvullingen.

Dan heet ik u nogmaals allen zeer van harte welkom, in het bijzonder ook de bezoekers op de publieke tribune. Dat zijn vandaag deelnemers aan het inburgeringsprogramma Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingen Brabant Centraal uit Breda. En de heer Uijlenhoet heeft namens uw Staten deze gasten ontvangen. Van harte welkom en fijn dat u belangstelling toont voor ons werk.

Dan stel ik nu aan de orde de agenda. Er zijn geen mondelinge vragen en actuele moties ingediend. De ChristenUnie/SGP en het CDA hebben een interpellatiedebat aangevraagd over de Merwedebrug/A27 en dat is door de procedurevergadering met een positief advies hier in uw vergadering neergelegd. Ik stel dus voor dat toe te laten. Dan is dat bij dezen besloten en gaan we daar zo dadelijk mee beginnen.

Ik wijs u er verder op dat de VVD-fractie afziet van spreektijd bij het Provinciaal Water- en Milieuplan. Dat kan dus eigenlijk meteen in stemming komen. Dat scheelt ons in ieder geval twee minuten vandaag, want zoveel spreektijd was er niet. Waarvan akte.

En verder meld ik u dat alle moties en amendementen, die tijdens deze vergadering zullen worden ingediend, door de griffier op iBabs zullen worden geplaatst onder 'Statendag 21 oktober 2016, agendapunt 11, ingediende moties en amendementen'.

Interpellatiedebat Merwedebrug/A27

De **voorzitter**: Dan zijn wij nu bij het interpellatiedebat, dat ik al aankondigde. Er zal kort het woord worden gevoerd door twee van uw leden, indieners van deze interpellatie: de heer Vreugdenhil, ChristenUnie/SGP en Roland van Vugt van de CDA-fractie. Ik wil hun beiden vragen kort en krachtig de interpellatie te plegen. En als eerste begint de heer Vreugdenhil, heb ik begrepen. Aan u het woord.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Op 11 oktober om half zeven zette ik de radio aan en hoorde ik dat de Merwedebrug afgesloten was. Van het een op het andere moment werd een groot gebied veranderd in een verkeerschaos. Een belangrijke onderbreking van de noord-zuidopenbaarvervoerverbinding, waardoor scholieren niet meer naar school konden gaan, werkenden niet naar hun werk en mensen die het ziekenhuis moesten bezoeken niet meer naar het ziekenhuis. En we zullen er ook ernstig rekening mee houden dat deze overlast nog geruime tijd zal aanhouden.

Voorzitter. We hebben eerder vragen gesteld. Daar hebben we heel snel antwoord van het college op gekregen. Daar danken wij het college voor. Maar er blijven wat ons betreft nog drie punten staan. Een ervan is de staat van de Merwedebrug en wat het college hier van wist. Want op 5 oktober werd al bekend dat de staat van de brug zodanig was dat extra zwaar verkeer er niet overheen mocht. En op 11 oktober werd de brug ook volledig voor al het vrachtverkeer afgesloten. Voorzitter. Is er in die tussenliggende periode geen signaal van Rijkswaterstaat geweest en wat heeft het college zelf gedaan om Rijkswaterstaat aan de jas te trekken over wat de staat van de Merwedebrug is?

En dat brengt me eigenlijk bij het tweede punt. Wat is nu eigenlijk de ernst van de situatie waar we het over hebben? Want we hebben telkens een opschaling gezien: eerst zeer zwaar verkeer, toen alle vrachtverkeer. En men vraagt zich nu ook af of ook het één rij personenauto's over de brug gaan niet een gevolg is van de staat van de brug, helemaal nu we zien dat de noord-zuidverbinding pas over enkele dagen weer opengesteld wordt voor twee rijen autoverkeer. Voorzitter. En we vragen ons ook het volgende af, terwijl hier vele malen over is gesproken, ook in Provinciale Staten en u door gemeenten aan de jas bent getrokken over de staat van de brug en de aanpak van de A27. Welke prioriteit heeft u de

afgelopen periode gegeven om zo snel mogelijk tot een robuuste en goede verbinding over te brug te komen?

En dat brengt mij op het tweede punt, voorzitter. We hebben het hier over een cruciale OV-verbinding van en naar Utrecht. En voor de hele regio is deze OV-verbinding van cruciaal belang om gebruik te kunnen maken om naar school en het werk te kunnen komen. Voorzitter. Het verbaast ons ten zeerste dat er niet meteen een aanpak en calamiteitenplan klaar lagen om in ieder geval een OV-verbinding over de brug gerealiseerd te krijgen. En dat brengt ons bij de volgende vraag. Heeft u geen calamiteitenplan klaarliggen voor het geval de brug eruit gaat, wat geregeld gebeurt in de regio? En waarom is dan dat calamiteitenplan niet ook direct in werking gesteld? Graag antwoord op deze vraag.

Voorzitter. Een derde punt is de schade bij ondernemers, waarover net ook de petitie is aangeboden. Voor veel ondernemers in de regio is de schade enorm. Ze maken zich zorgen en terecht. Van de ene op de andere dag worden ze geconfronteerd met gigantische omrijdtijden, haperingen in leveringen en economische schade. Tot nu toe geeft het college alleen enkel aan dat men een beroep kan doen op het nadeelcompensatiefonds en dat er ruimhartig zal worden gecompenseerd. Voorzitter. Maar de beleidsregel, waar men gebruik van kan maken, geeft ruimte aan de minister om een verruiming te laten realiseren, de drempelwaarde van 5% van de normomzet te verlagen en daarmee een echte ruime compensatie af te geven. Mijn vraag aan de gedeputeerde is: heeft hij de minister hierop aangesproken? En zo niet, is hij van plan om daar de minister op te roepen en daarmee in ieder geval het maximale binnen deze regeling te realiseren en daarmee ondernemers tegemoet te komen? Ik hoor graag de antwoorden van de gedeputeerde op deze vraag. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil en geef de heer Van Vugt de gelegenheid om aanvullend nog enkele opmerkingen te maken. Aan hem het woord.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Dank u wel. Het voelt een beetje schizofreen. Volksvertegenwoordiger zijn in de slimste provincie van het land, de motor van de Nederlandse economie en tegelijkertijd inwoner zijn van het land van Heusden en Altena. Een regio met ten zuiden het prehistorische kruispunt Hooipolder en ten noorden een gammele Merwedeburg, die mogelijk instort wanneer je met een auto met aan boord een aantal zwaargewichten eroverheen rijdt. De afgelopen dagen leek het of ik droomde. Smalle dijken waar zwaar vrachtverkeer zich mengde met fietsende scholieren, Brabantliners die stoppen op een horrorkruising om precies daar hun passagiers uit te laten, verkeersregelaars die soms moesten wegspringen om niet platgereden te worden door geïrriteerde automobilisten. Jaren is gestudeerd en gesoebat over verbreding van de A27 en een nieuwe brug. Rijkswaterstaat heeft jaren gewikt en gewogen op hergebruik van de brug om er twee weken geleden bij een inspectie achter te komen dat het ding op instorten staat. Een nachtmerrie en een dik verdiende koude douche voor Rijkswaterstaat. Van de ene dag op de andere dag wordt het verkeer lam gelegd en mogen Brabantliners passagiers 40 km omrijden en truckers achteraan aansluiten in de files op de A2, de A16 en de A59. Veel ondernemers en reizigers worden zwaar gedupeerd en gedeputeerde Van der Maat evenals lokale wethouders worden compleet verrast en gaan zo'n beetje fulltime in het crisismanagement. Overigens heeft de CDA-fractie waardering voor uw inzet en uw aanpak. U verdient een warme douche, maar u verdient ook brede steun vanuit de Brabantse volksvertegenwoordiging in uw lobby deze noord-zuidverbinding snel te verbreden. Daarom dienen wij een motie in die dat uitspreekt. En dat een lobby nodig is, voorzitter, blijkt ook uit de woorden van de directeur van de BZW, onlangs uitgesproken bij haar installatie.

Voorzitter. Het probleem A27 is geen regionaal probleem, maar een probleem van Nederland in het algemeen en Brabant in het bijzonder. Onze bereikbaarheid is rechtstreeks in het geding op alle noord-zuidverbindingen.

Enkele vragen, voorzitter. Hoe kan het dat de gebreken aan de brug zo'n verrassing zijn voor Rijkswaterstaat?

De **voorzitter**: U moet wel gaan afronden.

De heer **Van Vugt** (CDA): Dat ga ik doen. En heeft Rijkswaterstaat nog meer verrassingen in petto voor ons, want er zijn meer bruggen in Brabant? En de tweede en wat mij betreft de belangrijkste, wat betekenen de actuele bevindingen omtrent de staat van de brug voor de aanpak van de A27? Immers, de aanpak van de weg, die gepland staat voor 2019, gaat uit van een her te gebruiken brug.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Vugt. Ik wijs er overigens op dat het gebruikelijk is dat moties worden ingediend nadat de gedeputeerde heeft geantwoord. Dat ook in het perspectief van de vraag of het nog nodig is. Dus de motie moet u straks indienen en niet nu. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Dank ook voor dit debat. Dat stelt mij in staat om te beginnen met mijn dank uit te spreken aan de buschauffeurs en planners van Arriva, die echt in no time hebben geschakeld en ervoor hebben gezorgd dat er gewoon binnen 48 uur een alternatieve dienstregeling is die op een degelijke en verkeersveilige manier kan worden afgehandeld. Dank ook aan de reizigers, die begrip hebben getoond voor een situatie die we gelukkig niet alledag meemaken en dan toch snappen dat er van alles in het werk moet worden gesteld om heel veel reizigers op een goede manier van A naar B te kunnen brengen. En ook dank aan onze wegbeheerders, onze inspecteurs, die meteen ter plaatse zijn geweest en gewoon hebben gekeken wat de gevolgen zijn van de afsluiting van de brug en daar zo goed als mogelijk vanuit hun professionaliteit invulling aan hebben gegeven. En dank ook aan de mensen hier in dit huis, die heel veel hebben gebeld en met alles en iedereen hebben lopen schakelen om na deze situatie tot een goede afhandeling van de verkeerssituatie te komen. Ik ben er heel erg blij mee dat het zich op die manier heeft kunnen voltrekken.

Twee opmerkingen vooraf. Als ik de media en ook de Twitteraccounts van mijn gewaardeerde Statenleden lees, dan vind ik het denk ik toch wel belangrijk om maar meteen even te zeggen: die brug is eigendom van Rijkswaterstaat. De minister is verantwoordelijk voor de brug. Goed dat wij een discussie hier hebben, ieder vanuit zijn verantwoordelijkheid. Maar laat ik dat maar meteen heel duidelijk aan de voorkant aangeven voor de gesprekken die we ongetwijfeld zo meteen nog gaan hebben. En laat ik het ook overzichtelijk en kort proberen te houden, omdat ik u misschien wel meer dan u lief is, heb geïnformeerd over alle stappen die we hebben gezet. En laten we voorkomen dat we hier alles nog een keertje dubbel gaan doen.

Ik ga graag in op de drie thema's die u in uw interpellatie heeft aangekondigd. Het eerste is of we wel goed doordrongen zijn van het belang van de brug. Natuurlijk! Het antwoord daarop is ja en nog een keer ja. Voor alle automobilisten die er dagelijks overheen gaan naar hun werk en weer naar huis gaan, voor die tweehonderd bussen, die vijfduizend reizigers die van het OV gebruikmaken en op weg zijn naar school, werk of het ziekenhuis. En inderdaad ook voor al die ondernemers, die nu helaas met economische schade te maken hebben. Belangrijke ondernemers voor onze regionale en nationale economie. En juist omdat die brug zo belangrijk is heb ik, maar niet alleen ik, ook mijn vele voorgangers, onder andere via de bestuurlijke adviesgroep Houten-Hooipolder, voortdurend aandacht gevraagd voor de snelle aanpak van de vitale verkeersader tussen Utrecht en Breda. En ik heb ook meteen in mijn eerste gesprek met de minister, zowel meteen bij het BEO MIRT de dag nadat de brug gesloten was als afgelopen week, gevraagd: 'Beste minister, dit gaat toch niet ten koste van de plannen voor de A27?' Het antwoord daarop is nee. De uitbreiding gaat gewoon door. De extra brug wordt aangelegd. En de kosten voor het beheer en onderhoud, die nu gemaakt worden, gaan niet ten koste van de 850 miljoen euro, die gereserveerd

zijn om de A27 inclusief de Merwedeburg die erbij komt aan te pakken. En dan juist omdat die brug zo belangrijk is heb ik meteen, nadat we door hebben gekregen dat de brug was afgesloten voor bussen en vrachtwagens, geschakeld met de HID's van Rijkswaterstaat om de afhandeling van de A27 te optimaliseren.

De heer **Van Vugt** (CDA): Interruptie Vreugdenhil. U bent overigens zo dadelijk meteen weer aan de beurt.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, maar dan kunnen we het debat misschien goed scherp voeren. Dank u wel. Het zou van de gekke zijn als deze kosten ook nog een keer af zouden gaan van het budget. Ik denk dat dat al helemaal niet uit te leggen is. Mijn vraag is de volgende. In de plannen voor de A27 wordt de bestaande brug nog steeds gehanteerd. Ik vraag me af of een opgelapte brug, waarvan we nu de gevolgen ondervinden, nog wel een plek in dit tracé moet krijgen. Of dat we naar de toekomst continu met de brug gaan krijgen.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Een goede vraag en die vraag heb ik ook aan de minister gesteld. Zij heeft mij twee dingen verzekerd. Het eerste is dat de nieuwe brug ernaast gewoon komt. Het tweede is dat bij deze onderzoeken en de vervolgstudies van de A27 gewoon keurig wordt gekeken, zoals is afgesproken, of die brug de verkeersintensiteit van de toekomst kan volhouden. Deze nieuwe situatie voegt daar eigenlijk niet zoveel aan toe. Dat is ook de reden, mijnheer Vreugdenhil, waarom er een stevige risicoparagraaf in het budget van die 850 miljoen euro is opgenomen. Ik ga door met mijn betoog. En juist omdat die brug zo belangrijk is ...

De **voorzitter**: Interruptie Van Vugt. Mag ik stilte in de zaal? Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Het optimisme dat u met betrekking tot deze brug uitstraalt deel ik niet direct. Inderdaad is in de planvorming uitgegaan van een redelijke brug, maar we zijn nu verrast met nieuwe feiten, waardoor van de ene dag op de andere verkeer van 3,5 ton en hoger er niet meer overheen kan. Dat is geen kleinigheidje.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Van Vugt** (CDA): Mijn vraag is of het gerechtvaardigd is om dat vertrouwen te hebben en of de druk op de ketel niet moet blijven.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja. Het is zeker gerechtvaardigd om dat vertrouwen te hebben, omdat de informatie waarnaar u zoekt allemaal is belegd in het OTB en de financieringsparagraaf van de A27 Houten-Hoopolder. Dus ook al was er geen sprake geweest van de stremming van de brug voor zwaar verkeer, dan nog was het antwoord op uw vraag ook al ja geweest. Dus dan zou er sowieso capaciteitsuitbreiding komen. Er komt gewoon een nieuwe brug naast. En tegelijkertijd staat ook in de risicoparagraaf dat een van de grote risico's waarnaar nog gekeken moet worden de houdbaarheid van de bestaande brug is. Dat is gewoon een onderdeel van de planvorming.

Zo meteen kom ik in mijn betoog op het leereffect. De zorgen van u heb ik ook en die heb ik al twee keer persoonlijk met de minister gedeeld. Dat heeft onder andere geleid tot een afspraak over een evaluatie. Daarop kom ik zo in mijn betoog.

Ik ga graag door. Juist omdat die brug zo belangrijk is heb ik meteen geschakeld met de HID's. Dat zijn de bestuurders van Rijkswaterstaat. En niet van onze eigen regio, maar ook van de regio in Zuid-Holland, want die brug is de verbinding tussen twee Rijkswaterstaatregio's. De dag na afsluiting heb ik met de minister in het BEO MIRT meteen mijn zorgen geuit.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil. Interruptie.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Omdat we nu ook chronologisch gaan, even die stap ervoor. Op 5 oktober werd al bekend dat er geen zwaar verkeer overheen mocht gaan. Wij vragen ons het volgende af. Is er toen geen belletje geweest hier van het provinciehuis richting de minister? Met name is het van belang, omdat de nadeelcompensatieregeling ook aangeeft dat indien er sprake zou zijn van voorzienbaarheid de ondernemers er aanspraak op mogen maken dat ze niet alleen maar vanaf 5% van de normomzet, maar de hele schade die ze hebben, vergoed kunnen krijgen. Dus wij vinden het daarom wel van belang om te weten of Rijkswaterstaat eigenlijk op 5 oktober al niet het signaal had moeten geven. En heeft u daar ook naar gevraagd?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Volgens mij maakt de heer Vreugdenhil een denkfout. U maakt namelijk een causaliteit tussen een telefoontje, dat er van mij naar de minister na 5 oktober niet is geweest, en het wel of niet ruimhartig gehoor geven aan een compensatieregeling. Uw denkfout zit erin dat het telefoontje impact heeft op de nalatigheid of verantwoordelijkheid van de minister en wat dat betekent in termen van een schadevergoeding. Dus dat vind ik wel even prettig om weg te nemen. Want u werpt toch een beetje op alsof die brug, de compensatieregeling en de verantwoordelijkheid van beheer en onderhoud van de provincie zijn. En dat is niet het geval, mijnheer Vreugdenhil.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Daar heeft u helemaal gelijk in. Alleen kunnen we als provincie wel al het mogelijke doen als er voorzienbaarheid in de situatie was. Ik spreek er u niet op aan, maar ben wel aan het zoeken welke informatie we hebben, ook voor ondernemers, om ruimte te vinden binnen het nadeelcompensatiefonds. En daar zou u een heel belangrijke rol in kunnen spelen, omdat u natuurlijk wel dicht bij het vuur zit en ook die informatie aan kunt leveren. Dus nogmaals, de bal ligt bij de provincie, bij Rijkswaterstaat. Maar ik wil ook nog scherp vanuit het college hebben welke voorzienbaarheid er bij Rijkswaterstaat was.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Zeker. Goed dat die zaken nu uit elkaar worden gehaald. Misschien dat ik mijn betoog dadelijk kan afmaken, want daar kom ik zo meteen aan toe: wat wij doen en wat ik al heb gedaan om ervoor te zorgen dat er een ruimhartige compensatie komt. Natuurlijk nemen wij daar onze verantwoordelijkheid en gaan we pal voor de ondernemers en Arriva staan om te kijken hoe daar op een goede manier gehoor aan gegeven kan worden. Maar het is niet zo dat de causaliteit, die u toch even lijkt te willen benoemen tussen het telefoontje dat ik wel of niet heb gedaan en of de ondernemers er

wel of geen middelen voor terugkrijgen, er niet is. Dat is een misvatting. Ik heb op 5 oktober geen telefoontje gepleegd. Maar in dit soort situaties moet iedereen vooral even vanuit de wegbeheerderskant zijn eigen verantwoordelijkheid nemen.

Op de evaluatie kom ik dadelijk terug. Want hebben we hier dan niks uit te leren? Zeker wel. Omdat die brug zo belangrijk is, mijnheer de voorzitter, heb ik meteen geschakeld met de minister. Ik heb op twee momenten persoonlijk contact gehad. Omdat die brug zo belangrijk is hebben we meteen de monitoring van het sluisverkeer op de provinciale wegen geïntensiveerd. En omdat die brug zo belangrijk is heb ik meteen met de verschillende wethouders uit de regio gebeld om een goed beeld van de situatie te krijgen. Ik ben ook blij dat onze wegen er zo goed bij liggen dat de capaciteit daarvan de verhoging van het verkeer wel aankan. Er is zeker sprake van een verhoogde intensiteit, maar gelukkig zijn onze wegen robuust genoeg om die te verwerken. Vanuit Woudrichem en Werkendam heb ik van wethouders meegekregen dat de situatie in de eerste dagen wel even onrustig was. Gelukkig is de situatie weer redelijk beheersbaar geworden.

Hebben we dan niks te leren? Nou, zeker wel. Ik heb ook in mijn eerste reactie al aangegeven dat ik het opvallend vond dat wij uit de media moesten vernemen dat de brug werd afgesloten.

De **voorzitter**: Interruptie Van Vugt. Even de microfoon aan.

De heer **Van Vugt** (CDA): Dank u. U spreekt over de capaciteit van de lokale wegen in Altena en het feit dat het de eerste dagen een beetje treurig beeld gaf en later bijtrok. Maar ik wijs u erop dat we te maken hebben met de herfstvakantie. En volgende week nog een keer. En ik ben benieuwd wat daarna gebeurt als het weer wat tegen gaat zitten en als de vakanties over zijn. Ik neem aan dat u constant blijft monitoren.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Zeker. We blijven constant monitoren. De eerste week was het nog geen herfstvakantie. Met de minister en Rijkswaterstaat hebben we besproken dat het nu wel herfstvakantie is. We hebben ook aangegeven dat we ervan uitgaan en een appel erop hebben gedaan dat de verkeersregelaars, ook geleverd door Rijkswaterstaat, blijven. En natuurlijk kijken we ook zeer gespannen ook samen met Arriva mee naar de situatie over anderhalve week, de eerste maandag na de herfstvakantie. Ook goed is om te zien dat het de eerste twee dagen hectisch is en vervolgens je wel ziet dat het verkeer zich gaat normaliseren en daar rekening mee houdt. We hebben bij het ministerie aangedrongen op de aanpak van de A27. Uit de berichten die we vandaag hebben gezien, is denk ik ook wel weer lering te trekken uit goede bebording en bewegwijzering. Die A27 moet doorrijden. Het is prioriteit om ervoor te zorgen dat de afhandeling van ons OV en de regionale wegen op een goede manier gaat.

De **voorzitter**: Interruptie de heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter. Een tijdje geleden was ik bij de voorlichting over de plannen bij Hooipolder. Daar vroeg ik aan de projectmanager van Rijkswaterstaat wat de grootste risico's zijn bij de verdere ontwikkeling van de A27. Toen werden de bruggen genoemd. Dus ik vraag me af in hoeverre er eerder rekening mee is gehouden.

Dan het tweede punt. U spreekt over normalisering. Maar als ik kijk naar het openbaar vervoer, de Interliner, de verbindingen tussen Brabant en Utrecht, dan zijn er grote vertragingen, waardoor het bijna onmogelijk is om op tijd naar studie of werk te gaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Smeets. Wilt u een vraag stellen? Kort en krachtig alstublieft.

De heer **Smeets** (GL): Ik wil vragen welke alternatieven er zijn, ook ten aanzien van het openbaar vervoer. En ik wil u ook vragen of wij inzicht kunnen krijgen in de technische staat van deze brug.

De **voorzitter**: De gedeputeerde heeft het woord. De gedeputeerde heeft nog een enkele minuut voor zijn beantwoording. Zijn spreektijd is bijna om. Ik stel voor dat we hem even de gelegenheid geven om zijn verhaal af te maken. Dan kunt u desgewenst in een tweede termijn aanvullende vragen stellen. Anders wordt het denk ik een beetje onhandig. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. We hebben afspraken gemaakt over evaluatie. Namelijk hoe het kan zijn dat er overnacht zo'n besluit genomen moet worden. Daarvan heeft de minister ook aangegeven dat daar het laatste woord nog niet over is gesproken. Er moet echt nog verduidelijking op komen. En ik wil ook weten wat de minister vindt van de afhandeling in de eerste uren nadat het besluit is genomen. De communicatie tussen de verschillende mensen bij Rijkswaterstaat, de communicatie met ons, de communicatie met vervoerders, het bedrijfsleven enzovoort. En ik zeg ook in de richting van de heer Smeets dat ik een vraag heb gesteld over hoe het met die andere bruggen is gesteld. Het nieuws in dezelfde week over de Moerdijkbrug als het over OV gaat is daarin ook weer bijzonder. Dat was het eerste gedeelte van de vragen die in de interpellatie aan mij zijn gesteld.

Het tweede gedeelte gaat over OV. Als concessiehouder heb ik direct contact met Arriva gehad. We hebben ingezet op twee sporen. Het eerste spoor is dat we hebben gekeken of we een ontheffing konden krijgen. Ik heb met beide HID's en Rijkswaterstaat geschakeld. Helaas was het vanuit veiligheidsmaatregelen niet mogelijk om voor de bussen een ontheffing te krijgen. Wat we direct hebben gedaan, is een parallel spoor bewandeld. Dat is ook een reactie op de heer Vreugdenhil.

De **voorzitter**: Excuses aan de gedeputeerde. Mag ik stilte in de zaal? Het is erg rumoerig. Ik wil graag stilte in de zaal. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Licht er een draaiboek voor dit soort situaties? Ook hier weer, mijnheer Vreugdenhil, dat draaiboek ligt niet bij ons, maar dat ligt bij Arriva. Dat zijn de gemaakte afspraken van de verhoudingen tussen de provincie en de vervoerder en wie welke verantwoordelijkheid daarin heeft. Maar het belangrijkste in dezen is dat we mensen hebben die op elkaar zijn ingewerkt. De telefoontjes over en weer, vanuit onze wegbeheerders, informatie die wij hebben, met Rijkswaterstaat, met de mensen bij Arriva, dat werkte gewoon hartstikke goed. U zegt misschien waarom het zo lang heeft geduurd. Ik begin met complimenten voor de buschauffeurs dat zij in reactie op nieuws dat ze niet op een goede manier hebben gekregen toch in staat zijn om als professional te handelen. En dan zeg ik ook in de richting van het CDA, dat zegt hoe het kan zijn dat mensen daar over straat lopen, ik ga achter die buschauffeur staan en zeg: 'Wat goed dat u gewoon heeft gekeken om te kijken hoe u een klantgerichte dienstverlening kunt verzorgen.' Ik ben trots op de chauffeurs. Ik ben trots op alle mensen die ervoor hebben gezorgd dat deze situatie waarmee ze te dealen kregen binnen 48 uur is gefixt.

De **voorzitter**: Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Ook wij zijn trots op de chauffeurs. Want nu legt u volgens mij ons woorden in de mond die volstrekt niet van toepassing zijn.

Mijn gestelde vraag was dat er een calamiteitenplan klaar zou moeten liggen. Dat ligt bij Arriva, zodat er direct gecommuniceerd kan worden. Want dit was niet de eerste keer dat de brug afgesloten was. We hadden vorig jaar een aantal heel grote ongelukken in de regio, waardoor de brug langdurig was afgesloten.

De **voorzitter**: Uw vraag is?

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Mijn vraag is: wilt u er bij Arriva op aandringen dat er dus ook een plan klaarligt, dat er direct gecommuniceerd wordt? En ik snap heel goed dat je dat niet binnen twee uur gerealiseerd hebt. Maar je kunt wel helder communiceren. Bent u bereid om dat bij Arriva onder de aandacht te brengen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja. Maar u gaat ervan uit dat iets wat nodig is er niet is. Mijn stelling is dat er binnen 48 uur voor is gezorgd dat er op een veilige, betrouwbare en goed gecommuniceerde manier een alternatief lag. Het is niet zo dat je vijfduizend reizigers even binnen twee uur via Twitter op een andere manier over de Moerdijkbrug krijgt. Dus er is goed gehandeld, er is gehandeld op basis van plannen, er is met ons geschakeld. Dus ik ga gewoon niet mee in uw stelling dat er iets niet goed is gegaan.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Na twee dagen was het goed geregeld. Daarvoor krijgen we van alle kanten complimenten. Ik geef ze graag aan u door. In die twee dagen heb ik ook zelf gekeken of er communicatie was en of men mensen informeerde. Ik heb reizigers gevraagd of men wist wat er geregeld was. Die eerste twee dagen was het totale chaos voor de reiziger. Dat wil ik wel constateren.

De **voorzitter**: De punten zijn gewisseld. De gedeputeerde nog.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Als de opmerking van de heer Vreugdenhil er een is dat we samen met Arriva altijd moeten kijken wat we beter kunnen doen, dan is het antwoord daarop ja. Maar ik neem wel gewoon afstand van de beelden die ik inderdaad ook op social media heb gezien als ware de provincie of Arriva hier niet in het hoogste tempo het maximaal haalbare heeft gerealiseerd. Dat beeld zet ik heel duidelijk neer en daarover denk ik heel duidelijk zoals ik doe. Als u mij de vraag stelt: 'Heeft u naar aanleiding van deze situatie gekeken wat de beste aanpak is, zoals u bij allerlei situaties voortdurend moet kijken wat de beste aanpak is?' Natuurlijk, dan kijken we daarnaar, net als bij andere onderwerpen.

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. De gedeputeerde sprak ook de CDA-fractie aan. Wat ik heb gedaan, is het beeld schetsen van de ontstane situatie op dat moment. Dat had verder geen waardeoordelen. Ik sta ook achter de buschauffeurs. Geen enkel punt van twijfel daarover. Maar het is wel het gevolg van deze overval van Rijkswaterstaat en dan kom je in zo'n situatie terecht. Dus dat is het punt dat ik wilde maken.

De **voorzitter**: Oké. Dat is helder. De heer Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Toch even nog een vraag aan de heer Vreugdenhil van mijn kant. Vindt u niet dat u met alles een beetje overdrijft? Ook naar aanleiding van de antwoorden van de gedeputeerde. U noemt bijvoorbeeld ook dat de brug meerdere malen is afgesloten. Ja, dat klopt. In 2013, 2015. Regulier onderhoud aan deze brug. En u verbindt dat met elkaar. Dat heeft gewoon niets met elkaar te maken. Overdrijft u niet een beetje?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja. Overdrijft u niet een beetje? Even twee dingen. Overdrijft u niet een beetje de situatie, zoals die de afgelopen twee dagen bij de reizigers was. Ik zal u graag de verschillende verhalen van mensen toesturen, om daarmee ook een beeld te geven wat men die twee dagen heeft meegemaakt.

Dan het tweede. Als je kijkt naar de afsluitingen van de A27, ook die moeten we maar eens een keer in beeld brengen. Dan zult u zien in welke mate die brug afgesloten wordt. Dan mag u bepalen of het al dan niet overdreven is. In de afgelopen jaren waren er een aantal grote ongelukken, waardoor de brug ook een hele dag is afgesloten. In die regio hebben we daarmee geregeld te maken, mijnheer Burger Dirven.

De **voorzitter**: De heer Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Mijn vraag was inzake deze casus: overdrijft u niet een beetje? Ja of nee.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Gaat het dan specifiek over het busvervoer of de afsluiting? Als u deze vraag in de regio zet: 'Overdrijft u niet dat we met een fors probleem te maken hebben, dat er enorme overlast is en dat men zich zorgen maakt?' Ik denk dat we niet overdrijven.

De **voorzitter**: Oké. Dan wil ik de gedeputeerde nu vragen zijn betoog echt af te ronden, binnen één minuut.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. De eerste aanpak is pendelbussen laten rijden en omleidingen. We blijven in gesprek. We zijn met Arriva aan het kijken of het nog beter kan dan dat we nu al hebben georganiseerd. Dus het kan zomaar zijn dat we weer tot een doorontwikkeling komen van de afhandeling.

Dan het laatste puntje. Naast bestuurlijk, en met andere gesprekken die ik heb gevoerd, heb ik ook met EVP en TLN gesproken. Mij is klip-en-klaar dat deze situatie in het snelst mogelijke tijdpad verholpen gaat worden, want de economische schade zoals TLN die becijfert ligt toch op 5 ton per dag. Dat is de reden waarom ik samen met TLN, EVO en de wethouders uit de regio bij de minister heb aangedrongen op een ruimhartige compensatie. Het is mijn verantwoordelijkheid om hen te helpen in dat pleidooi. Het is de verantwoordelijkheid van de minister om daarop op een goede manier te antwoorden. Ze heeft daarvoor ook een commissie in het leven geroepen. Tevens zal ik Arriva ondersteunen in het verzoek om compensatie. Want ook daar hebben we al becijferd dat de extra kosten 1 ton per dag zijn. En dat was nog exclusief de schade van gederfde inkomsten.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Dan zijn nu de Staten weer. Eerst Vreugdenhil, dan de heer Van Vugt. En dan naar behoefte de overige fracties. Graag een korte en krachtige reactie. En mocht u dus moties willen indienen, dan dient dat nu te gebeuren. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Drie punten. Allereerst hartelijk dank aan de gedeputeerde voor zijn inzet in de afgelopen periode en ook aan allen die daaraan achter met hem hebben meegewerkt. Ook dank voor het beantwoorden van de verschillende vragen.

Ik heb drie vragen. Het eerste punt is de houdbaarheid van de brug. De gedeputeerde is daarover heel helder geweest. Dat dat in ieder geval in de komende periode een heel stevig aandachtspunt gaat zijn. Met de informatie die we nu hebben en ook wellicht de informatie die nog gaat komen naar aanleiding van de reparatie. En daar spreken we hier dan graag over. En daar worden we graag door de gedeputeerde van op de hoogte gehouden.

Ten tweede heb ik de gedeputeerde ook horen zeggen het gesprek met Arriva aan te gaan. Een evaluatie van de situatie. Ik vraag hem daarbij mee te nemen om een doorkijk te maken. Als een dergelijke situatie zich weer voordoet, hoe kunnen we snel schakelen, snel communiceren? Ik hoor daarop graag nog een reactie van de gedeputeerde.

En drie. Het is ontzettend belangrijk dat onze ondernemers in Brabant ruimhartig worden geholpen. En ook daarover heb ik de gedeputeerde een aantal uitspraken horen doen. En wat mij betreft spijt dat zich toe om maximale ruimte te krijgen binnen het nadeelcompensatiefonds, binnen de regelingen die er zijn om geen drempels daarin op te werpen, omdat we hier te maken hebben met een onvoorziene situatie. En ik vraag de gedeputeerde van Economie en Mobiliteit om alles in het werk te zetten om dat in ieder geval te realiseren en de Staten daarover te informeren. En ook daarover hoor ik graag een reactie van de gedeputeerde. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. De heer Van Vugt behoefte? Ja. Aan u het woord.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Dank u wel. Ook dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik denk, gedeputeerde, dat u, gegeven de omstandigheden, het goede heeft gedaan. Ik ben blij met uw punt dat u nog eens stevig de evaluatie ingaat. De zorg bij mijn fractie blijft groot dat 2019 misschien toch wat onzekerder is dan het lijkt of dat wordt gezegd. Ik denk dat het belangrijk is, voorzitter, dat deze A27-problematiek hoog op de agenda blijft staan van niet alleen ons, maar met name ook in Den Haag en bij de minister. Vandaar, voorzitter, dat ik deze gedeputeerde graag als steun in de rug vanuit de volksvertegenwoordiging van Brabant, met deze motie extra zou willen ondersteunen richting Den Haag. Want het is belangrijk. Ik citeer de voorzitter van de Brabants-Zeeuwse werkgevers die ook het punt van lobbyen uitdrukkelijk noemt. 'Het is nodig om te blijven lobbyen voor de Brabantse bereikbaarheid.' Vandaar, voorzitter, deze motie. Dank u.

Motie M1 'Den Haag, kom over de brug'

"Provinciale Staten van Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016;

constaterende dat:

- de brug bij Gorinchem (A27) door Rijkswaterstaat sinds 10 oktober jl. gesloten is voor alle verkeer boven de 3,5 ton;

overwegende dat:

- de geslotenverklaring van de brug tot grote overlast, economische schade en extra milieubelasting leidt voor ons land, de zuidelijke regio in het bijzonder;
- door de omleiding van groot verkeer ook op andere wegen van en naar Brabant bereikbaarheidsproblemen ontstaan;

- er al vele jaren wordt gestudeerd op een oplossing en dat Provinciale Staten zich al vele jaren heeft uitgesproken voor een versnelde aanpak van deze Rijksweg (zie bijlage, moties 2006, 2008 en 2011);

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten;

1. er namens Provinciale Staten bij de Minister van I&M en Rijkswaterstaat met klem voor te (blijven) pleiten alles in het werk te stellen de brug zo snel mogelijk op een veilige manier toegankelijk te krijgen voor alleverkeer;
2. te bevorderen dat er actieve en adequate communicatie plaatsvindt richting alle gebruikers van de brug en na te gaan of dit door middel van smart mobility ondersteund kan worden;
3. er namens Provinciale Staten bij de Minister van I&M, de Tweede Kamer en overige betrokken partners zwaar op aan te dringen bij de verdere planvorming rond de A27 de mogelijk problematisch (onderhouds-)toestand van de huidige Merwedeburg nadrukkelijk in te brengen, en hieraan de noodzakelijke prioriteit te geven opdat voorkomen wordt dat de geplande aanpak van de A27 (tracébesluit) vertraging oploopt;
4. hierin samen op te trekken met de regiogemeenten en de provincie Zuid Holland;
5. Provinciale Staten hierover actief te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag.

CDA: Roland van Vugt

CU/SGP: Hermen Vreugdenhil

GroenLinks: Sjo Smeets

Lokaal Brabant: Jan Heijman

PVV: Harry van den Berg”

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Vugt voor het woord. We zullen de motie snel vermenigvuldigen, digitaal en op de bankjes. De gedeputeerde zal daar straks op reageren.

Dan ga ik nu de overige partijen, indien gewenst, de gelegenheid geven om in één minuut maximaal zich bij het debat te voegen. De VVD-fractie behoefte? Ja. De heer Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ook voor de VVD is zeker de A27 een belangrijke verbindingroute, collega-Statenleden. En de plots ontstane situatie geeft ook aan hoe kwetsbaar het soms kan zijn in dit land als het gaat om de rijksinfrastructurele verbindingroutes. En laat duidelijk zijn, veiligheid staat voorop. En daarmee heeft ook wat de VVD-fractie betreft Rijkswaterstaat zeer verantwoord opgetreden.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Ik heb maar één minuut zo meteen, dus ik ga nu even voorsorteren. De A27 is heel belangrijk voor de VVD.

De **voorzitter**: Daar zijn de interrupties niet voor bedoeld.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik wil alleen maar vragen wat ze de laatste 22 van de 26 jaar dat ze in de regering hebben gezeten aan die A27 hebben gedaan, want die brug ligt er nog steeds niet.

De **voorzitter**: Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Ja. Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp niet goed wat u met uw vraag bedoelt. Dank u wel.

Ik was bij de veiligheid. Ook wat betreft de VVD-fractie heeft Rijkswaterstaat zeer verantwoord opgetreden. U moet er niet aan denken als er ongelukken waren gebeurd, dan was Nederland te klein geweest. Er wordt gesproken over een motie van de indieners naar GS toe. Nou hebben we nog niet exact kennis kunnen nemen van de motie, maar we hebben er wel een beeld bij. Ik wil er toch even een voorschot op nemen. Zoals wij er nu in zitten, en we wachten nog even de reactie van de gedeputeerde af, zien we er op dit moment geen meerwaarde in, omdat op dit moment alles al in gang is gezet wat in gang gezet diende te worden. En ook zojuist heeft het CDA bij woorden van de heer Van Vugt aangegeven dat GS goed hebben gehandeld. Wij vinden de motie dan ook, figuurlijk gesproken, een brug te ver gaan.

De **voorzitter**: Van Vugt, interruptie.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Nu breekt werkelijk mijn klomp. Ik heb geciteerd uit de woorden van de directeur van de BZW. Een lobby is noodzakelijk om de Brabantse bereikbaarheid hoog op de agenda te houden. En u tweette daaroverheen: fantastisch verhaal. En nu zegt u: laat de motie maar schieten. Het is onbegrijpelijk.

De **voorzitter**: Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Zoals ik zojuist aan u aangaf. U zei: GS hebben goed gehandeld. En wij vinden dat ook. En daarmee is eigenlijk alles al in gang gezet dat in gang gezet diende te worden. En daar hebben wij geen motie voor nodig, mijnheer Van Vugt. Wat nu belangrijk is, en dat heb ik ook getwitterd, is dat het Rijk en de provincie samen nu doortastend moeten optreden. En dat doen ze ook. En het gaat er nu om dat we dit samen oppakken. En alstublieft, daar hebben wij geen motie voor nodig. Dat geeft ook een beetje een blijk alsof er tegenstellingen zouden zijn. Alsof we dat nodig hebben richting GS, omdat anders GS hun werk niet zouden doen. Het tegendeel is waar. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Burger Dirven. De fractie van de SP. Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Ja, voorzitter, kort als het kan, vanaf mijn plaats. De SP-fractie wil de steun aan de gedeputeerde uitspreken voor de stappen die hij in dit dossier heeft genomen en nog wil gaan nemen.

De **voorzitter**: De fractie van de PVV, de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Mijn complimenten voor de gedeputeerde, voor het daadkrachtige optreden in dezen. Die scheuren zijn vervelend. Je vraagt je ook af hoe dat bij Rijkswaterstaat kan, want het is niet de eerste keer. Ik herinner me de nieuwe IJsselbrug bij Zwolle. Ik herinner me de Stichtse Brug bij Almere. En dit is nummer 3 die voor een verkeersinfarct zorgt. En gelukkig is het inderdaad herfstvakantie. Dus hulde dat er zo snel ingegrepen is, dat er ook nu al reparatiewerkzaamheden aan de gang zijn. En natuurlijk, de VVD heeft 22 van de laatste 26 jaar in de regering gezeten en die weg ligt er nog steeds niet. Dus daar zit ook wel iets van een oorzaak. Maar wat betreft die daadkracht, die zouden we ook graag gezien hebben in Chaam en in Baarle, waar ze al sinds 1 april van het terras gereden worden door allerlei buitenlandse vrachtwagens die de Belgische tol ontwijken. En in de antwoorden op mijn Statenvragen van deze week zag ik dat we nog even verder onderzoeken en verder babbelen. Als u daar dezelfde daadkracht liet zien als wat u nu liet zien, dan kwamen wij een heel eind verder in Brabant en dan zou ik u bij voorbaat daarvoor hartelijk willen danken.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg voor zijn bijdrage. De fractie van D66, de heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, gedeputeerde. En ook namens D66 bedankt aan alle mensen die zich hebben ingezet om reizigers zo snel mogelijk te helpen, nadat wij inderdaad allemaal geschrokken waren van het nieuws. Jammer dat daar zojuist even debat over leek te ontstaan. D66 ziet veel energie in de regio en waardeert dat enorm. Laat dat vooral het signaal naar de buitenwacht zijn. Wij wensen iedereen sterkte en hopen dat zij snel duidelijkheid krijgen over de compensatieregeling die vanuit het Rijk inderdaad getroffen zou moeten worden. En wij zeggen expres 'vanuit het Rijk' want daar ligt de verantwoordelijkheid. Wij zeggen ten slotte: hup gedeputeerde. U blijkt handig met uw telefoon, dus maak het waar om dit daadwerkelijk te realiseren.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Meijer. De fractie van de PvdA, de heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen klompen aan. Als ik ze wel aan had gehad, dan waren ze net gebroken. Want ik bemerkte dat er een keer iets is wat niet de schuld van de PvdA is in de ogen van de heer Van den Berg.

De **voorzitter**: Nou? De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Alles is de schuld van de PvdA.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik zou bijna zeggen: gelukkig maar. Maar nu even door naar serieuze zaken. Kijk, ook onze fractie heeft natuurlijk begrip voor de hele situatie die is ontstaan. De sluiting van zo'n brug is echt ontregelend voor mensen en bedrijven in die regio en ook buiten die regio, die gebruikmaken van die brug. En in die zin is het ook wel weer goed om een keer te zien hoe goed onze infrastructuur in Nederland op orde is en wat voor problemen je krijgt als dat niet zo is.

We vinden dat GS adequaat hebben gehandeld in het licht van dat het niet onze brug is. Ik zal dat nog maar een keer onderstrepen. De lobby is erg belangrijk. De gedeputeerde is daar goed mee bezig. Geen enkele twijfel daarover. Ik denk dat wij als PS ook iets kunnen doen. Of dat dan een motie moet zijn of niet, ik heb daarvoor eigenlijk een heel goed alternatief. Volgens mij moeten wij als fracties binnen onze eigen partijen ook juist ons geluid in Den Haag laten horen. Een van de aanvragers van het interpellatiedebat heeft goede contacten in het Haagse, weten wij sinds kort in ieder geval heel zeker. Dus wij dienen daar echt werk van te maken. Aanstaande maandag komt staatssecretaris Dijkema naar Brabant, naar Moerdijk. Ik zal dan in ieder geval persoonlijk de staatssecretaris ook onze zorgen hierover overbrengen.

De belangrijkste vraag die wij hadden is of die brug in de toekomst bruikbaar is in het nieuwe plan voor de A27. Die vraag is door de gedeputeerde in ieder geval goed beantwoord. Daarin is voorzien in het plan dat er ligt. En wij moeten eigenlijk eerlijk zeggen dat we de inzet van GS duidelijk vinden. We hebben antwoorden gehad op de vragen die wij hadden.

De **voorzitter**: Interruptie Burger Dirven.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Even van mijn kant. Die handschoen neem ik met u op. Ik roep dan ook collega-Statenleden op dat te doen als maandag de staatssecretaris bij Moerdijk is.

De **voorzitter**: De heer Smeulders, die nu gaat afronden.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dat klopt, voorzitter. Het ging bijna automatisch. Ik wilde nog zeggen dat wij antwoorden hebben gehad op de vragen die wij nog hadden over de bruikbaarheid van die brug richting de toekomst. Dus voor ons is een motie op dit moment niet nodig.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeulders. De fractie van GroenLinks, de heer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen. Ook voor de toezegging dat hij met Arriva in gesprek gaat om te kijken naar maatregelen om het openbaar vervoer continu en ook nog een beetje tijdig te houden.

Dan een tweede opmerking die ik heb. Ik heb ook gevraagd naar de technische staat van die brug. Misschien is het goed dat we daar wat meer informatie over krijgen.

En dan als derde. Wij dienen de motie van het CDA, de ChristenUnie en Lokaal Brabant mede in om dit verder op de agenda te zetten. Ik denk dat het goed is dat we allemaal proberen om onze contacten in Den Haag aan te boren om ervoor te zorgen dat hier echt structureel iets wordt opgelost. En verder wil ik nog even richting de VVD reageren. Ik zou willen zeggen: komt u eens een keer mee met de Interliner of gaat u eens een keer met mij mee, want ik moet vaak over dat stukje weg rijden om naar mijn werk of naar klanten te komen. En dat valt niet mee. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets. De fractie van 50PLUS. Geen behoefte aan het woord. De Partij voor de Dieren? Geen behoefte aan het woord. Dan Lokaal Brabant tot slot in deze ronde. En daarna de gedeputeerde met ook een oordeel over de motie. Eerst de fractie van Lokaal Brabant nog. De heer Heijman is onderweg.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Ik heb een vraag en een opmerking. De vraag aan de gedeputeerde is: bent u het met mij eens dat gezien deze situatie het toch wel handig is om een aantal scenario's op te zetten, dat er een plan ligt om ervoor te zorgen dat alles wat soepeler loopt als dit soort situaties voorkomen? Want de eerste dagen was het wel heel erg chaotisch allemaal. Als er tevoren was nagedacht over een aantal scenario's waren we misschien nog wel sneller goed op orde gekomen. Verder een opmerking naar alle andere partijen. Het blijkt wel een beetje dat jullie in de communicatie naar de landelijke partijen toch wat moeite hebben. Dus ik zou zeggen, pak de telefoon wat vaker op en probeer die informatie wat vaker hier te krijgen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage. Ik geef dan graag aan de gedeputeerde het woord voor een korte reactie en een oordeel over de voorliggende motie, die intussen onder stuknummer 1 bij u op de tafels ligt. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Een paar opmerkingen en vragen nog gesteld. Eerst over de houdbaarheid van de brug. Samen met mijn collega Floor Vermeulen uit Zuid-Holland heb ik al bij de minister aangekondigd dat we bij de volgende bestuurlijke adviesgroep (BAR) ergens begin november natuurlijk zullen spreken over de voortgang van het onderhoud. Ik heb eigenlijk stille hoop. Die brug wordt nu gerepareerd met een budget dat niet uit de aanpak A27 Houten-Hooipolder komt. Die brug wordt weer voor de komende dertig jaar gereedgemaakt. Als het even meezit, hebben we zelfs een gedeelte van de risicoparagraaf nu vrijgespeeld van het MIRT A27 Houten-Hooipolder. Dus dat zou helemaal mooi zijn als we op die manier een win-win kunnen maken. En uiteraard hebben we dan het gesprek over hoe het met de voortgang en de afhandeling enzovoort staat. Maar sec het gesprek over de

kwaliteit en de toekomst van die brug is echt een spoor dat vanuit de verantwoordelijkheid van de minister via Rijkswaterstaat en de bestuurlijke adviesgroep loopt. Maar u mag er op vertrouwen dat ik alles wat we hier bespreken ook daar aan de orde zal brengen.

Als tweede punt weet ik dat hier in dit huis een toezegging over evaluatie, Arriva en de provincie waarde heeft. In die context is dat geen toezegging van mij. In de lading die u daaraan geeft ga ik niet mee. Ik ga er niet in mee dat een aantal van u zou zeggen dat we niet goed hebben gehandeld. Er heeft zich een heel vervelende situatie voltrokken. In het hoogste tijdpad hebben we heel veel goede dingen gedaan, omdat we goed op elkaar zijn ingespeeld. Omdat we vanuit de expertise bij Arriva, in ons huis en bij Rijkswaterstaat weten hoe we daarmee kunnen omgaan. Natuurlijk kijk je bij zo'n high-impactbesluit wat je beter had kunnen doen. Maar ik ga er niet in mee dat hier dingen fout gegaan zouden zijn. Dus ja, in termen van normale bedrijfsvoering dat je kijkt wat je beter kunt doen. En nee in termen van toezegging dat dat nu expliciet met elkaar in een politieke context overeengekomen zou moeten worden.

Als het gaat over compensatie sluit ik me helemaal aan bij de heer Smeulders, die ook een oproep aan iedereen doet om zijn of haar bijdrage daaraan te leveren. Ik zal dat uiteraard ook doen, zoals ik heb gezegd. En inderdaad, mocht u een keuze voor het CDA- of het ChristenUnie-smaldeel willen maken in maart, er is een heldere vertegenwoordiger die ook vanuit zijn verantwoordelijkheid misschien als Tweede Kamerlid zijn bijdrage kan gaan leveren.

Tot slot mijn uitspraak over de motie. Hoe sympathiek ook, die ga ik ontraden. In feite staat hier dat u mij oproept te doen wat ik doe. Ik heb contact met collega-gemeenten, ik heb contact met de provincie Zuid-Holland, ik ben in gesprek over de optimalisatie van de aanpak, ik zet me in, dus ik doe dit allemaal al. In dat opzicht ontraad ik toch gewoon de motie. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik geef dan kort de gelegenheid aan de heer Vreugdenhil in eerste instantie. Eventueel vanaf de plaats.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Wat ons betreft blijft nog één punt staan, het punt van het busvervoer. Daar gaan we nu geen motie over indienen. Ik denk dat het goed is om even de evaluatie af te wachten. We hebben ook zelf een aantal kanalen lopen. Later wil ik er zeker op terugkomen om te kijken hoe we dat in de toekomst beter kunnen doen. Dan zullen we kijken welke vorm we daarvoor kiezen om dat in ieder geval ook politiek af te kaarten in dit huis.

De **voorzitter**: Dank. Dan Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Jammer van het oordeel van de gedeputeerde. Wij handhaven onze motie, want wij vinden dat ook Provinciale Staten een eigenstandige verantwoordelijkheid in dezen hebben.

En richting de heer Smeulders zou ik zeggen: doe het een en laat het andere ook niet na. Zowel de motie als de lobby richting uw eigen fracties lijkt me prima.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Toch even richting de heer Van Vugt, voorzitter. Die zegt: jammer van de reactie van de gedeputeerde op de motie. Mijnheer Van Vugt. Bestrijdt u dus daarmee dat de gedeputeerde al datgene doet wat in de motie staat? Want dat leid ik af uit wat u zegt. En wilt u dan aangeven waarin u vindt dat de gedeputeerde tekortschiet?

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. We hebben het over twee dingen. Ik heb volgens mij ook in mijn bijdrage gezegd dat wij waarderen wat de gedeputeerde zegt. Maar we constateren dat de volksvertegenwoordigers in dit huis ook een eigen verantwoordelijkheid hebben en dit signaal zouden moeten willen afgeven. En dat gebeurt niet.

De **voorzitter**: De heer Heijmans eerst nog in tweede instantie om dat debatje af te maken.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Maar dan nu geen motie aan het college richten. En dat is toch duidelijk wat deze motie doet. Dan moet u een uitspraak van deze Staten vragen.

De **voorzitter**: U wilt nu toch het woord. U zet het vanaf de kathedertop voort.

De heer **Van Vugt** (CDA): Ik wil de motie best herformuleren op de zin die de heer Heijmans aandraagt, als u hem steunt.

De **voorzitter**: De fractie van de VVD. Behoeft u in deze fase? De fractie van de SP? De heer Heijmans. Mevrouw Arts. Ja.

Mevrouw **Arts** (SP): Voorzitter. Ik wil alleen even opmerken dat ik hoop dat onze gedeputeerde namens ons allen in dit dossier acteert.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw Arts. De fractie van de PVV behoeft u aan het woord? Dat is niet het geval. D66 ook niet. PvdA ook niet. GroenLinks, 50PLUS, de Partij voor de Dieren, Lokaal Brabant? Nee. Dan geef ik de gedeputeerde kort de gelegenheid om nog te reageren, als hij dat wenst. Dat wenst hij niet. Dan sluit ik de beraadslagingen en gaan wij over tot stemming over de voorliggende motie. Ik geloof niet dat er veel mensen in de wandelgangen zijn. We kunnen denk ik de stemming aanvagen. Ja? Ik breng in stemming motie M1, eerste indiener CDA inzake 'Den Haag, kom over de brug'. De fractie van de VVD.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Meijer** (D66): Tegen met stemverklaring. Wij constateren dat dit een ondersteuning van het beleid van de gedeputeerde is en daarmee overbodig.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor met verklaring. We willen ondersteunen dat de motie en de wijze van werken van de gedeputeerde identiek zijn. Dus help elkaar.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen.

Vragenhalfuur

Er zijn geen vragen.

Actuele moties

Er zijn geen actuele moties.

Stemming

De **voorzitter**: Dan gaan wij nu over tot een aantal andere stemmingen.

83/16 Lijst ingekomen stukken 10 september 2016 tot en met 30 september 2016

De **voorzitter**: Ik breng bij u in stemming de bij u onder stuknummer 63/16 bekende lijst van ingekomen stukken van 10 september tot 30 september 2016. Wenst iemand stemming? Dan gaan we dit voorstel zo conform afhandelen en is die lijst zo vastgesteld.

82/16 Notulen van PS 20 mei 2016

De **voorzitter**: Dan breng ik in stemming onder stuknummer 82/16 de notulen van PS van 20 mei 2016. Wie wenst daarover stemming? Dan zijn die notulen bij acclamatie vastgesteld.

Besprekstukken (inclusief stemming)

73/16 Vaststellen gecorrigeerde versie Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (PMWP)

De **voorzitter**: Dan gaan we nu over tot stemming, omdat mij is gemeld dat geen spreektijd wordt ingeroepen op voorstel 73/13, de gecorrigeerde versie van het PMWP. Geen bespreking meer nodig dus. Dan stel ik dat nogmaals expliciet vast. En we gaan dus meteen over tot de stemming. Dat betreft dan het voorstel onder stuknummer 73/16. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **De Jonge** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Op de technische wijzigingen an sich hebben we niets tegen, maar het ontwerpbesluit stelt dat er een gecorrigeerde versie van het PMWP wordt vastgesteld. Op het PWMP als zodanig zijn we nog altijd tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor met stemverklaring. Met dank aan de oplettende ambtenaar van het waterschap Aa en Maas, die de provincie hierop attendeerde.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is aangenomen.

74/16 Bestuursrapportage 2016

De **voorzitter**: Dan komen we nu bij de Bestuursrapportage 2016. In de technische voorbereiding en ook in het platform van de controle is al aan de orde geweest dat de fractie van de VVD de besprekingen opent. De heer Koevoets heeft het woord.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, mijnheer de voorzitter. Vandaag bespreken we de nota Reserves samen met de Bestuursrapportage 2016. De bestuursrapportage is een onderdeel van de p&c-cyclus, net als de begroting en de jaarrekening. Met behulp van deze rapportage wordt aangegeven hoe de provincie in het lopend jaar heeft gepresteerd ten opzichte van de begroting en hoe GS verwachten dat die eruit gaan zien over het hele jaar. Wat we volgens de VVD al met al mogen concluderen, is dat er hard gewerkt is om, om met de titel van het bestuursakkoord te spreken, Brabant in beweging te krijgen. Diverse initiatieven zijn genomen, worden uitgevoerd of de voorbereiding is gevorderd. Toch geldt ook in Brabant dat, terwijl we goed op weg zijn, er ook nog veel werk te verzetten is en dat niet alles wat opgenomen was in de begroting en dus in de planning stond, is uitgevoerd. De lagere bestedingen zijn ook het gevolg van uitgestelde projecten of prestaties, zoals bij gebiedsontwikkeling in de Langstraat of bij het Deltaprogramma. Bij andere programma's of projecten is minder geld uitgegeven. Dit alles leidt inclusief tot wat al bij de in het voorjaar gepresenteerde perspectiefnota is gepresenteerd tot een lagere uitgave van ruim 47 miljoen euro. Dat klinkt fraai natuurlijk, en ongetwijfeld betekent dit dat verschillende partijen niet kunnen wachten om dit bespaarde geld weer snel uit te geven. Maar is deze besparing wel zo goed? Wat is er nu in 2016 bereikt ten opzichte van de doelstellingen? Had er meer bespaard moeten worden? Of hadden juist meer middelen ingezet moeten worden op verschillende gebieden? Om dit goed te kunnen beoordelen, stellen we jaarlijks zogenaamde prestatie-indicatoren in de begroting vast. En die worden ook bij deze bestuursrapportage gebruikt. Echter, als je goed kijkt naar deze indicatoren, dan is het nog niet zo eenvoudig om aan de hand daarvan goed vast te stellen of alle aangewende middelen ook het beoogde resultaat hebben opgeleverd. Afspreken dat een rapport opgesteld moet worden, over de snelheid van vergunningverlening bijvoorbeeld, maakt deze vergunningverlening nog niet sneller. Daar is een andere aanpak voor nodig. Wat de VVD betreft moeten we mogelijk binnen de p&c-cyclus aan de slag om meer helderheid te krijgen in de daadwerkelijke impact van het gevoerde beleid en de inzet van middelen, mensen en geld op de doelstellingen die behaald moeten worden. Vooruitkijkend naar de Begroting 2017, die volgende maand in dit huis besproken wordt, zou het goed zijn ons af te vragen of we niet zouden moeten overwegen om minder prestatie-indicatoren te hanteren, maar juist een aantal die beter aangeven hoever we vorderen op het pad richting de doelstellingen. In ons nationale parlement heeft

de afgelopen periode een methode om de begroting en verantwoording te controleren op gang gemaakt onder de naam 'methode-Duisenberg.' Nu blijkt dat deze aanpak het inzicht in niet alleen de rechtmatigheid, maar ook de doelmatigheid en doeltreffendheid vergroot.

De **voorzitter**: Interruptie Brunklus.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Dank u wel, voorzitter. Minder parameters, minder blokjes om af te vinken. Ik zou daar best voorstander van zijn. Maar hoe stelt u zich dan voor dat wij onze controlerende taak goed kunnen uitvoeren? Wat hebben we daar dan nog meer voor nodig?

De **voorzitter**: De heer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja. Ik wil dat graag uitleggen, mevrouw Brunklus. Want dat is nou net wat die methode-Duisenberg doet. Die methode-Duisenberg is door een aantal Tweede-Kamerleden ontwikkeld. Het is begonnen bij Onderwijs en Wetenschappen. Zij hebben gezegd hoe we nou beter kunnen vaststellen of datgene dat we willen, wat de minister ook voor heeft in het nationale parlement om te doen, dat we dat ook doen. En daartoe hebben zij een pakket aan vragen en een aanpak voorgesteld, die een beetje lijkt op een soort audit comitee. We hebben de vergelijking wel eens vaker met het bedrijfsleven gemaakt. En die bekijkt namens het parlement, zo gaat het in de Tweede Kamer, of die doelstellingen zijn gehaald. Dus dat wil zeggen dat een aantal leden uit de Tweede Kamer, dat zou voor ons betrekking hebben op een aantal leden uit de Staten, meekijken en wat dichter en indringender kijken naar welke zaken er zijn. Maar het staat en valt met de juiste indicatoren. Nogmaals, ik weet niet of u het anders vindt, maar als de situatie is dat we zeggen dat we als prestatie-indicator hebben om een rapport op te stellen of een bijeenkomst te plannen, dan zegt dat nog niet zoveel over de doelstelling die we bereiken. En deze methode gaat juist meer in op de doelstelling en vorderen we daar naartoe.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklus

Mevrouw **Brunklus** (GL): Nou, ik ben blij dat u het zo uitlegt. En ik zit dan nog met een ander dilemma, want we hebben afgesproken dat we het in dynamiek met de omgeving doen. Dus het tempo wordt niet meer door de Staten of het provinciehuis bepaald, maar door juist de omgeving. Hoe denkt u dat dan te tackelen?

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Nou ja, het tempo kan bepaald worden door de omgeving. Maar dat wil niet zeggen dat wij als Staten GS willen houden aan de uitgezette lijnen en wellicht de stip op de horizon of hoe u het noemen wilt, om daar toch voor het einde van deze periode bijvoorbeeld iets neer te zetten. We hadden zojuist een interessante discussie. Die brug moet op een gegeven moment wel klaar zijn. Met gesprekken in de omgeving, de heer Van den Berg had daarover wat op te merken, duurt het wellicht langer. Waarom het hier gaat is wat we als Staten met het college afspreken en in Den Haag als parlement, Tweede Kamer, met de regering en hoe we elkaar daaraan houden. En hoe houden we elkaar bij de les?

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Koevoets, u was vanochtend wat afgeleid bij de vergadering van het platform planning en control, maar volgens mij heb ik daar toch echt de gedeputeerde horen zeggen dat dat de plek is waar wij daarover met elkaar kunnen praten.

De **voorzitter**: De heer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja. Ik denk ook dat de procedure of de planning- en controlcyclus inderdaad de beste plek is om hierover te praten. Dus ik heb ook een motie neergelegd, die u zo dadelijk ook rondgedeeld krijgt, waarin we verzoeken aan de gedeputeerde om te kijken of hij deze methode-Duisenberg, zoals ik hem toch nog maar even noem, kan incorporeren in de p&c-cyclus. Dat zou ook mijn doel zijn. Geen parallelle projecten.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Maar met die toezegging van de gedeputeerde op zak is die motie toch eigenlijk overbodig?

De **voorzitter**: De heer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, wij hadden vanmorgen een p&c-platform. En volgens mij is dat een informatiebijeenkomst. Dat is de status. Ik hoor graag van de gedeputeerde hoe zijn visie op mijn vraag hier in de Staten is.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, voorzitter. Waar was ik? Ik had het al over de rechtmatigheid, die ook door de accountant en de Rekenkamer wordt getoetst. Maar het gaat ons dus om de doelmatigheid en de doeltreffendheid. Wat de VVD betreft zouden we er goed aan doen te onderzoeken of deze methode of een op de provincie toegespitste variant daarvan het inzicht van PS op de begroting en de verslaglegging verder zou kunnen verbeteren. Daartoe dus een motie.

Hoewel we het initiatief hiertoe vooral moeten voorleggen aan PS is het interessant van GS te horen hoe zij tegenover een dergelijke methodiek staan. Totdat we zo'n ding hebben ingevoerd, moeten we het doen met wat we nu hebben. En met betrekking daartoe heeft de fractie van de VVD nog een aantal vragen. Was het niet om ons te helpen de verslaglegging over 2016 te begrijpen, dan toch ter voorbereiding op de Begroting 2017.

Eerst met betrekking tot de nota Reserves, mijnheer de voorzitter. Hoe wordt het vaststellen van deze nota door GS verwerkt in de Begroting 2017? We hebben de begroting inmiddels gezien en stellen vast dat bijvoorbeeld in de nota staat dat reserves niet negatief kunnen worden. Toch zien we in de bijlage bij de begroting dat een aantal ervan toch onder nul daalt. Ook stuiten we op een opmerkelijke zin: 'Reserves zijn een middel om te sturen op meerjarig begrotingsevenwicht.' En die zin wordt nog voorafgegaan door een opmerking van gelijke of nog meer bijzondere strekking. Mag ik de gedeputeerde van Financiën vragen wat daar nu werkelijk mee wordt bedoeld? En of niet beter gestreefd kan worden naar een structurelere balans tussen inkomsten en uitgaven in plaats van dat door reserves te dempen?

Voorzitter. Op 23 september hebben we de Verordening vth vastgesteld. Misschien kunt u het zich nog herinneren, het was bijna 24 september. Een aantal partijen, waaronder de VVD, heeft daar gepoogd te praten over het opnemen van kwaliteitsdoelen in de verordening. Echter, de gedeputeerde gaf op dat gebied geen thuis. Het was niet het moment om het over kwaliteitsdoelen of indicatoren te hebben. Dat zou later komen. Voorzitter. We lezen in de bestuursrapportage echter nu dat de indicatoren die we vastgesteld hadden in de begroting vervallen. Dit, zo wordt gesteld, omdat in de Verordening vth een toetskader wordt opgenomen. En in de toelichting op de rapportage staat dat geen kwaliteitsdoelen meer zijn opgenomen, omdat deze in de verordening zouden worden vastgelegd. Het is goed mogelijk dat de

oorspronkelijke voorgestelde indicatoren ook niet zo duidelijk maakten hoe doelmatig het beleid was, maar nu hebben we op dit punt helemaal niets. Daarom horen we graag van de gedeputeerde wanneer we het hopelijk op korte termijn wel over de bedoelde of beoogde kwaliteit gaan hebben.

De **voorzitter**: Mijnheer Koevoets, wilt u afronden?

De heer **Koevoets** (VVD): Dat ga ik zeker doen, voorzitter. Dank u. Voorzitter. Naast het antwoord op deze vragen hoort de VVD graag van GS of ze eventueel bereid zijn met PS en bijvoorbeeld met het platform p&c te onderzoeken hoe begroting en verantwoording verder kunnen worden verbeterd om nog helderder inzicht te verschaffen aan PS hoe gestuurd wordt op rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid.

Motie M2 'Methode Duisenberg'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend het Statenvoorstel 74/16 Bestuursrapportage 2016;

overwegende dat:

- het in het belang van alle Brabanders is dat de Provincie haar middelen rechtmatig, doeltreffend en doelmatig inzet;
- een goede controle of toezicht door Provinciale Staten op de inzet van de middelen door Gedeputeerde Staten er, mede, voor zorgt dat dit op een correcte wijze geschiedt;
- de planning & controlcyclus (p&c-cyclus) de laatste jaren is ontwikkeld tot een gedegen proces met aandacht op periodieke basis voor de verschillende stappen voor begroting en verantwoording;
- de rechtmatigheid van bestedingen wordt onderzocht door accountant en rekenkamer, doch de doelmatigheid en doeltreffendheid minder, regelmatig, aan bod komt;

constaterende dat :

- er een grote hoeveelheid aan performance-indicatoren is ontstaan en deze zijn opgenomen in de verschillende documenten;
- uit de gebruikte indicatoren niet in alle gevallen kan worden opgemaakt of de beleidsdoelstelling wordt gehaald;
- de documenten zoals, onder andere, begroting en jaarstukken een enorme hoeveelheid aan performance-indicatoren bevatten en er regelmatig sprake lijkt te zijn van door de bomen het bos niet meer kunnen zien;
- de Tweede Kamer sinds enige tijd een methodiek gebruikt die genoemd is naar Kamerlid Duisenberg, en daarmee zeer goede resultaten heeft geboekt bij het inzichtelijk maken van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitgaven;

verzoekt Gedeputeerde Zaken:

- de methode-Duisenberg met ingang van 2017 op te nemen in de p&c-cyclus;

en gaat over tot de orde van de dag.

VVD Brabant: Hubert Koevoets

PvdA Brabant: Stijn Smeulders

CDA Brabant: Stijn Steenbakkers"

http://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/field/uploads/Handreiking%20controle%20begroting%20en%20verantwoording_tcm181-239411.pdf

<https://fd.nl/economie-politiek/1160974/averheidsfinancien-voor-dummies-het-succes-van-de-methode-duisenberg>

De **voorzitter**: Interruptie Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik heb met interesse en instemming geluisterd naar het betoog van de heer Koevoets ten aanzien van de criteria vth. Maar u trekt dat net niet zover door dat u ook een

oordeel uitspreekt over het feitelijk schrappen van deze prestatie-indicatoren ten aanzien van vth. Hoe oordeelt de VVD-fractie erover dat ze niet meer in de burap zouden terugkomen?

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Nou ja. Ik gaf al min of meer aan dat we misschien niet geheel onder de indruk waren bijvoorbeeld van de 7% die daar nog werd genoemd. En nog een keer 80%. U kent die indicatoren. En we hebben eigenlijk die Verordening vth vastgesteld. Maar we horen graag van de gedeputeerde hoe we vanuit de burap, maar ook vooruitkijkend, nu daadwerkelijk die kwaliteitsnormen en doelstellingen gaan formuleren, handhaven en ook in de gaten houden. Dat is onze mening.

De **voorzitter**: U was klaar met uw betoog, geloof ik hè? Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de fractie van het CDA. De heer Steenbakkers voert het woord.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Voor ons ligt de burap, maar wellicht nog belangrijker, voor ons ligt ook de nota Reserves. De spaarpot van de Brabanders van ongeveer 3,2 miljard euro. We hebben afgesproken dat het stuk slechts één keer in de vier jaar voorligt. Om die reden zal een groot deel van de inbreng van het CDA dan ook gaan over deze nota en het algemeen financieel beleid.

Voorzitter. Maar eerst kort de voortgang in de verschillende portefeuilles op hoofdlijnen. We zijn als CDA gaan kijken binnen welke portefeuilles er daadwerkelijk meters worden gemaakt. En om meer in collegetermen te blijven, in welke portefeuilles wordt nu echt de beloofde beweging in Brabant gemaakt? Papier en infographics zijn immers geduldig. Voorzitter. En dan zie je dat er grote, zeer grote verschillen zijn in de voortgang die de verschillende gedeputeerden op de verschillende portefeuilles maken. De een maakt beweging, wellicht niet altijd precies in de richting die het CDA had gezien, maar er gebeurt in ieder geval iets, terwijl we bij de ander bij wijze van spreken het gevoel hebben dat men zojuist pas heeft ontdekt überhaupt verantwoordelijk te zijn voor een specifiek onderwerp. Voorzitter. Omdat het CDA er geen politieke versie van 'Ranking the stars' van wil maken, trappen we maar in willekeurige volgorde af. Bestuur, mevrouw Spierings. Positief is dat veel gemeenten aan de slag zijn met veerkrachtig bestuur. Het CDA blijft zeggen dat herindelen niet altijd het magische toverwoord is. Is de gedeputeerde het daarmee eens en wat vindt ze zelf van de voortgang op het gebied van veerkrachtig bestuur? Voorzitter. Een aandachtspunt wat ons betreft is dat de provincie zelf ook wat meer initiatief zelf mag nemen op veerkrachtig bestuur. Denk bijvoorbeeld aan de B1000.

Ten aanzien van het landbouwdossier maken wij ons wat zorgen over het toekomstperspectief van de varkenshouderij. Wordt hier nu aansluiting gezocht met de landelijke lijn of gaat de gedeputeerde toch proberen zelf het wiel uit te vinden?

Voorzitter. Economie. De heer Pauli. Voorzitter. We zijn hier over het algemeen enthousiast. Complimenten aan de gedeputeerde. Een sterke inzet op internationalisering, aandacht voor innovatie en een mooie benutting van Europese middelen. Daar hebben we het vorig jaar over gehad en dat is een prestatie. Heel mooi. We hebben nog wel een aantal verbeteringsuggesties, maar die bespreken we bij de begroting. Een belangrijke vraag voor nu is dat we tien neerwaartse bijstellingen zien ten aanzien van de POP3-middelen in verband met de optimalisatie van de Rijksdienst voor ondernemen. Dat konden we niet helemaal thuisbrengen. Kan de gedeputeerde daar wat kleur op geven?

Voorzitter. Dan ecologie. De heer Van den Hout. Ik ben blij eindelijk een keer het woord aan de heer Van den Hout te kunnen richten. Dat gebeurt niet zo vaak. Hij heeft zich er vandaag speciaal voor aangekleed. Dus dat vind ik hartstikke mooi. We waarderen echt de inzet van de gedeputeerde en de scherpe discussies die we hier hebben. Maar inhoudelijk, mijnheer Van den Hout, maken we ons toch wat zorgen. De woorden 'vertraging', 'doorschuiven' en 'wachten' zijn in dit begrotingshoofdstuk bijna meer te vinden dan alle leestekens samen opgeteld. Ook zijn er hoofdpijndossiers als de NB-wet en de PAS, waar slechts langzaam vorderingen worden gemaakt. Het zijn ook moeilijke dossiers. Hebben we, als we kijken naar de NB-wet-vergunningaanvragen en ook het nieuwe PAS-regime op dit moment die aanvragen onder controle? Als je gaat kijken naar het lijstje afwijkingen in dit hoofdstuk word je in eerste instantie ook niet heel vrolijk. Vertraagd en uitgesteld zijn onder andere het leefbaarheidsonderzoek Brabant Veiliger,

de voortgangsrapportage natuur, het vaststellen van de Natura 2000-beheerplannen, de evaluatie van de nota Handhavingskoers en twee saneringssituaties. Nog maar los van wat de heer Koevoets zegt hoeveel waarde je aan alles moet toekennen. Maar goed, we komen dat veel tegen. Kan de gedeputeerde daar eens respons bij ons op geven? Hoe komt dat nu?

Dan Cultuur en Samenleving, de heer Swinkels. Voorzitter. We zijn zeer te spreken over de voortgang op het gebied van cultureel erfgoed. Ook zijn we enthousiast over het recent aangekondigde plan om de Vuelta naar Brabant te halen. Complimenten. Wat ons betreft mag er nog meer aandacht voor sport zijn vanuit het college, maar dat weet u waarschijnlijk al. Aandachtspunt vinden we echt de sociale veerkrachtparagraaf. Er wordt veel gepraat, veel in houtskool geschetst, maar wanneer en wat merken de mensen er buiten nu exact van? Een andere vraag is of de gedeputeerde zelf vindt dat hij genoeg financiële middelen tot zijn beschikking heeft om deze paragraaf op een fatsoenlijke manier uit te werken. Wij vinden daar wel wat van.

Voorzitter. Dan mobiliteit, de heer Van der Maat. Hij is er niet, dat is jammer, want het is eigenlijk een lofzang. We zien hier een gedeputeerde die voortvarend aan de slag is. Hoewel we inhoudelijk over een belangrijk dossier anders denken willen wij onze waardering uitspreken voor de snelheid en manier waarop deze gedeputeerde is gekomen met een bereikbaarheidsakkoord. We blijven echter veel fileleed in Brabant zien en zijn er dus nog lang niet.

Voorzitter. Dan Ruimte, de heer Van Merrienboer. Ook hier eigenlijk positief over de voortgang. Op het gebied van leegstand en werklocatie wordt hard gewerkt. En het dossier van de omgevingsvisie vordert ook. Een ander belangrijk dossier van deze gedeputeerde is financiën. Ik wil het in het tweede deel van mijn inbreng vooral hebben over het algemeen financieel beleid en meer specifiek de nota Reserves. Voorzitter. Laat ik beginnen met het proces dat het goed is dat we hier over die nota spreken, de spaarpot van Brabant. Het CDA zou het van goed financieel rentmeesterschap vinden getuigen als we deze nota nog eens terug konden laten komen aan het einde van de bestuursperiode, mits hier marktomstandigheden zijn, bijvoorbeeld stijgende rentes, die dwingen om het beleid nog een keer door te kijken. Voorzitter. Over het algemeen kunnen we het financiële beleid en de nota Reserves ondersteunen op twee onderdelen na. En daar hebben we echt grote problemen mee. Punt 1 is klein maar principieel. En dat komt omdat we hier genoeg geld hebben, dan letten we waarschijnlijk niet meer zo op de kleintjes. Het gaat om de afspraak dat als er op de immunisatieportefeuille rendement wordt gemaakt dit wordt toegevoegd aan de reserves en niet aan de algemene middelen. We zien nu dat die 1,8 miljoen euro wel aan de algemene middelen is toegevoegd en dus vrij inzetbaar geld is. Het CDA zal een oppositiebrede motie indienen, die eigenlijk gaat vragen om dit bedrag conform de afspraak toe te voegen aan de reserves. Voorzitter. Het treasurycomité heeft daar zelf al dingen over gezegd. Ze hebben niet voor niets die dividendreserve opgeplust. Die staat op 360 miljoen euro en er zit nog maar 160 miljoen euro in.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Toch even een vraag aan de heer Steenbakkers. Op basis van afspraak is afspraak wilt u 1,8 miljoen euro naar de reserves overhevelen en dus voor ons niet ter beschikking stellen bij de komende begrotingsbehandeling om al die dingen van te doen die u zo noodzakelijk vindt. Vindt u dat nou handig, dat wij als Staten nu aan GS gaan vragen: ga ons straks alsjeblieft niet 1,8 miljoen euro ter beschikking stellen, waar wij als Staten onze keuze over kunnen maken? Vindt u dat nou logisch en verstandig?

De **voorzitter**: Het punt is helder. Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dit is wel mooi, voorzitter. Want hier komt nou precies de scheidslijn tussen de SP en tussen de wat meer behoudende partijen op financieel beleid terecht. Want de SP denkt geld te moeten hebben en dat almaar in te zetten. En het CDA, maar ook de VVD hoor ik net uit haar inbreng, wil daarover verstandig debatteren. U heeft ook de burap gelezen en u ziet dat er 56 miljoen euro überhaupt vrij ligt waar we van alles mee kunnen doen. Mijnheer Heijmans, ik verwacht van een SP'er dat op een gegeven moment genoeg genoeg is. 56 miljoen euro, dan kan dit toch naar de reserves?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Je moet iets naar de reserves doen als het absoluut noodzakelijk is om de reserves op peil te houden. Maar u hebt uw motie alleen maar gebaseerd op het feit dat we dat nou eenmaal hebben afgesproken. Nou, ik ben zeer vaak in deze provincie. En we zijn steeds vaker met zijn allen op zoek naar financiële middelen. Soms voor heel kleine zaken, waarvan we zeggen dat we er eigenlijk de middelen niet meer voor hebben. En om dan zomaar vanwege afspraak is afspraak ... Overigens zou ik er toch ook wel op willen wijzen dat u zegt dat het gaat om een onderscheid tussen de SP en de meer behoudende fracties. Ja, het is ook een van onze grote kritiekpunten geweest, maar ook wel een beetje van u op de werkwijze van dit kabinet in de afgelopen tijd: het geld niet uitgeven, maar erop blijven zitten. En dat vind ik niet zo verstandig.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik spreek de nestor van onze Staten eigenlijk niet graag tegen, maar ik ga het nu toch doen. Ten eerste is het geen motie, maar een amendement. Ten tweede heeft het niet te maken met afspraak is afspraak, maar het heeft te maken dat we in maart een hele discussie in het p&c-platform en met de gedeputeerde hebben gehad over onze reserves en het feit dat die ernstig onder druk komen te staan. Wij moeten dat in die dividendreserve reserveren om onze begroting überhaupt langjarig sluitend te hebben. Daar kunnen we op verschillende manier over debatteren, maar het enige wat ik zeg is het nu nog niet uit te geven, want er is ook geen bestemming voor. En er is genoeg geld dat vrij op de plank ligt waarmee u kunt doen wat u wilt. Of hier in de Staten. Dus dat is het punt. Het is dus niet alleen afspraak is afspraak. Natuurlijk is dat een onderdeel. Maar het grootste argument is dat we het geld ook naar de toekomst nodig hebben. Voorzitter. En ik ga verder. Omdat we dus weten dat we het doelrendement niet gaan halen, maakt het CDA ook een andere keuze dan dit college op dit moment - ik hoop dat dit zo na het amendement natuurlijk gewijzigd wordt - met betrekking tot de vrije begrotingsruimte en wat doorgeschoven wordt naar een volgende periode. In totaal valt er door de doorlichting van de reserves bijna 48 miljoen euro vrij. Die wordt verdeeld over deze en volgende bestuursperiode. We weten met zijn allen, gevalideerd door professor Koedijk, dat we in de toekomst problemen gaan krijgen met ons doelrendement. Wij zeggen dan de helft te reserveren naar die reserve toe. Daarover zullen we ook een amendement indienen. Ik hoor uiteraard ook graag de reactie van de gedeputeerde.

Voorzitter. Dan een aantal losse vragen. De brede doeluitkering mobiliteit en rijksmiddelen natuur zijn sinds 2016 onder het provinciefonds komen te vallen als decentralisatie-uitkering. En ze vallen nu onder de algemene middelen en dus in de afweegbare ruimte. Het werd ons uit de nota nog niet helemaal duidelijk of de gelden voor mobiliteit geëarmarkt blijven voor mobiliteit. Daar was de nota nog wat ambivalent in.

Voorzitter. Verder lijken de bestemmingsreserves fors te groeien, van 370 miljoen euro naar 810 miljoen euro. Gedeputeerde Staten melden echter dat de BDU-uitkeringen hier doorheen lopen. Kan de gedeputeerde dit eens uitleggen?

En dan, voorzitter, tot slot de strategie op het vermogen. We hebben er hier met de Staten en u als Gedeputeerde Staten voor gekozen dat we leningen gaan geven aan publieke instellingen, maar ook subsidies en leningen aan zaken met maatschappelijk nut. Daar staat het CDA ook absoluut achter, dus alle steun daarvoor. Het beheer hiervan ligt alleen intern. Dat betekent dus feitelijk dat je met name op dat tweede gedeelte kredietrisico gaat lopen. Wij zouden heel graag een keer met de gedeputeerde in het platform p&c willen doorpraten over hoe dat nu vorm wordt gegeven. Want het is wel belangrijk dat die risicoparagraaf goed in de gaten wordt gehouden. Dat is namelijk iets nieuws dat de provincie gaat doen. Tot zover mijn eerste termijn.

Amendement A1 'Rendement immunisatieportefeuille'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend het Statenvoorstel 74/16 over de Bestuursrapportage 2016;

besluiten, dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

4. Te besluiten de incidentele ruimte die ontstaan is als gevolg van een hoger rendement op de immunisatieportefeuille (1,8 miljoen euro) conform afspraak toe te voegen aan de dividend- en rentereserve en niet vrij te laten vallen naar de algemene middelen.

Toelichting

Al sinds enige tijd staat de rendementsdoelstelling van 122,5 miljoen euro per jaar onder druk. Dit heeft vooral te maken met de extreem lage rentestand op de kapitaalmarkt. In het document 'Beheer van vermogen in onzekere tijden, maart 2016', extern gevalideerd door professor Koedijk wordt Provinciale Staten hier nadrukkelijk voor gewaarschuwd. De dividend- en rentereserve moet deze mindere rendementen in de toekomst opvangen om onze begroting sluitend te houden. De Treasurycommissie heeft op 6 juni 2016 geadviseerd het maximumniveau van deze reserve te bepalen op 360 miljoen euro. GS schatten in (zie Begroting 2017) dat de stand van deze reserve ultimo 2016 pas staat op 156,5 miljoen euro. Er is dus nog ruim 200 miljoen euro ruimte om toe te voegen aan deze reserve.

Conform de huidige afspraken en bestendige financiële lijn horen hogere rendementen 2016 op de immunisatieportefeuille (1,8 miljoen euro) niet vrij te vallen aan de algemene middelen die vrij besteedbaar zijn (zoals nu wel wordt voorgesteld in de burap), maar te worden toegevoegd aan de dividend- en rentereserve tot het maximum van deze reserve ad. 360 miljoen euro is bereikt. Dit amendement corrigeert de burap en brengt de 1,8 miljoen euro extra rendement daar waar het ook al volgens de huidige afspraak hoort, de dividend en rentereserve.

CDA: S. Steenbakkers

50PLUS: H. Oosterveer

Lokaal Brabant: J. Heijman

CU/SGP: H. Vreugdenhil

GroenLinks: P. Brunklaus

Partij voor de Dieren: M. van der Wel

PVV: P. van der Kammen"

Amendement A2 'Toevoeging dividendreserve'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend het Statenvoorstel 74/16 over de Bestuursrapportage 2016;

besluiten, dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

4. Te besluiten 24 miljoen euro van de in totaal 47,8 miljoen euro die in de begroting wordt geëgaliseerd en doorgeschoven naar de volgende bestuursperiode, toe te voegen aan de dividend- en rentereserve, conform de wijze zoals hieronder beschreven:
 - 12 miljoen euro totaal uit egalisatie 2017 (2,9 miljoen euro), 2018 (2,9 miljoen euro) en 2019 (6,2 miljoen euro);
 - 12 miljoen euro van de 31,9 miljoen euro welke is doorgeschoven naar 2020.

Toelichting

Al sinds enige tijd staat de rendementsdoelstelling van 122,5 miljoen euro per jaar onder druk. Dit heeft vooral te maken met de extreem lage rentestand op de kapitaalmarkt. In het document 'Beheer van vermogen in onzekere tijden, maart 2016', extern gevalideerd door professor Koedijk wordt Provinciale Staten hier nadrukkelijk voor gewaarschuwd. De dividend- en rentereserve moet deze mindere rendementen in de toekomst opvangen om onze begroting sluitend te houden. De Treasurycommissie heeft op 6 juni 2016 geadviseerd het maximumniveau van deze reserve te bepalen op 360 miljoen euro. GS schatten in (zie Begroting 2017) dat de stand van deze reserve ultimo 2016 pas staat op 156,5 miljoen euro. Er is dus nog ruim 200 miljoen euro ruimte om toe te voegen aan deze reserve.

Bij deze burap wordt in totaal 47,8 miljoen euro verdeeld in de vrije begrotingsruimte (circa 16 miljoen euro egalisatie in 2017, 2018 en 2019 en 31,9 miljoen euro wordt doorgeschoven naar de volgende bestuursperiode). Wetende dat we financieel onzekere tijden tegemoet gaan, getuigt het van solide financieel beleid om niet alle 'meevallers' te reserveren voor nieuw beleid in de huidige of volgende bestuursperiode, maar ook een deel te reserveren voor toekomstige tegenvallers in de inkomsten uit o.a. beleggingen. Dit amendement stelt voor om additioneel in totaal 24 miljoen

euro toe te voegen aan de dividend- en rentereserve en dit te halen uit egaliseringsruimte 2017 (2,9 miljoen euro), 2018 (2,9 miljoen euro) en 2019 (6,2 miljoen euro) en 12 miljoen euro van de 31,9 miljoen euro welke is doorgeschoven naar 2020.

CDA: S. Steenbakkers

50PLUS: H. Oosterveer

Lokaal Brabant: J. Heijman

CU/SGP: H. Vreugdenhil

GroenLinks: P. Brunklaus

Partij voor de Dieren: M. van der Wel"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers voor zijn bijdrage. De fractie van de SP zag af. De fractie van de PVV dan. Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, we bespreken vandaag de Bestuursrapportage 2016, een soort van alles-in-een Statenvoorstel. In plaats van echt een rapportage over de voortgang van de begrotingsplannen 2016 ligt de nadruk wel heel erg op een reeks begrotingswijzigingen, en besluiten we behalve over de voortgang eigenlijk vooral over die begrotingswijziging en over een nota Reserves. Voorzitter. Een gedegen en onderbouwde rapportage waar de voortgang goed moet worden verantwoord zien we hier helaas nog niet. Maar afrekenbaarheid was dan ook niet de sterkste kant van dit college, want concrete afrekenbare doelstellingen zijn nergens geformuleerd. Vervolgens zijn de geformuleerde prestatie-indicatoren ook niet heel tastbaar. Want de op te leveren prestaties, en ik hoorde er de collega van de VVD eigenlijk ook al over, de op te leveren prestaties van deze provincie worden vooral uitgedrukt in aantallen onderzoeken, aantallen rapporten, afwegingenkaders voor duiding, georganiseerde transitie-arena's, verbindingen, meerjarenprogramma's, projectplannen, subsidiebeschikkingen en opdrachtverleningen. Oftewel: een heleboel papiergeschuif en bijeenkomsten organiseren, maar wat koopt de burger daar nou voor? Waar zijn in deze provincie de ambities voor dringend noodzakelijke kilometers op te leveren asfalt? Waar zijn in deze provincie concrete doelen voor aantallen op te pakken drugsafvaldumpers? Waar is hier de concrete doelstelling van openbaar vervoer, waarbij geen overvolle bussen rijden die de mensen bij de halte laten staan? Waar is de streefwaarde om ondernemers nu en vandaag vooruit te helpen met vergunningen en plannen, in plaats van misschien over een jaar en van de kast naar de muur? Dit college, voorzitter, zweeft hoog boven de werkelijkheid. Dit college moet er niet zijn ter meerdere eer en glorie van zichzelf. Ze moet geen stapels rapporten schrijven, maar aan de slag gaan. Voorzitter, als de prestatie-indicatoren een ongemakkelijke waarheid laten zien, dan worden ze gemakshalve zelfs maar gewoon geschrapt. Beter Benutten prestatie-indicatoren worden bijvoorbeeld gewoon geschrapt vanwege de leesbaarheid.

En dan hebben we de kostendekkingsgraad van het openbaar vervoer. Voor dit socialistische college is openbaar vervoer een heiligdom en dat heiligt hier in het huis alle middelen. Dus mag het onrendabel zijn, dus mag het de burgers desnoods tot aan de bedelstaf brengen. Desnoods wordt het spaar- en infrafonds voor de wegen leeggeplunderd en alles aan HOV-lijnen en dubbele busbanen uitgegeven, zolang de socialistische droom maar wordt gerealiseerd. En als de cijfers dan wat ongemakkelijk worden, dan schrappen we ze gewoon uit de boeken.

Voorzitter, onzinsubsidies stapelen zich in deze toren op: Terwijl de Nederlandse en dus ook de Brabantse belastingbetalers zwichten onder de belastingdruk en de burgers volledig financieel uitgekleeft worden, stapelen de uitgaven aan de grootst mogelijke flauwekul zich op. In plaats van handhavers, vaklieden, wegenbouwers en opsporingsambtenaren die Brabant voor de provinciale kerntaken nodig heeft, worden vooral beleidsschrijvers en communicatiedeskundigen betaald. In plaats van geld te stoppen in wegen waarop kan worden doorgereden, worden de euro's driftig uitgegeven aan living lab experimenten. Open deuren worden daarbij gepresenteerd als waren het de meest briljante uitvindingen. De designbrillenbestuurders die deze living labs als kleren van de keizer aanbidden kunnen hun geluk niet op. Wat zou een realiteitsbeleving goed zijn voor deze theorieboekenambtenaren. En in plaats van basaal en degelijk natuurbeheer en waterbeleid dat gericht is op bescherming wordt het geld vooral aan nog meer klimaatysterie en tekentafelnatuur uitgegeven. Voorzitter, hoe onzinnig een plan ook is, de enige eis die

dit college lijkt te stellen aan projecten waar zij het belastinggeld als een kolkende rivier naartoe laat stromen, is dat de plannen bol staan van fraaie newspeaktermen als 'living lab', 'triple helix', 'kringloopeconomie' of 'social resilience'. Inhoud, nut en noodzaak en daadwerkelijke meerwaarde zijn kennelijk totaal niet van belang voor de besluitvorming. Neem nou zo'n voorbeeld als duurzame energie en energietransitie, waar de streefwaarde van tweeduizend banen in de solarindustrie dramatisch naar beneden wordt bijgesteld naar negenhonderd. De klinkende beloften om economische rendementen, revolverende investeringen en duizenden banen vliegen ons om de oren als de miljoenen euro's kostende ronkende plannen van het college langskomen. Maar keer op keer moet worden geconstateerd dat concrete resultaten uitblijven. Maar ook hier geldt: de klimaatideologie is heilig en het doel heiligt dus alle middelen. Zonnepanelen en windenergie zullen in Brabant nooit, maar dan ook nooit rendabel zijn en ze functioneren gewoon op subsidie. En terwijl het geld driftig wordt uitgegeven aan onzinprojecten, klimaatindoctrinatie, nepnatuur en via een energietransitie de mensen straatarm maken, bestaat er achterstand bij de uitvoering van wegen. Zet de schop in de grond en ga aan de slag met die wegen. Elke dag uitstel is nadelig en zelfs rampzalig voor Brabant. Al dat hautaine gepraat over ambities, innovatie en Brabant als een Europese topregio zijn helemaal niets waard. Want Brabantse wegen mogen van dit college dichtslippen. Automobilisten mogen hier gewoon stilstaan en daarmee de economie langzaam doodbloeden. Brabant als Europese stop-regio.

Voorzitter. Over de nota Reserves nog een aantal punten. Het programma IDOPS is nog niet afgerond en toch wil het college de reserve opheffen. Dat lijkt ons geen goed idee. Houd die reserve nog in stand. Over de risicoreserve en het weerstandsvermogen wordt gesteld dat de omvang daarvan moet worden bezien in het licht van de GS-nota Risicomanagement en weerstandsvermogen uit juli 2014. Maar voorzitter, sinds juli 2014 is er wel heel erg veel gebeurd. Er is heel veel kapitaal verschoven in de provincie. Er zijn risicovolle grote leningen uitgezet. Er zijn fondsen ingericht. Het volume investeringsmiddelen is gegroeid en in de begroting ingerekend. Kortom, het zijn wel heel veel gebeurtenissen die maken dat de toen vastgestelde uitgangspunten misschien wel helemaal niet meer toereikend zijn. En de vraag aan het college is dan ook: zijn de uitgangspunten voor de hoogte van de risicoreserve en het weerstandsvermogen, gezien de vele ontwikkelingen rondom kapitaal en kapitaaltransacties van de afgelopen jaren, nog wel actueel genoeg? Voorzitter. Tot zover de eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen voor haar bijdrage. Dan is nu de fractie van D66, mevrouw Dingemans, aan het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Bij de behandeling van de jaarstukken keken we als het ware in de achteruitrijspiegel van onze auto. Om te controleren wat er achter ons gebeurde en om te bepalen of er voldoende ruimte was om bij te sturen als dat nodig mocht zijn. Vandaag staat de bestuursrapportage op de agenda. We kijken nu naar het dashboard van onze auto. Aan de hand van de metertjes stellen we vast of de auto in orde is en of de reis voorspoedig verloopt. Zijn we op de goede route? Zitten we op de juiste snelheid? Hoe zit het met het oliepeil en is er nog ruimte voor een extra reisdoel? Of heeft deze auto juist onderhoud nodig? Voorzitter. Wat D66 betreft lijken we goed en veilig op weg te zijn. Lijken, want deze bestuursrapportage roept bij onze fractie toch wel wat vragen op. Niet over de inhoud, maar wel over de vorm. Zoals u van ons gewend bent heeft de fractie van D66 veel oog voor de belangen van de inwoners van Brabant en de betrokkenheid bij de provincie. En uiteraard daarnaast hebben we veel oog voor de financiële prestaties van de provincie, met name voor de thema's kwaliteit, proces en informatievoorziening. En aan de hand van die drie thema's wil ik u graag wat vragen stellen.

Allereerst over de kwaliteit. D66 stelt vast dat de algemene reserve een mengelmoes is van diverse posten. En omdat bijvoorbeeld overhevelingen een concrete bestemming hebben horen die posten wat ons betreft niet in de algemene reserve thuis. Dat geldt mogelijk ook voor andere posten. Die discussie over de algemene reserve ging in het verleden vaak over de vraag of iets wettelijk kon. Maar voor ons is de vraag altijd: biedt de informatie de juiste gegevens aan Provinciale Staten, geeft die ons het juiste inzicht in de vrij

besteedbare ruimte? We zijn van mening dat dit beeld nu te vaag is en vragen de gedeputeerde om dit onderwerp verder met ons te bespreken in het platform planning & control.

Als posten die niet thuishoren in de algemene reserve daar toch in terecht lijken te komen, dan is de werkelijk vrij besteedbare ruimte voor Provinciale Staten dus kleiner dan het lijkt. Een deel van het geld is immers al geormerkt. D66 wil daarom graag inzicht in de werkelijk vrij besteedbare ruimte binnen de algemene reserve. Kan de gedeputeerde toezeggen dat hij die informatie op korte termijn aan ons ter beschikking stelt?

Ook constateren we dat er binnen productgroepen posten van verschillende portefeuillehouders door elkaar staan. Waarom is er bijvoorbeeld geen apart programma Energie opgenomen, maar staan de prestaties van de programma's Duurzame energie en Energietransitie onder Economie? Die huidige indeling maakt het er voor de verschillende portefeuillehouders in ieder geval niet overzichtelijker op. En we vragen de gedeputeerde of hij daarvoor oplossingen ziet. Wel zijn we blij verrast met de opmerking van het college dat het risico op onderbesteding nu is geminimaliseerd. Daar heeft D66 al een aantal jaren voor gepleit. Kan de gedeputeerde aangeven hoe dicht hij bij nul denkt te gaan uitkomen?

We steunen in ieder geval het voorstel van het college om de vrijval van ruim 30 miljoen euro voor de pps A59 grotendeels weg te zetten voor de volgende bestuursperiode, omdat deze financiële ruimte los staat van de uitvoering van het huidige bestuursakkoord.

Dan het proces en de informatievoorziening. De bestuursrapportage moet inzicht geven in de stand van zaken en antwoord geven op vragen met betrekking tot de lopende begroting. Bijvoorbeeld: zijn er grote onverwachte uitgaven of is het college nog in control? Voor niet financieel onderlegde Statenleden zijn die antwoorden in de bestuursrapportage niet makkelijk te vinden. Niet alleen voor Statenleden, maar ook voor Brabantse inwoners is het van belang dat er een goed leesbare bestuursrapportage wordt gepresenteerd.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank, voorzitter. Helder. Wij waren er ook tevreden mee dat het geld werd doorgeschoven naar de volgende bestuursperiode. Heel netjes hoe dat is gegaan. Ook mijn amendement gaat daar natuurlijk een beetje over. Als voorzitter van de p&c ben ik heel benieuwd naar uw mening en die van D66 hoe u dit ziet in het licht van dat we weten dat we in de toekomst tekort op die doeluitkeringen gaan komen. En is het dan verstandig om dat door te schuiven naar een vrije ruimte of naar een reserve? Wat is uw visie daarop?

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Ik snap dat u die vraag aan mij stelt. Ik snap uw zorg ook, maar ik wilde graag het antwoord van de gedeputeerde op dat punt even afwachten. Ik was aan het vertellen hoe belangrijk zo'n leesbare bestuursrapportage is, maar er komt een volgende interruptie.

De **voorzitter**: Interruptie Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter, dank. Ik wil even toch appelleren aan het feit dat mevrouw Dingemans hier niet als voorzitter van p&c staat. Dus ik zou graag willen dat de heer Steenbakkers haar ook in de hoedanigheid als woordvoerder namens D66 toespreekt en niet vanuit het voorzitterschap van p&c.

De **voorzitter**: Volgens mij gebeurde beide. Mevrouw Dingemans vervolgt het woord. Wilt u hierop nog terugkomen?

De heer **Steenbakkers** (CDA): Nou, ik wilde even zeggen dat ik eigenlijk vind dat de heer Van Gruijthuijsen een goed punt heeft. U was aangesproken als mevrouw Dingemans van D66.

De **voorzitter**: U deed dat ook. Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Volgens mij staat dat op dit moment ook naast mijn naam. Goed. Ik wilde dus vertellen over die leesbare bestuursrapportage, die hier en daar misschien ook wel kan worden ondersteund met een infographic. We hebben daarvan in den lande inmiddels mooie voorbeelden gezien en we denken als fractie graag met het college mee over hoe we die ook in Brabant kunnen toepassen. Daarnaast willen we het college herinneren aan de toezegging bij de perspectiefnota over het onderzoek naar de burgerbegroting. Wat D66 betreft begint het proces met het overzichtelijk presenteren van de begroting. Vanochtend hebben we daarvan al een mooi voorproefje gezien in de vorm van een visueel bij het platform p&c ten aanzien van de Begroting 2017. We willen graag onze complimenten daarvoor uitspreken. Voor de bestuursrapportage zal wat ons betreft hetzelfde moeten gelden. De eerste stap is een bestuursrapportage die voor iedereen duidelijk te begrijpen is. En daarna kunnen we Brabanders dan echt invloed geven op de besteding van gelden en inzicht geven in de overwegingen die daarvoor nodig zijn. D66 vindt in ieder geval dat, met of zonder burgerbegroting, het cruciaal is dat we Brabanders in de uitvoeringsfase actief informeren over de prestaties en de effecten daarvan op de financiële positie van de provincie. Want alleen zo blijven we als bestuurslaag immers in verbinding met onze omgeving en kunnen we rekenen op draagvlak vanuit die omgeving. De bestuursrapportage in de huidige vorm is daarvoor wat ons betreft nog onvoldoende geschikt. D66 roept u dan ook op om het proces om te komen tot een duidelijke en begrijpelijke financiële rapportage te versnellen. Want wat een ingewikkeld dashboard hebben we nu voor ons. Welke metertjes zijn nou het meest relevant voor Provinciale Staten om naar te kijken? En welke controlelampjes moeten ons waarschuwen? D66 zou graag zien dat het college de Brabantse Staten en de Brabantse inwoners op dit punt goed informeert. En door van de bestuursrapportage een beter leesbaar document te maken en door aan te geven waar wij als Provinciale Staten vanuit onze controlerende taak op zouden moeten letten. Wellicht, dat is al eerder gezegd, is het platform p&c dan de plek waar we daarover een goede dialoog kunnen voeren. En kunnen we dan de tijd nemen om een bestuursrapportage, maar ook een begroting goed inhoudelijk met elkaar door te nemen. En daarvoor is wat mij betreft meer nodig dan een uur op een Statendag. Is de gedeputeerde bereid om samen met de leden van het platform en met de griffie te kijken of er mogelijkheden zijn om in dit platform bredere informatievoorziening te verzorgen?

Voorzitter. Door voldoende vaak en gericht op het dashboard van de auto te kijken stel je jezelf in staat om veilig te rijden en direct te reageren op onverwachte situaties. Zo is het wat D66 betreft ook met de bestuursrapportage. Door een eenvoudig dashboard voorkomen we dat we te veel naar het scherm kijken en te weinig naar de weg. Wij wensen het college een veilig vervolg van haar route. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar betoog. De fractie van de PvdA ziet af van haar betoog. Dan ga ik door naar de fractie van GroenLinks. Als ik het goed begrepen heb twee woordvoerders. Klopt dat? De eerste drieënhalve minuut van GroenLinks. Mevrouw Brunklous.

Mevrouw **Brunklous** (GL): Voorzitter. Dank. De reactie op de burap hebben wij genoemd 'Het groene en sociale gezicht van de provincie'. De uitvoering van het programma Cultuur en Samenleving ligt op koers, zo luidt de openingszin. Voorzitter. GroenLinks betwijfelt dit ten sterkste. PS kunnen namelijk niet controleren of dit werkelijk zo is. Bij de begroting zijn nauwelijks streefwaarden opgenomen en in de burap staat er bij de helft van de prestaties alleen de opmerking 'conform planning' en bij de andere helft krijgen we een beetje uitleg, maar moeten we de informatie van internet af plukken. Een paar voorbeelden. Doe-budgetten derde en vierde tranche zijn in de ijskast gezet. TOM heeft een onderzoek gedaan. Conclusies worden meegenomen bij de uitvoering sociale veerkracht. Voorzitter. Hoe kunnen wij mensen die vragen naar de volgende ronde iets vertellen over hoe dit tot nu toe is gegaan en hoe het verder gaat? Niet dus. Als initiatiefnemer van de motie destijds vinden wij dit een treurig verhaal. Een ander voorbeeld. Brabant C loopt conform planning. De website laat wat mooie projecten zien, maar vertelt niets over de verhouding tussen de grote, middelgrote en kleine projecten en bestedingen. Bij de Jaarrekening 2015 vroegen wij uitvoering naar de reden van onderuitputting en ook nu is het weer niet te volgen en te controleren. Dit moet

echt anders. De geluiden uit heel Brabant die ons bereiken geven ons meer richting. Mensen vragen zich bezorgd af hoe het staat met de ondersteuning van de Brabanders waar het niet goed mee gaat. Het ene na het andere manifest bereikt Provinciale Staten. In november wordt het programma Sociale veerkracht eindelijk vastgesteld. Dit is anderhalf jaar na het aantreden van het nieuwe college. En intussen kregen netwerkorganisaties rücksichtslos te horen dat hun subsidies van het ene op het andere jaar gestopt worden. Gelukkig hebben we dat vanmorgen wat kunnen repareren, waar vrijwilligers zich volop bezighouden met het versterken van sociale veerkracht.

Bij de kunstensector ligt het ook niet op koers nu een aantal instellingen naast de rijkssubsidies hebben gegrepen. De gedeputeerde heeft ons bij de perspectiefnota verzekerd dat het goed zou komen. Van de impuls gelden is een evaluatie toegezegd. Nog niets vernomen. De Philharmonie Zuid wil weten waar ze staat. Nog geen voorstel gezien. Vier verhaallijnen moeten dragers zijn voor het erfgoedbeleid. Een is er nog maar uitgewerkt. Het PON heeft een onderzoek gedaan naar de samenwerking van provinciale erfgoedinstellingen. Hoe gaan we daar nu verder mee? Cultuur en Samenleving heeft maar een klein budget, maar raakt vele Brabanders. En dat is de reden dat het transparant en in tempo opgepakt moet worden. GroenLinks verzoekt het college om hier snel verbetering in aan te brengen. En overigens dank voor de rapportage Erfgoed. Maar ook daar hebben we vragen over de keuze en voortgang. Hoe gaan we dit nu met elkaar doen?

Bij het arbeidsmarktbeleid zijn de streefwaarden naar beneden bijgesteld. Met dat vele geld dat de provincie investeert via het cleantech- en biobasedfonds en de solarindustrie dient de provincie alle zeilen bij te zetten om de werkgelegenheid in Brabant te vergroten. Waarom anders investeren als provincie? Waarom geven we niet meer de gelegenheid aan MKB-bedrijven om ervan te profiteren? En waarom subsidieert de provincie de Aeroclub Nistelrode, zweefvliegtuigen, met wel 150.000 euro? Nog een vraag. Kunnen wij indicatoren krijgen voor de kosten van aanleg van het onderhoud van 1 m snelfietsweg ten opzichte van 1 m asfalt voor een autoweg? Dan kunnen we zelf ook eens gaan rekenen. Ik ben bijna klaar. Te gek voor woorden vindt GroenLinks het dat we voor 350.000 euro buitenverlichting aanleggen voor het provinciehuis. En dan laat ik over het groene gezicht van de provincie graag het woord aan mijn fractiegenoot Hagar.

De **voorzitter**: Die vervolgt nu het woord. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik sta hier voor de thema's landbouw en natuur. Twee verschillende verhalen. Bij landbouw is aan de hand van heldere kaders en doelen gerapporteerd. Het beleid verloopt volgens planning en er zijn niet veel afwijkingen. De beleidskeuzen sluiten voor een belangrijk deel aan bij de visie van GroenLinks: transitie naar natuurinclusieve en gezonde landbouw, het betrekken van het perspectief van bewoners en recreatief ondernemers en het betrekken van gezondheidsaspecten. Uiteraard weten we dat de echt belangrijke besluiten nog genomen moeten worden, zoals rond het nieuwe mestbeleid, maar daarover gaan we binnenkort met GS in discussie. Voor een burap is het keurig en dat mag door ons als kritische oppositiepartij rondom het thema landbouw ook wel eens worden gezegd.

Dan ecologie. GroenLinks controleert de prestaties van GS aan de hand van drie indicatoren: natuurkwantiteit, natuurkwaliteit en toezicht en handhaving. Als je door deze bril naar de burap ecologie kijkt, dan moeten we constateren dat de prestaties ernstig achterblijven. Dat blijkt ook uit de totaalinvestering in natuur, water en milieu, de productgroep 3, die met ruim 40 miljoen euro is teruggeschroefd. Een vermindering van 21% van het natuurbudget 2016.

GroenLinks stelde veel technische vragen en dan komt de aap uit de mouw. In dit tweede bestuursjaar van de vier is nog bar weinig gerealiseerd als je het afmeet aan de praktijk, zoals venherstel, agrarische natuurcollectieven, aankoop en beheer van grond en inrichtings- en herstelmaatregelen. Pas bij flink doorvragen kom je achter de waarheid. In 2016 is nog geen procent van het veel geprezen natuurnetwerk gerealiseerd en amper 5% van de natuurverbindingen. Wel is er nu eigenlijk ophoging van de subsidieregeling voor ecologische verbindingzones, waar we als GroenLinks steeds op hebben aangedrongen. En gelukkig maar. Hopelijk, om te beginnen bij het Helvoirts Broek, zodat ons veel geprezen Van Gogh nationaal park feitelijk gerealiseerd kan worden.

Bij deze burap vragen we nu iets heel simpels aan GS. Hoeveel hectaren natuur gaan er in 2017 en in 2018 volgen? Dat is uw bestuursperiode en daarop moeten we u kunnen afrekenen. Geen vergezichten en vooruitgeschuif meer. Hoeveel natuur komt er deze periode bij?

GroenLinks verwacht daadkracht en ziet dit niet terug. Natuur herstel je niet, verbind je niet en vergroot je niet met praten of schrijven. Allerlei beleid moet nog naar PS. Zeer ernstig, en daar is door de VVD ook aan gememoreerd, vinden we het verdwijnen van de indicatoren voor toezicht en handhaving, de 80% naleving van milieuregels en vermindering van ernstige overtredingen tot 7%. Zolang deze prestaties niet bereikt zijn, blijven ze wat ons betreft indicator bij de burap. En GroenLinks wil een toezegging dat PS jaarlijkse rapportages blijven krijgen aan de hand van concrete vth-prestatie-indicatoren.

Voorzitter. Ik sluit af. Bij deze bedroevende prestaties op het gebied van ecologie is het de vraag of GS wel ambitie hebben ten aanzien van natuur, zeker als je het vergelijkt met infra. Zo kan het dat de verbreding van de N279 gepaard gaat met de grootste prestatie ecologie dit jaar middels het dynamisch beekdal. GroenLinks krijgt op basis van deze burap de stellige indruk dat GS natuur primair ten dienste stellen als onderpand als garantie voor economische ontwikkeling. Groen of sociaal, het doet er niet toe.

Amendement A4 'Behoud IDOP-middelen voor leefbaarheid'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend de Bestuursrapportage 2016;

besluiten de volgende tekst aan het ontwerpbesluit toe te voegen:

3.i. middelen IDOPS beschikbaar houden voor leefbaarheid, waaronder de transitie van de netwerkorganisaties.

Toelichting:

overwegende dat:

- met Integrale Dorpsontwikkelingsplannen (IDOPs) burgerparticipatie en maatschappelijke initiatieven worden ondersteund en mogelijk gemaakt;
- hiermee een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de leefbaarheid in Brabant;

constaterende dat:

- in het kader van de nota Reserves 2016 de bestemmingsreserves zijn doorgelicht;
- het college voorstelt om de IDOP-reserve op te heffen en de resterende middelen van rond de 70.000 euro over te hevelen naar de algemene middelen;
- hierdoor burgerparticipatie- en maatschappelijke initiatieven deze middelen mislopen.

GroenLinks: Patricia Brunklaus.

CDA: Stijn Steenbakkers"

Amendement A5A 'Verlichting van Brabant in plaats van provinciehuis'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend de Bestuursrapportage 2016;

besluiten dat de tekstpassage 3.d:

'Instemmen met het voteren van de investeringskredieten lichtprojectie/landmark, N261 en ICT en automatisering'

vervalt en gewijzigd dient te worden in de volgende tekst:

'Instemmen met het voteren van de investeringskredieten N261 en ICT en automatisering';

en:

besluiten dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

'3.j. 350.000 euro inzetten om de Brabanders te 'verlichten' door deze middelen in te zetten voor sociale veerkracht en ondersteuning van de Brabantse voedselbanken.

Toelichting:

overwegende dat:

- de herkenbaarheid van het provinciehuis geen bijdrage levert aan de kwaliteit van leven in Brabant;
- lichtproject van het provinciehuis een uiting is van doorgeslagen economisme (het provinciehuis als reclamezuil) en niet van het warme gevoel dat als je aan Brabant denkt, je weet dat daar

nog licht brandt;
constaterende dat:

- het college met de burap 350.000 euro wil voteren voor de lichtproject van het provinciehuis;
- hiertoe 300.000 euro wordt gebruikt van het investeringskrediet Huis van Brabant, waaraan vervolgens nog eens 50.000 euro wordt toegevoegd.

Patricia Brunklaus, GroenLinks.”

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers voor haar bijdrage. De heer Oosterveer van 50PLUS dan nu.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter. Voor ons ligt vandaag de burap, een soort najaarsnota met daarin aanpassingen conform zaken die zich in het laatste jaar hebben afgespeeld. Zoals gebruikelijk zien we ook nu dit keer deze burap als een redelijk boekhoudkundig stuk. Als we naar de hoofdzaken kijken constateren we dat de goede voornemens tot op heden redelijk zijn uitgevoerd. En voor het overige is er sprake van her en der wat verplaatsen binnen de begroting zonder financiële consequenties. Om met uw eigen woorden te spreken: over de gehele linie liggen de geplande prestaties goed op koers.

Wat betreft de verwerking van de meerjarige consequenties geeft u aan dat deze in de Begroting 2017 worden verwerkt. Met de aangegeven verwerking van de cijfers, de administratief-technische wijzigingen en de aanpassingen van een en ander aan de genomen besluiten stemmen we in. Wat we niet precies hebben kunnen terugvinden, is wat er is gebeurd op het gebied van de werkgelegenheid voor 50+'ers. De gedeputeerde heeft immers toegezegd een en ander te onderzoeken. Maar nogmaals, misschien hebben wij het niet goed gelezen, maar dat horen we dan wel van hem. Overigens horen we links en rechts dat steeds vaker oudere werknemers in dienst genomen worden, vaak door het gemis aan kennis en ervaring van jongeren. En dat juichen we uiteraard toe. We willen verder niet flauw doen, maar een klok als lichtje projecteren op het provinciehuis met een investering van 3,5 ton vinden we echt niet goedkoop. Je kunt dan wel bij de tijd zijn, maar dat is het dan wel. Er is een dekking voor gevonden, maar dat wil niet zeggen dat we dat de beste besteding uit 2016 vinden. Met de andere investeringen kunnen we eveneens instemmen.

Voorzitter. Een probleem voor de provincie is dat zij niet goed zichtbaar is bij de inwoners. De conclusies van de werkgroep opkomstverbetering zijn in dat opzicht helder. En er moet dus feitelijk gezocht worden naar mogelijkheden om die provincie dichterbij de Brabander te laten staan. En dan echt dichterbij. Dit pleit onder andere voor het continueren van de basissubsidiëring van de Vereniging kleine kernen. Dat zit tenminste dicht bij de inwoners van Brabant. Kijken we verder naar de uitgaven, dan stellen we vast dat we allerlei instituties ondersteunen. Prima natuurlijk, maar de gewone burger heeft hier weinig weet van. We begrijpen uit de stukken dat er sprake is van een positief resultaat. Zou het dan in het kader van de sociale veerkracht niet een goede zaak zijn om een distributiecentrum van de voedselbanken in Brabant structureel te ondersteunen? Het sociale gezicht van onze provincie kan zo gestalte krijgen en sympathie kweken bij de inwoners. Immers, dertig voedselbanken zijn een zinvolle taak aan het vervullen en zouden daarbij voordeel hebben en in hun uiting mee kunnen nemen dat ze door de provincie gesubsidieerd worden. De provincie Limburg steunt haar distributiecentrum structureel met jaarlijks 100.000 euro. Is een dergelijke doelbijdrage ook niet in Noord-Brabant mogelijk, bijvoorbeeld ten koste van een deel van het gereserveerde bedrag voor de volgende bestuursperiode?

De inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017. Heeft dit alsnog voor de rekening van 2017 effecten en zijn die al verwerkt in de Begroting 2017? Wat betekent de opgelopen vertraging bij Connecting Delta, zowel inhoudelijk als financieel? Graag uw commentaar.

Voorzitter. Zoals we al stelden zien we de burap als een boekhoudkundige aanpassing, beleidsarm, en we nemen met een positief gevoel kennis hiervan.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Oosterveer. De heer Van der Wel, Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Als Partij voor de Dieren willen we graag meer natuur in Brabant. Voor het provinciale deel van het natuurnetwerk ligt er een forse opgave van 3100 ha

aan verwerving en functiewijziging. In 2016 is er 18 ha verworven terwijl overigens de streefwaarde nul was. Kan het college aangeven waarom die ambitie voor 2016 zo laag was? En kan het college aangeven of we zo de doelstellingen voor 2027 zullen halen?

Het groenfonds heeft in 2016 ruim 1 miljoen euro gekregen voor reorganisatiekosten. Wij willen graag weten wat we daarvoor terug hebben gekregen. En daarbij zouden we graag willen weten of het groenfonds, waar de provincie met bedrijven samenwerkt, volgens het college een effectief middel is voor onze natuurambities. Is er bijvoorbeeld in 2016 voortgang geboekt of blijft de inzet van bedrijven achter bij de prognoses?

Voorzitter. U heeft het zojuist van GroenLinks gehoord, er blijft ontzettend veel geld op de plank liggen als het gaat om natuur. Geld dat wat ons betreft ingezet moet worden. En wat wij vragen is simpel. Zorg als college voor alternatieve plannen. Natuurontwikkeling kost tijd, maar als het op de ene manier niet kan, zorg dan dat u een back-upplan heeft, zodat u op een andere manier toch de doelstellingen kunt gaan halen.

Als Partij voor de Dieren vinden we het ook belangrijk dat er voldoende aandacht is voor de Brabantse bijen. En daarvoor hebben we het bijenprogramma. Maar we weten dat de bijensterfte hoger is dan gemiddeld in Nederland. We zien graag dat het leefgebied voor bijen wordt vergroot, dat het gifgebruik wordt teruggebracht en dat er onderzoek wordt gedaan naar bijensterfte en bijengezondheid. Voorzitter. Kan de gedeputeerde aangeven of deze doelstellingen ook gelden voor het Meerjarenprogramma bijenimpuls in Brabant? Is het college van mening dat er nog voldoende middelen binnen het programma beschikbaar zijn om aan de vraag te voldoen? Of is er behoefte aan meer inzet?

Voor de vth-taken betaalden wij als provincie in 2016 ruim 27 miljoen euro. Hiervan is 16 miljoen euro bestemd voor toezicht en handhaving. Het vergunningendeel, zeg 11 miljoen euro, is kostendekkend. Tenminste, dat hebben we afgesproken. En onze vraag aan het college is of dat ook is gebeurd. De verwachting was dat er in 2016 700.000 euro bij de vergunningverlening zou overblijven. Toch gaan we dat geld besteden omdat er taken uit Limburg op ons bordje komen te liggen. Kan de gedeputeerde aangeven of er met Limburg nog iets van een verrekening plaatsvindt? En kunt u aangeven wat in 2016 is bereikt met het project Elektronisch monitoren, waarbij we samen met gemeenten werken aan toezicht en handhaving?

Voorzitter. Gedeputeerde Staten hebben in een Statenmededeling over het Faunabeheerplan, onderdeel ganzen, aangegeven dat naast reducerende maatregelen diervriendelijke inrichtingsmaatregelen en diervriendelijke preventieve maatregelen in het ganzenbeleid worden opgenomen. Gedeputeerden zijn niet met een verdere uitwerking gekomen, terwijl al wel ontheffingen zijn verleend voor de reducerende maatregelen. Noch in de burap noch in de begroting is aangegeven welke middelen voor inrichtingsmaatregelen en diervriendelijke preventieve maatregelen, zoals geformuleerd door het college, gereserveerd zullen gaan worden. Wij hadden dat bijvoorbeeld in de burap verwacht. Omdat daar toch met middelen voor beleid kan worden verschoven. We dienen daarom een amendement in om deze middelen alsnog vrij te maken.

Voorzitter. Als laatste laten we ons licht op het provinciehuis schijnen. Er wordt gevraagd om budget voor lichtprojectie op het provinciehuis. Wij denken echter dat er in plaats van stroom verbruiken nu behoefte is aan stroom besparen of stroom opwekken. Het provinciehuis is ingrijpend verbouwd en ondertussen is door dit college ook de energietransitie ingezet. Op het gebied van energie zouden we beter moeten bekijken wat nog mogelijk is om de duurzaamheid van het provinciehuis verder te bevorderen. En dat is maatwerk. Het blijkt dat zonnepanelen op het provinciehuis lastig zijn te realiseren, omdat het een beschermd gebouw is. Maar goed, de techniek staat niet stil en daarom zouden we van het college willen weten of het daar nog eens naar wil kijken.

Voorzitter. Het is goed om te zien dat er 56 miljoen euro besteedbaar is, want het dossier veehouderij vraagt om een enorme inspanning. Bij de begroting zullen we daarom een aantal voorstellen indienen voor ondersteuning van de plantaardige eiwittransitie, maar ook voor grondgebonden en biologische landbouw. En we hopen daarbij voor te sorteren op de rotonde die de gedeputeerde heeft aangegeven.

Amendement A3 'Overschot bijdrage faunafonds reserveren voor diervriendelijk ganzenbeleid'

“Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend het Statenvoorstel 74/16 inzake Bestuursrapportage 2016; besluiten, dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd, onder besluit 3:

- i. Binnen de reserve DU natuur/reserve natuurbeheer en ontwikkeling 222.255 euro te reserveren voor diervriendelijke, preventieve maatregelen in het uit te werken ganzenbeleid, en als zodanig op te nemen in de Begroting 2017 (inclusief de meerjarenraming).

Toelichting

Op 12 juli 2016 hebben Gedeputeerde Staten het herziene Faunabeheerplan gans goedgekeurd. Op basis van het faunabeheerplan gans zijn de volgende besluiten genomen:

1. verlening van de ontheffing schadebestrijding grauwe gans, kolgans en brandgans op 12 oktober 2016;
2. verlening van de ontheffing voor het op jachtveldniveau reduceren van de grauwe gans 12 oktober 2016;
3. regeling aanwijzing rust- en foerageergebieden ganzen en smienten Noord-Brabant op 12 juli 2016;

Gedeputeerde Staten hebben in de Statenmededeling ‘Faunabeheerplan, onderdeel ganzen’, van 12 juli 2016, aangegeven dat naast de reducerende maatregelen diervriendelijke inrichtingsmaatregelen en diervriendelijke preventieve maatregelen in het ganzenbeleid opgenomen zullen gaan worden.

Dit is nog eens bevestigd in de memo Toezegging PS inzake ganzen om na de zomer serieus te kijken naar, 1. de relatie tussen landbouwschade en reductiedoelstellingen; 2. inzet alternatieve, structurele beheermaatregelen naast of in plaats van afschot van ganzen van 25 juli 2016.

In de memo staat:

‘dat in het beleid duidelijk is aangegeven dat het terugdringen van de populaties tot bepaalde aantallen geen doel op zich is, maar dat er gezocht moet worden naar een evenwicht tussen het behoud van een duurzame populatie en een acceptabel schade- en veiligheidsniveau.

Tijdens de behandeling van het initiatiefvoorstel van de Partij van de Dieren inzake een diervriendelijke aanpak van de overlast door ganzen op 24 juni 2016 heb ik toegezegd dat ik na de zomer serieus zal kijken naar de relatie tussen enerzijds de landbouwschade en anderzijds het aantal ganzen en daarmee naar de consequenties voor de reductiedoelstellingen. In verband hiermee heb ik ook toegezegd om hierbij ook de inzet van alternatieve/structurele beheersmaatregelen mee te nemen.

Zoals opgenomen in genoemde hoofdlijnen moeten deze gebiedsplannen uitgaan van een beheer dat gebaseerd is op 1. inrichtingsmaatregelen, 2. diervriendelijke preventieve maatregelen en 3. reducerende maatregelen. Deze gebiedsplannen zullen een belangrijk onderdeel vormen van het nieuwe faunabeheerplan dat op 1 juli 2017 van kracht zal worden. Dit maatwerk zal mijns inziens garant staan voor een zorgvuldige afweging ten aanzien van de keuze van beheermaatregelen en de reductiedoelstellingen.’

Gedeputeerde Staten zijn niet gekomen met die uitwerking van *inrichtingsmaatregelen en diervriendelijke preventieve maatregelen*, terwijl al wel ontheffingen zijn verleend voor *reducerende maatregelen*. Tevens is bij het bestaand beleid ook niet aangegeven welke middelen voor *inrichtingsmaatregelen en diervriendelijke preventieve maatregelen* zullen worden gereserveerd. Ook in de Begroting 2017 zijn deze middelen niet opgenomen.

Aangezien voor het provinciaal beleid met inrichtings- en preventieve maatregelen ook investeringen nodig zijn, is het nodig om hiervoor middelen in de reserve DU natuur/reserve natuurbeheer en ontwikkeling paraat te houden. Middels het amendement en wijziging van de Burap 2016 hebben Gedeputeerde Staten voor de toegezegde inrichtings- en preventieve maatregelen ook de benodigde dekking beschikbaar. De dekking binnen de reserve vindt plaats uit de niet tot besteding gekomen middelen à 222.255 euro van de bijdrage 2015 aan het faunafonds.

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel en Paranka Surminski

GroenLinks: Hagar Roijackers

50PLUS: Horst Oosterveer”

<http://www.brabant.nl/handlers/SISModule/downloaddocument.ashx?documentID=59074>

<http://www.brabant.nl/handlers/vergunningenmodule/downloaddocument.ashx?id=69862>

https://www.brabant.nl/applicaties/regelingen/1214_regeling_aanwijzing_rust_en_foerageergebieden_ganzen_en_smienten_noord_brabant.aspx

<http://www.brabant.nl/handlers/SISModule/downloaddocument.ashx?documentID=59363>

Motie M3 ‘Steek je licht eens op met een zonnepaneel’

“Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend het Statenvoorstel 74/16 inzake Bestuursrapportage 2016;

constaterende dat

- het provinciehuis de afgelopen jaren is verbouwd;
- ‘Gedeputeerde Staten voor social return en voor zonnepanelen zijn, maar ervoor waken allerlei dingen op voorhand toe te voegen die potentiële bedreigingen zijn voor het uit de hand lopen van het budget. En het college ervoor gaat om binnen het budget doelstellingen te realiseren’;
- energietransitie een van de thema’s van de investeringsagenda is;
- binnen dit thema solar en elektrisch rijden een prominente plaats inneemt;

besluiten het college van Gedeputeerde Staten op te dragen:

- de mogelijkheden te onderzoeken om zonne-energie op te wekken op, aan en rondom het provinciehuis;
- dekking te zoeken in toekomstige besparingen (waaronder het restantkrediet van Huis voor Brabant en onderhoudsvoorziening Provinciehuis);

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel en Paranka Surminski.”

<http://www.brabant.nl/handlers/SISModule/downloaddocument.ashx?documentID=59363>

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel voor zijn bijdrage. Dan is nu de fractie ChristenUnie/SGP, de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Ik zie af van mijn spreektijd, maar wil wel aangeven dat wij niet kunnen instemmen met de votering voor de lichtprojectie. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan ga ik nu naar de fractie van Lokaal Brabant, de heer Heijman.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Ik zie ook af van mijn spreektijd, maar onderstreep de woorden van de ChristenUnie wat betreft lichtprojectie.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de gedeputeerde. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing.

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik heropen de vergadering. Van de zijde van het college zal het woord gevoerd worden door gedeputeerde Van Merrienboer en op een enkel puntje nog door sommigen van zijn collega's uit het college. Nu is het woord aan de gedeputeerde Van Merrienboer. Mag ik stilte in de zaal?

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Dank je wel. Ik zal inderdaad beginnen vast te stellen dat ik zal proberen de beantwoording zoveel mogelijk in te vullen en op een enkel punt zal ik worden aangevuld door een collega. En dat zal gaan over de punten waar de burap over gaat en dat is

namelijk een afwijkingenrapportage. En als ik uw bijdragen zo eens bij elkaar raap, en haal daar de satéprikkers doorheen, dan ziet u dat het toch weer een soort mengelmoes is geworden alsof we weer een jaarrekening bespreken, dus een volledige voortgangsrapportage. Op een aantal punten komen ook zeker afwijkingen terug, maar er wordt ook behoorlijk gepreludeerd op wat we binnenkort in dit huis hebben, namelijk de begroting voor volgend jaar en verder. En dat brengt mij ook eigenlijk op het punt hoe we met elkaar kunnen bevorderen dat wat we in de planning- en controlcyclus zo bewust hebben afgesproken, namelijk dat de burap een afwijkingenrapportage is, dat we die ook als zodanig behandelen. Ik maak meteen de verbinding naar de bijdrage van de heer Koevoets. Dan vind ik eigenlijk wel iets in de suggestie die op tafel wordt gelegd rond de motie-Duisenberg. Ik moest overigens denken aan Peter van Straaten, die vroeger een strip 'Vader en zoon' had. Dat was een wat liberale vader en een wat vooruitstrevende zoon. En in dit geval is het een beetje andersom, maar misschien is dat wel echt een gouden combinatie. Zoon Duisenberg heeft in de Kamer echt een vernieuwing geïntroduceerd, waarvan ik oprecht denk dat wij daarmee ons voordeel kunnen doen. In essentie is dat juist vanuit – in dit geval uw Staten – heel nauwkeurig de voorbereiding van de plenaire behandeling plaatsvindt, waarin u uzelf ook helpt door echt vandaag over een afwijkingenrapportage te praten. Ik zou dan ook van harte aanbevelen en ik kijk dan ook meteen naar de motie ...

De **voorzitter**: Interruptie Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Nu u het over vader en zoon heeft voel ik me genegen. Heeft u ook zo'n zoon? Kunnen we die misschien ook interesseren voor onze partij? Dat zou een heel goed idee zijn.

De **voorzitter**: Vader Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik heb inderdaad zonen en dat is inderdaad vrijheid blijheid. En daar ben ik nog druk mee. Maar serieus. Omdat ik met u constateer en met u wil werken aan de kwaliteit van die cyclus, laten we de burap echt benutten waarvoor die is. Nogmaals, als het om de afwijkingen gaat, dan gaan we dadelijk echt een paar punten met elkaar markeren, maar we gaan geen volledige voortgangsrapportage en een volledige verantwoording doen. Want dat past niet bij de afspraken die we hebben gemaakt. De heer Steenbakkers en ook mevrouw Van der Kammen vroegen terecht aandacht voor de nota Reserves, want dat is inderdaad wel een bijzonderheid.

Maar terug naar de door de VVD, de PvdA en het CDA voorgelegde motie als het gaat om de methode-Duisenberg. Misschien moet het dictum wel luiden 'verzoekt Provinciale Staten', want het is vooral een uitspraak die u zelf moet doen en die echt relateert aan uw eigen werkwijze, maar het college beveelt hem warm aan. Ik weet niet of dat in het patroon zit, maar wat mij betreft gaan we daarmee aan de slag. En we hebben een platform planning en control, dat zich daarvoor uitstekend leent. En dan kijk ik naar mevrouw Dingemans, die daarvoor aandacht vroeg. Ik denk dat het ook de goede manier is om hem daar verder op te pakken.

Het tweede grote stuk betreft de reserves. Een paar dingen. Mijnheer Steenbakkers. De reserves gaan niet over een integrale herijking van onze reserves. Die gaan over bestemmingsreserves. En bestemmingsreserves worden eenmaal per vier jaar doorgelicht op de vraag of ze nog relevant zijn voor ons beleid. En u krijgt hier een aantal voorstellen waarin we inderdaad zeggen 'we kunnen ermee stoppen, omdat beleid is gerealiseerd' of mevrouw Van der Kammen als het om IDOP's gaat, zo goed als is gerealiseerd, omdat we op een tweetaal projecten alleen nog op de eindafrekening wachten.

Als het gaat, mijnheer Steenbakkers, om het punt van doorlichting in financiële zin – en dat wordt ondiplomatiek genoemd het schudden aan de boom – dan doen we dat natuurlijk elk jaar. Dus elk jaar lichten wij de reserves financieel door. En zeker op weg naar een bestuurswisseling doen we dat nog eens extra. Dat landt dan in een zogeheten financieel voortgangsbericht. En daarmee leveren wij schoon op. Die traditie heeft een vorig college ook hier neergezet en gaan wij invullen. En dat betekent dat u dat inderdaad van ons mag verwachten.

De heer Koevoets vroeg of reserves negatief kunnen zijn. Een structureel evenwichtige begroting kan toch niet doordat je daar voortdurend uit de reserves put? Dat is nou het leuke van de provinciale financiën, want we hebben reserves met drie doelen. Bestemmingsreserves kunnen nooit negatief zijn, want je moet geld hebben om je doelen te realiseren. Egalisatiereserves volgens mij wel. Ik zie u zorgelijk kijken, maar die horen ook nooit negatief te zijn. Dus op het moment dat ze dreigen negatief te worden, maar dat is bij een egalisatiereserve natuurlijk toch denkbaar, dan moet je dat corrigeren. Voor de provincie is het natuurlijk heel erg van belang dat we ontzettend veel via onze reserves sparen, omdat wij elk jaar een flink vermogensrendement nodig hebben ter structurele dekking van onze begroting. Dat maakt dat, hoe je het ook wendt of keert, goed beheer van de reserves en het creëren van vermogensrendement op een deel van onze reserves wel degelijk onderdeel is van het streven naar een structureel evenwichtige begroting. Terecht dat daarvoor dus aandacht wordt gevraagd.

De **voorzitter**: Interruptie Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja. Zoals de gedeputeerde het nu uitlegt, voorzitter, snap ik het en kan ik er ook helemaal mee instemmen. Zoals het op dit moment in deze nota stond, een middel om het evenwicht te bereiken, dat was misschien wat erg expliciet gericht op die reserves. En dan lijkt het bijna alsof je zegt: 'goh, we middelen dat een beetje uit, zodat het er telkens wel mooi uitziet'. Ik denk niet dat dat hetgeen is dat u als gedeputeerde Financiën bedoelde. Met wat u zojuist zei kan ik instemmen. Het kan niet zo zijn dat we zeggen: als het ons niet uitkomt omdat het een beetje fluctueert, dan gaan we dat maar even in en uit de reserves stoppen. Dat was me wat gemakkelijk gesteld.

De **voorzitter**: Dat is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nou ja, dat is natuurlijk ook geen vorm van gelijkheid. Dus u mag er inderdaad van uitgaan dat dat niet in ons repertoire zit. Maar de reserves zijn voor de provincie nou eenmaal wat complexer dan voor een gemeente. Het is denk ik wel een extra oproep om elke keer, ook in de rapportage, te streven naar een extra slag in kwaliteit. Dus laat dat ook onderdeel zijn van de methode-Duisenberg in Brabant implementeren.

Dan de heer Steenbakkers. Mijnheer Steenbakkers. Ik kijk toch wel op van de argumentatie onder uw amendement, en wel om de volgende redenen. Onze accountant heeft bij de jaarrekening nog eens vastgesteld dat de provincie Noord-Brabant een zeer gezonde vermogenspositie heeft. Dat is het letterlijke citaat: een zeer gezonde vermogenspositie. Misschien moet u daarover met de accountant in het platform nog eens praten. Ik zie bij de accountant soms twijfel of we niet te veel in de sok stoppen. Oprecht. Dus dat gesprek mag gevoerd worden. Maar de suggestie dat we vanuit de vrijval die we realiseren de risicoreserve die betrekking heeft op zeg maar de immunisatieportefeuille nu zouden moeten gaan ophogen naar 360 miljoen euro, dan interpreteert u de nota Reserves verkeerd. Want het plafond is geen opvulverplichting, integendeel. Nogmaals, het college heeft de opbrengst eigenlijk helemaal naar de volgende bestuursperiode gelegd. En ik denk en weet zeker dat u dat kunt waarderen. En vervolgens hebben we op dat punt gezegd dat een volgend college, een volgende Staten, ook een integrale afweging kunnen maken. En dat doe je door inderdaad niet toe te voegen aan een risicoreserve met een bepaalde bestemming, maar aan de algemene reserve. En het college blijft echt van opvatting dat dat de juiste manier is. U gaat dan heel ver over het graf heen, tenzij wij hier beleidsmatig met elkaar gaan vaststellen dat we hier meer moeten doen om te voorkomen dat we een volgend college met een probleem opzadelen. En dat is niet het geval. Als u overweegt om daarover toch een uitspraak van de Staten te vragen, ontraden we in ieder geval het amendement, omdat we dat in een brede afweging daar willen neerleggen. En het moet me ook van het hart dat het ook iets te vlug gaat, mijnheer Steenbakkers. Dus u vraagt een ingrijpend besluit van de Staten. Dat vraagt een gedegen voorbereiding.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Niet zozeer een interruptie, maar even een vraag over welk amendement.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Er zit een ordegrootte in, dus laat ik maar met het meest verstrekkende beginnen. Dit gaat over amendement 2. En amendement 2 gaat over de opbrengst van de herijking van de reserves. Nou, die zetten we netjes klaar, in zijn volledigheid voor het volgende college. Eigenlijk met de boodschap – dat heeft u ook in de burap gezien – dat dit college zowel incidenteel als structureel voor deze periode een gezonde uitgangspositie heeft om zijn bestuursakkoord verder uit te voeren. En als het gaat om amendement 2 ken ik mijn mensen als buitengewoon secuur. Dit is daadwerkelijk wat ook uit het oogpunt van de rechtmatigheid de correcte handelwijze is. We hebben een lening waarop we een rendement gehaald. En dat gaat over een lening die al was uitgezet voordat überhaupt sprake was van het immunisatievermogen, zoals we dat kennen. Dus naar de letter denk ik dat wij correct handelen door hem bij de algemene reserve te voegen. Kijkend naar de omvang kan ik ook zeggen 'ik heb niet echt bezwaar als het ook naar de risicoreserve gaat'. U maakte het toch heel stevig alsof we dat niet zouden doen. In de zuiverheid hoort hij bij de algemene reserve.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dit is even over amendement 2. Amendement 1 zal zo wel even komen.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dit was amendement 1.

De heer **Steenbakkers** (CDA): O. Oké. Wat me verbaast is eigenlijk het volgende. We hebben hiervoor vorig jaar namelijk al aandacht gevraagd. Toen heeft de gedeputeerde een nota uitgebracht, die heette 'Beheer van vermogen in onzekere tijden' extern gevalideerd door professor Koedijk. Heel erg veel dank daarvoor. Daar staat letterlijk in de conclusie dat het een forse uitdaging wordt – er staat zelfs een zinsnede in: bijna onmogelijk – om het rendement in de toekomst te gaan behalen. Dus we zien aankomen dat die 122,5 miljoen euro een probleem is. Dat is een. Dus we hebben gewoon een extern gevalideerd document, waarin wordt gezegd: jongens, dat moeten we gaan doen. Ik zie ten tweede ook dat het treasurycomité zich daarnaar voegt. Want dat maximum wordt omhoog gezet. Dat staat op 360 miljoen euro, terwijl er nog maar 150 miljoen in zit, iets meer. En dan verbaast het me dat de gedeputeerde nu zegt daartegen toch bezwaar te hebben. Ik ben het helemaal met hem eens. U heeft dat keurig netjes gedaan. Dus het is ook verwijt naar het college. Ook de accountant zegt: jongens, jullie hebben hier naar de toekomst een probleem. Nou, ik wil vanuit degelijkheid zeggen maar vast een stuk te reserveren. Ik snap best dat er vrije begrotingsruimte moet zijn. Volgens mij kunt u daar niets op tegen hebben, want dat is helemaal met die drie documenten.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nou ja, we houden de discussie zuiver. Wij reserveren, maar wel in de algemene reserve. En wij zeggen dat een nieuw college de afweging maakt. En nogmaals, wij kijken naar hoe we de immunisatiereserve voeden. De immunisatiereserve is nog steeds stijgend. En dat is misschien wel wat de heer Koevoets ook zegt. Het kan niet zo zijn dat wij een structureel probleem dat op ons afkomt, als het gaat om de balans tussen wat op lange termijn een duurzaam vermogensrendement is uitgaand van ons vermogen, dat gaan we niet permanent oplossen door de sok elk jaar leeg te trekken. Dus ik weiger ook het beeld neer te zetten dat we moeten gaan ophogen tot een risicoreserve van 360 miljoen euro. Nee, dat is een plafond en dat is geen opvolverplichting.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Het is interessant. Want hierover zijn we het eens, dat we dat integraal een keer moeten afwegen. Maar dat staat los van de keuze die u nu maakt. Want u schuift niet alles door naar de volgende bestuursperiode, u egaliseert ook 16 miljoen euro in de komende drie jaar. Dus dat betekent dat dat gewoon vrij besteedbaar geld is, dat wij met elkaar hier mogen uitgeven. Dus uw antwoord is ook niet volledig. 31,9 miljoen euro gaat naar de volgende bestuursperiode. 16 miljoen euro houdt u hier in 2017 tot en met 2019. En ik zeg: reserveer dat geld nu.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Mijnheer Steenbakkers. Het klopt niet wat u zegt. De opbrengst van de volledige herijking van de bestemmingsreserves wordt volledig doorgeleid naar de volgende bestuursperiode. En natuurlijk hebben wij nog meer vrijvallen, maar die staan los van die herijking van de reserves. En dat onderscheid moet u maken. Dus heel zorgvuldig kijkend wat met recht nog valt afweegbaar te maken voor uw Staten gedurende deze periode. En ik hoop oprecht dat u verheugd bent op het feit dat er iets af te wegen valt als het gaat om de verdere opgave in Brabant. En vanuit de herijking van de reserves schuiven wij de volledige opbrengst door naar een volgend college om via een reservering in de algemene reserve de afweging te maken wat goed is voor Brabant. En of de vraag dan moet zijn of we die reserves nog verder opvullen of we misschien ook wel een beetje de tering naar de nering zetten als het gaat om een blijvend lager rendement, dat vind ik echt dan een afweging op dat moment. Als u hem hier nog wilt maken, dan moeten we die eerst inhoudelijk voorbereiden en niet via een amendement op een burap, zo'n fundamentele keuze eigenlijk aan uw Staten onttrekken.

De **voorzitter**: Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter. Ik ondersteun het betoog van de heer Steenbakkers. Ik heb ook de rapportages van de heer Koedijk gelezen. De rendementen in de toekomst zijn onzeker. Ik neem een ander voorbeeld. Ik heb uiteraard gekeken naar het onderdeel mobiliteit in de burapportage. Er zijn helemaal geen risico's aangegeven. Ik wil toch maar aangeven, we hebben nu een groot incident met heel veel damage in Brabant bij de Merwedeburg. Er zijn altijd onverwachte gebeurtenissen etc. Dus ik pleit voor een deugdelijk financieel beleid. En dat betekent ook dat we volledig achter het amendement staan dat is ingediend.

De **voorzitter**: Oké. Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Mijnheer Smeets. Oprecht, ik vind ons voorstel een stuk deugdelijker dan wat in het amendement van de heer Steenbakkers besloten ligt. En dat ziet er echt op uit dat je niet een structureel probleem moet oplossen met het verder oppotten van reserves. Dat heeft ook te maken met de zuiverheid dat we een volgend college, een volgende Staten, in de gelegenheid willen stellen om hun bijdrage aan dat debat te leveren. Wij verhogen die reserve op dit moment materieel gezien van de aanvankelijke streefwaarde van 122 miljoen euro naar 150 miljoen euro. Dus wij nemen onze verantwoordelijkheid voor dat degelijke financiële beleid. En nogmaals, ik neem echt afstand van de suggestie dat wat u wilt degelijker is, want dat is niet het geval.

De **voorzitter**: Oké. De Gedeputeerde. Mijnheer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Op dit punt aanhakend wat de gedeputeerde zegt, want dat is interessant. Als u zegt 'wij weigeren het op te potten', dan heb je ook die hele reserve niet nodig. Dus dan verwacht ik dat het college met een voorstel komt om heel die reserve vrij te geven. Er staat geld. U gebruikt als argument dat je dat niet moet doen. Op zich zijn we het daar helemaal over eens. Dan vindt u ons gewoon op uw weg. U geeft nu als argument om niet toe te voegen dat de reserve er is. Maar die is er al.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee. Nou bent u mist aan het creëren. Wij nemen een verantwoord besluit om een behoorlijk bedrag voor een volgende bestuursperiode te reserveren voor een algemene afweging op basis van de dan aanwezige prioriteiten en risico's. Dat is wat wij doen. En wat ik met oppotten bedoelde is, dat wij nu geen bestemming geven aan dat geld anders dan vrij afweegbaar voor een volgend college op basis van de toevoeging aan de algemene reserve. En nogmaals, dat blijf ik ontraden. En dat vind ik oprecht deugdelijk financieel beleid, omdat je, zeker als je naar een volgende periode gaat, ook zult moeten kijken - de heer Koevoets wees daar terecht op - naar wat structurele aanpassingen moeten zijn in plaats van een voortgaand leegtrekken van flink opgepotte reserves.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. En daar ben ik het ook helemaal mee eens. Die integrale afweging, daar lig ik helemaal op een lijn met u en de heer Koevoets. Alleen zeg ik nu dat het probleem is dat we hier heel veel vrij afweegbaar geld hebben, waarmee we dus van alles kunnen doen. Ik denk dat het heel degelijk is om te zeggen dat je daarvan wat extra zou moeten reserveren. En dan kun je daarna nog steeds die integrale afweging maken. En dat is het punt. Maar goed, daar verschillen we dan kennelijk over van mening.

De **voorzitter**: De gedachten lijken me wel gewisseld op dit punt. Een korte reactie van de heer Koevoets.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Mijnheer Steenbakkers. Ik weet hoe zwaar u aan deze opgave hecht. En dat doe ik ook, want dat is echt een major issue in Brabant. Maar dan moeten we daar een deugdelijk voorstel met elkaar hier neerleggen. In plaats van een beetje 'quick and dirty' nu een bestemming vragen voor een heel groot bedrag, waarmee u een toekomstig college echt aan banden legt. Dat vind ik ook niet helemaal kies. Dus laten we het dan zorgvuldig doen op het moment dat het aan de orde moet zijn.

De **voorzitter**: Goed. Koevoets op dit punt nog.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja. Dan toch heel kort, mijnheer de voorzitter. Want ik wil voorkomen dat we dadelijk de indruk krijgen dat we niet degelijk zouden zijn als we dit amendement steunen. Dat doen we dus uiteindelijk niet. Is het uiteindelijk niet zo, mijnheer Steenbakkers en mijnheer Smeets, dat we bij die integrale afweging en gezien het besef van alle fracties - van GroenLinks tot CDA en VVD - belang te hechten aan een degelijk financieel beleid van de provincie, er zelf bij zijn om er op te letten dat we die zaken op een goede manier gaan besteden en niet geld over de balk gaan gooien?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen vraag aan de gedeputeerde, voorzitter. Dat zal u niet verbazen. Ik heb een vraag aan de heer Steebakkers van de fractie van het Christen Democratisch Appel. Ik snap zijn betoog namelijk niet zo goed. En mijn vraag is de volgende en die is heel concreet. Ik hoor de heer Steenbakkers zeggen dat hij wil praten over de structurele problemen, die op de provincie af komen op financieel gebied, omdat onze rendementen naar beneden gaan. En vervolgens hoor ik hem ook pleiten om nog eens een keer aan onze schatkist, onze reserve, extra geld bij te gooien om die dalende rendementen aan te kunnen vullen. Het gaat om 24 miljoen euro middels dit amendement. Waarom wilt u de schatkist aanvullen terwijl u wel snel wilt praten over een structurele oplossing? Ik snap dat niet. Dat is niet logisch.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Het verbaast me dat de fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid dit niet snapt, maar ik wil hem dat best uitleggen. Het een hoeft namelijk niet los te staan van het ander. Er zijn verschillende mensen die hier meer verstand van hebben dan wij hier allemaal bij elkaar. Bijvoorbeeld de heer Koedijk, die ons een heel helder signaal en advies geeft. Voor die integrale en structurele afweging heb je in ieder geval langer de tijd. Je kunt het beter doen als die reserves zijn opgevuld. Dus vanuit dat oogpunt vinden wij het degelijk en doen wij dit voorstel. Wij zijn dus niet tegen die integrale afweging. Dat weet u ook. U zegt nu alsof ik dat niet eerder heb gezegd, maar dat weet u ook. Maar het een hoeft het ander niet uit te sluiten. En nu wordt er naar mijn idee een oneigenlijk argument gebruikt dat dit de integrale afweging in de weg zou staan.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank je wel, voorzitter. En de heer Steenbakkers snapt mijn woorden volgens mij niet helemaal. Ik zeg helemaal niet dat hij tegen die integrale afweging is. Ik zeg alleen dat ik het zo raar vind dat u zegt dat u die integrale afweging snel wilt gaan maken. U bent degene die nog steeds elke keer loopt te duwen als we het hier in dit huis over financiën hebben. En terecht. Dat is een goed punt. Alleen, vervolgens wilt u wel meer ruimte gaan geven om die afweging nog eens een tijdje vooruit te schuiven. Want als we wat meer in die schatkist gooien, 24 miljoen euro erbij, kunnen we er nog eens lekker wat extra tijd voor nemen, terwijl we gewoon met zijn allen een goede afweging moeten gaan maken. En dat kan gewoon.

De **voorzitter**: Goed. Ik ga nu echt constateren dat u zich voortdurend aan het herhalen bent. We hebben denk ik nu de gedachten gewisseld. Ik wil de gedeputeerde vragen zijn betoog nu te vervolgen.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja. De opmerking was volgens mij van mevrouw Van der Kammen die ging over hoe het eigenlijk staat met de uitgangspunten voor risicoreserve en weerstandsvermogen. Ik kijk ook nog even naar de heer Steenbakkers. De nota Reserves nu gaat over bestemmingsreserves. En als we met elkaar besluiten willen nemen over risicoreserve en weerstandsvermogen, dan is echt de begroting ook weer het eerste aangewezen moment om dat te doen. Mevrouw Van der Kammen geeft aan dat we wat dat betreft in een omgeving zitten waar die veranderingen vlug gaan. Dus dat we daar met elkaar echt voortdurend moeten monitoren. Ik zeg nogmaals: wel op het goede moment. Nou, binnenkort weer in dit theater, want de begroting ligt inmiddels ook bij u.

Voorzitter. Ik wil nog twee dingen zeggen. Mevrouw Dingemans had volgens mij een belangrijke inbreng waar het gaat om de kwaliteit van de begroting en de kenbaarheid van de begroting voor de Brabantse burgers, de burgerbegroting. Volgens mij is een burgerbegroting in het thema bestuurlijke vernieuwing ook een van de instrumenten. Dat wij in dit huis echt moeten kijken hoe we de kwaliteit van de rapportages kunnen verbeteren door te diversifiëren naar de verschillende doelgroepen, dat vind ik heel wezenlijk. Daar helpt die methode-Duisenberg bij, daar helpen die visuals bij. En ik hoop oprecht dat we in dat platform permanent bezig zijn om aan de kwaliteit van dat soort producten te werken. Dat doen we volgens mij al. Dus ik wil daar ook met u voortvarend uitvoering aan blijven geven.

Dan misschien nog 50PLUS en het verhaal van de leges. Traditioneel zijn de leges onderwerp van een voorstel dat u in december behandelt. Want dan stellen wij hier natuurlijk weer de befaamde tabel vast. Dus ik stel me toch voor dat de vraag die u daarover stelt een onderwerp is van de beraadslagingen op dat moment.

Dan, voorzitter, nog heel kort de advisering over de amendementen en de moties. Amendement A1 ontraden we, maar enigszins vanuit de beweegredenen niet al te stellig ontraden.

Amendement A2 stellig ontraden, vanuit een aantal argumenten. Het is denk ik helemaal geen categorie hè, stellig ontraden?

De **voorzitter**: Ontraden onthouden we. Ja.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ontraden.

Amendement A3 gaat over het overschot faunafonds voor het ganzenbeleid. Nogmaals, de middelen vallen terug naar de doeluitkering natuur op basis waarvan straks bij de begroting weer voorstellen komen om die te besteden. Dus wat u vraagt is volgens mij echt onderwerp van besluitvorming rond de begroting. En u weet, de middelen gaan niet naar de grote hoop, maar die blijven binnen de doeluitkering natuur en reserve natuurbeheer en ontwikkeling. Misschien dat collega Van den Hout daarover dadelijk nog iets gaat zeggen. Maar voor het amendement deugdelijk financieel beleid zou ik dat toch ook willen ontraden.

Motie M2 heb ik u warm aanbevolen. En op motie M3 zal collega Spierings nog kort ingaan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Nu gedeputeerde Pauli.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank u wel. Namens mijn portefeuille een toelichting op een afwijking en een amendement. De heer Steenbakkers heeft de vraag gesteld over hoe het nou precies zit met POP3 en daarin de rol van RVO. Ik kan u erover vertellen dat mijn collega Spierings dat reeds toegelicht heeft in de commissie, maar ik wil dat nog wel een keer dunnetjes over doen. Waar het om gaat is landbouwsubsidies. Stimulus is voor Zuid-Nederland verantwoordelijk voor het indienen en uiteindelijk afwickelen. Ook straks het verantwoorden, op het moment dat de projecten zijn toegekend. En RVO, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, is voor alle vier landsdelen verantwoordelijk voor de beoordeling van de projecten en de betaling van de projecten. Daar zitten de problemen. De beoordeling is gestagneerd omdat er te weinig capaciteit was. De betaling stagneert omdat men grote digitaliseringsproblemen heeft. Nou, daarover is reeds overleg geweest met de minister, die de problematiek erkent. Daar zitten twee angels voor ons in. De eerste is dat ondernemers er niet de dupe van mogen worden. Dus er vinden nu gesprekken met de minister plaats dat de landsdelen alvast tot bevoorschotting kunnen overgaan voor die projecten die reeds zijn gehonoreerd, maar nog niet zijn uitbetaald. Dat is een. Het tweede punt is juridische aansprakelijkheid. Wij zijn formeel juridisch aansprakelijk, maar kunnen er niets aan doen, omdat de problemen bij de RVO zitten. En daar wordt de RVO in een brief op gewezen en de minister is daarvan reeds op de hoogte.

Dan, voorzitter, ga ik naar amendement A5 van GroenLinks. Ik kan natuurlijk allerlei argumenten noemen waarom dit een prachtige investering is met een looptijd van tien jaar en dat die alle kritiek kan doorstaan op het gebied van verduurzaming. Maar dat ga ik maar niet doen. De meest makkelijke toelichting is dat deze investering reeds uitgebreid is toegelicht bij de eindafrekening van de verbouwing van het provinciehuis. Ik weet het niet exact, maar in ieder geval minimaal een half jaar geleden, maar waarschijnlijk nog veel langer. Dat is een. En dat u hierover ook nog eens een keer, een paar maanden terug, een aparte Statenmededeling heeft gehad. Dit is dus gewoon een technische boekhoudingscorrectie, om dat ook in de boeken correct te verwerken. De investering is al klaar. Het apparaat functioneert naar behoren en daar gaan we nog tien jaar lang heel veel plezier van hebben. Dus derhalve, voorzitter, wordt dit amendement ontraden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Dan nu gedeputeerde Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de heer Steenbakkers voor de opmerkzaamheid over mijn mooie stropdas. Dat is overigens bedrijfskleding. Met dank aan de heer Pauli. Verkrijgbaar in Brabantshop, volgens mij toch.

De heer **Steenbakkers** (CDA): En pochet ook hè?

De heer **Van den Hout** (GS, SP): En pochet. En ik had bij deze toch Olympiade van de democratie, waar we eens in de vier jaar de nota Reserves bespreken, iets meer cachet van u verwacht, moet ik zeggen. Voor mij was dit een poging om te maskeren dat u te maken heeft met een hardcore socialistisch college. Maar helaas, niets ontgaat de PVV.

De VVD had een vraag gesteld over de Verordening vth, over het niet opnemen van kwaliteitscriteria. Nu leest u in de burap dat de kwaliteit wel in de verordening komt. Hoe kan dat nu allemaal? Ik geef toe dat het verwarrend is. Er is een landelijke handhavingsstrategie die wij vastgesteld hebben. Er zijn kwaliteitscriteria 2.1, die landelijk zijn vastgesteld en die we door het aannemen van die Verordening vth, hier ook, daarmee hebben vastgesteld. In 2017, volgend jaar, volgt evaluatie van de Handhavingskoers en dan wordt opnieuw gekomen tot een vth-breed beleidskader inclusief alle criteria die u maar wenst. Dus ik vraag u daarmee te wachten tot na de evaluatie in 2017.

Het CDA had een heel aantal vragen over de afwijkingen, waar de burap dus over gaat. Vertraging Connecting Delta, dat is niet zozeer een vertraging. Dat hele project Connecting Delta is van eerder dit jaar, omdat we kansen en mogelijkheden zagen om Grevelingen, Volkerak en Zoommeer gezamenlijk te ontwikkelen als we daar nu stappen in zouden nemen.

De **voorzitter**: Interruptie. Nog over het vorige onderwerp? Ja, dat dacht ik al. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik was benieuwd hoe we die prestatie-indicatoren straks terugzien over het jaar 2016.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, PS): Waarschijnlijk in de begroting, maar in ieder geval niet in de burap.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik herhaal mijn vraag. De prestaties in 2016, de mate van spontane naleving en de mate van ernstige overtredingen, hoe zien wij die terug als Staten?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Niet in de burap van datzelfde jaar 2016. Dat kunt u mij toch niet vragen, om afwijkingen van hetzelfde jaar te presenteren?

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Bij Connecting Delta was ik. Dat loopt overigens nog steeds. We vragen bij dat project enorme flexibiliteit bij het ministerie van I&M en van Financiën. Dus dat vergt nogal wat. Bovendien moet de Tweede Kamer daar straks ook mee instemmen. We hebben nog steeds goede hoop. Dat is misschien heel erg hoopvol uitgedrukt, maar er wordt nog altijd hard aan gewerkt.

De invoering van de Wet natuurbescherming is inderdaad met een half jaar uitgesteld. Dat is uitgesteld door het ministerie van Economische Zaken.

Het opstellen en het uitvoeren van de verbeterplannen primaire keringen, die prestatie is vervallen. Dat kan ook, omdat de waterschappen daarvoor verantwoordelijk gemaakt zijn.

De evaluatie nota Handhavingskoers, dat heb ik al verteld, die wordt in 2017 in plaats van dit jaar uitgevoerd, omdat we dit jaar prioriteit hebben gegeven aan de Verordening kwaliteit vth.

De latere oplevering van de Voortgangsrapportage natuur hebben we vertraagd om weer in de pas te lopen met de landelijke procedure en planning. Dat is nu het geval.

Het vaststellen van de laatste Natura 2000-beheerplannen volgt volgend jaar. Dat is nu inderdaad een afwijking, omdat dat dit jaar had moeten gebeuren. Die komt volgend jaar en zit in de absoluut laatste procedures.

De **voorzitter**: Interruptie Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter. Ik wil toch nog even terugkomen op Connecting Delta. De vragen die wij stelden waren iets minder abstract dan het antwoord dat we hebben ontvangen van 'we weten het niet, we kunnen het niet, het loopt allemaal moeilijk'. Wat zijn de consequenties van de vertragingen die nu optreden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, PS): Ja. Ik hoop niet dat u mijn antwoord hebt begrepen als: we weten het allemaal niet en we kunnen het allemaal niet. Volgens mij weten we verdomd goed wat we willen en zijn we hard bezig om dat te bewerkstelligen. Dat heeft vooralsnog geen consequenties. We hebben een reservering gemaakt om eventueel onderdelen van het programma voor te financieren. Of het wel of niet doorgaat hangt niet zozeer af van het ministerie, maar wat waarschijnlijk de Tweede Kamer later in november gaat beslissen. Gaat het wel door, dan zouden we een deel daarvan werkelijk in kunnen zetten voor voorfinanciering. Gaat het niet door, dan valt dat geld gewoon weer terug naar de provincie, waar het vandaan komt, de immunisatieportefeuille denk ik.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Dus ik begrijp dat het kan vriezen of dooien?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, PS): Ja. Dat vriezen valt nogal tegen tegenwoordig. Maar het kan vriezen en het kan dooien. En het hangt af van de Tweede Kamer. Wat er ook uitkomt, het gaat financieel geen gevolgen voor de provincie hebben die we niet hebben voorzien.

Twee latente saneringen die dit jaar hadden moeten worden opgelost. De laatste in het rijtje. Dat wordt 2017, omdat de gemeenten waarin dat plaatsvindt, meer tijd nodig hebben voor het aanpassen van hun bestemmingsplannen. We zetten wel druk op die gemeenten, maar ook zij kunnen geen ijzer met handen breken.

Een andere afwijking is dat niet alle uitvoering van de PAS-maatregelen loopt via bestuursovereenkomsten, zoals we hadden voorzien. Het is niet dat we nu niks hebben afgesproken. We hebben op twee plekken bestuursovereenkomsten gesloten en in alle andere plekken uitvoeringsovereenkomsten. Het is een afwijking, dus die moeten we u melden, maar in alle gebieden is de uitvoering wel degelijk geregeld.

Misschien is het goed nieuws voor GroenLinks dat er een bovenwaartse bijstelling is van de ambities voor het Brabantse natuurnetwerk op basis van realisaties. Dat komt omdat we sinds een jaar met enorm veel druk prioriteit geven aan ontwikkeling van natuurgebieden in de PAS-gebieden, omdat daar een veel strengere deadline op ligt. Dat moet in 2021 gerealiseerd zijn en de rest pas in 2027. Vandaar die verschuiving.

Ik vind het twijfelachtig of het volgende op deze agenda thuishoort. GroenLinks maakt zich zorgen over de prestaties aanleg natuur. Die zorg deel ik. Een deel van het antwoord zit in wat ik zojuist zei, dat we veel prioriteit hebben gelegd bij Natura 2000- en PAS-gebieden, dat daar enorme voortgang wordt geboekt. Ik wil verder in het vooruitzicht stellen de honderden hectaren natuur die we bij de N69 gaan aanleggen. Daarvan zei u dat het toch een beetje een soort schaamlap is. Het natuur aanleggen kan wel, als het maar een weg oplevert. Nee, zo zien wij dat niet. Het aanleggen van natuur en het zorgen voor mobiliteit zijn opdrachten die voor het hele college gelden. En als collega Van der Maat en ik die twee kunnen verenigen door op allebei de fronten, zowel bij het aanleggen van de weg als bij het aanleggen van de natuur en omgeving, versnelling en verbreding te kunnen realiseren, dan grijpen wij die kans met twee handen aan.

De Partij voor de Dieren heeft een heel aantal vragen gesteld die niets te maken hebben met de burap en verder vooral technische vragen zijn, waarop ik dus eigenlijk geen antwoord kan geven. Het enige is nog

het amendement, waarvan mijn collega Van Merrienboer inmiddels al heeft gezegd dat te ontraden, omdat het geld beschikbaar blijft binnen de doeluitkering natuur en dat u daarvoor bij de begroting voorstellen kunt inleveren.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel op de valreep.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording. Voorzitter. Wat wij vragen is het volgende. U zegt meer natuur te hebben gerealiseerd, want de ambitie was 0 en we hebben 18. Maar onze vraag is waarom die ambitie zo laag is. Waarom 0?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, PS): Ja. Dat is dus een van de vragen die hier typisch niet thuishoort. Dat lijkt me een mooie technische vraag voor bij de begroting.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Die zal ik bij de begroting stellen, voorzitter.

De **voorzitter**: Van der Wel. Ja, dat lijkt me een goed idee.

De heer **Van der Wel** (PvdD): De tweede vraag is dat u in 2016 1 miljoen euro hebt uitgegeven voor het groenfonds, administratiekosten. Wat krijgen we daarvoor terug? Kunt u dat ook niet beantwoorden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat is geen afwijking. Dus hoort dat, met alle respect, niet op deze agenda thuis. Wat u krijgt voor dat ene miljoen wat het groenfonds aan administratie kwijt is, zijn de resultaten die het groenfonds boekt bij het aanleggen van de natuur.

De **voorzitter**: Nee nee. Twee keer. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik zoek nog steeds naar het antwoord op de vragen die we hebben gesteld over de realisatie van het provinciaal natuurnetwerk en rijksnatuurnetwerk en de evz's in de jaren 2017 en 2018, mede in het licht van dat we hebben moeten constateren dat de totale opgave van het natuurnetwerk Brabant 3100 ha is. Er zijn er 18 gerealiseerd dit jaar. 6500 ha rijksdeel. En er zijn er 2 gerealiseerd dit jaar. En de evz's, 1125 km. En er zijn er dit jaar 68 gerealiseerd.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Mijn vraag is dit jaar 1%, 1% en 5%. Hoeveel komen er de komende twee jaar bij?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Ik moet toch mijn collega Van Merrienboer nog een keer herhalen dat we hier te maken hebben met een burap en niet met een wat voor ander stuk dan ook, dat we hier zouden kunnen bespreken, maar op dit moment echt niet bespreken. Bovendien kunt u me na een jaar echt niet afrekenen op wat we tot 2027 moeten realiseren. En ik heb u verteld over wat er in de pijplijn zit, honderden hectares, al was het maar alleen al rond de N69. Het bod dat we twee weken geleden van de B5-gemeenten kregen om 500 ha aan te leggen en tientallen kilometers evz. En dat ik het met u eens ben dat de aanleg van nieuwe natuur in het provinciale netwerk achterblijft, omdat we prioriteit hebben gelegd

bij aanleg van natuur in de Natura 2000-gebieden, omdat de PAS een strengere deadline kent dan ons eigen natuurnetwerk.

De **voorzitter**: Dat herhalen we nu. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik kom in mijn tweede periode terug op wat u nu beweert ten aanzien van de samenwerking met B5. Maar ik vraag technisch toch nog even door. Waarop baseert u zich dat u zegt dat u op planning bent? U zegt in uw bestuursrapportage op planning bezig te zijn met de drie genoemde natuurverbindingen en -verbeteringen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee. We laten zien dat we achterlopen als het gaat over het provinciale natuurnetwerk. En dat we in ieder geval de ambitie verhoogd hebben als het gaat om de PAS-gebieden. Dat is wat in de burap staat en zo klopt het ook.

De **voorzitter**: Goed. De gedeputeerde was klaar? Nog een interruptie van Steenbakkers. En dan nog Van der Wel.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Allereerst een compliment aan de gedeputeerde. Want ik begin bijna een causaal verband te ontdekken tussen de kleurige kledingkeuze, maar ook de vriendelijkheid en openheid waarmee hij hier vragen beantwoordt. En dat is toch ook wel eens anders. Dus daarvoor allereerst de complimenten. Gedeputeerde. Dat mag ik toch wel een keer zeggen, hè? Waarom het gaat, een heel andere beantwoording. U zegt bij verschillende van die afwijkingen – en daarom ging het ons even en dat hoor ik gedeputeerde Pauli ook terecht zeggen – dat die eigenlijk niet bij ons liggen, maar bij een externe partij. Vrij veel. Tenminste, dat was een beetje de rode draad bij veel afwijkingen. Kunt u nou ook zeggen waarop u als gedeputeerde nog invloed hebt bij die externen om dan toch te versnellen? Het zeggen dat het vertraagt en bij iemand anders ligt ...

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Ik wil toch vragen om de interrupties een beetje strak en kort te houden en niet allerlei quasi-betogen. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Een aantal afwijkingen is niet zozeer vertraging als wel het vervallen van prestaties, omdat ze ergens anders, bij andere organisaties, zijn neergelegd. Dus er is verder niks mee. We kunnen het ministerie van EZ wel onder druk zetten om de Wet natuur toch per 1 januari in te voeren, maar daar snijden we onszelf mee in de vingers, omdat noch EZ noch de provincies klaar zijn voor het invoeren van die wet. We kunnen gemeenten onder druk zetten om hun bestemmingsplanprocedures te versnellen, maar als daar bezwaren en beroepen op komen kunnen ook zij geen ijzer met handen breken. Dus ik zie zo gauw op de afwijkingen die we rapporteren weinig andere acties om die alsnog te versnellen dan ik zojuist heb aangegeven.

De **voorzitter**: Het antwoord is helder. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden dat de gedeputeerde zeer vriendelijk beantwoordt. Mag ik ook zeer vriendelijk nog een keer vragen naar die 700.000 euro, die bij de vergunningverlening zou overblijven? Dat was ons eerder meegedeeld. En nu hebben wij ernaar gevraagd en blijkt dat dat geld besteed wordt aan taken die uit Limburg komen. Vindt daar nog iets van een verrekening plaats? Wij moeten iets van vergunningverlening uit Limburg alsnog gaan doen, omdat dat binnen ons ... Wordt dat nog verrekend of komt er nog geld terug?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. U stelt hem nu twee of drie keer achter elkaar. De vraag één keer stellen is goed. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Volgens mij heeft u die vraag ook als technische vraag al gesteld en daarop een bijzonder duidelijk antwoord gekregen, namelijk dat wij dat geld reserveren, voor het geval dat wij eind dit jaar onverwerkte of onbehandelde vergunningaanvragen in het kader van de NB-wetvergunning over krijgen van Limburg. In de tijd dat we reservering maakten had Limburg een achterstand van ruim 120 PAS-aanvragen, die nog niet behandeld waren en die dus zo over zouden komen naar Brabant, waarvoor wij kosten zouden moeten maken en nog een aantal pré-PAS-aanvragen. Daarover heb ik overleg gepleegd met mijn collega's in Limburg en ze daar wel onder druk gezet. Inmiddels kan ik wel zeggen dat die met grote spoed worden weggewerkt. Het is zeer onwaarschijnlijk dat er per 1 januari aanvragen over zijn die naar Brabant komen en waarvoor wij in de buidel zouden moeten tasten. Ik heb met hen afgesproken dat we voor met name de PAS-aanvragen, die we als bevoegd gezag nog wel van Limburg overkrijgen, op zijn minst de conceptbeschikking krijgen, zodat we die alleen nog maar definitief hoeven maken. En dat wij bovendien de legesinkomsten daarvan krijgen. Als Limburg echt doet wat ze nu zegt te zullen doen in de versnelling van die vergunningaanvragen hebben we die reserve naar alle waarschijnlijkheid niet nodig.

De **voorzitter**: Ja, duidelijk. De gedeputeerde was klaar met zijn verhaal. Dan gedeputeerde mevrouw Spierings nog voor een paar aanvullingen.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Ik beantwoord de motie ingediend door de Partij voor de Dieren, stuknummer M3. De motie 'Steek je licht eens op met een zonnepaneel'. De intentie van de motie, en in ieder geval het eerste punt uit het dictum, dragen wij een zeer warm hart toe. Maar – en dan komt 'ie – bij de verbouwing van het provinciehuis is er reeds een motie ingediend door mevrouw Lestrade van D66 om te kijken naar alle opties voor zonne-energie. Dat heeft mijn collega, de heer Pauli, gedaan en dat bleek op dat moment niet mogelijk. En bovendien is er op 13 november afgelopen jaar reeds een motie onder stuknummer M37 door uw Staten aangenomen onder de titel 'Investeren in zon'. En die ziet toe op alle provinciale gebouwen. Dus daarmee is deze motie overbodig, omdat u deze opdracht reeds bij ons college heeft liggen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording. Dan is nu gedeputeerde Swinkels nog. Nee? Dan komt hier een eind aan de termijn van het college. Dan kijk ik even of er behoefte is aan een tweede termijn van de zijde van uw Staten. Ik ga dat even per fractie na. De heer Koevoets? Nee.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Misschien dat ik iets gemist heb, maar heb ik een advies van het college gehoord over amendement A4?

De **voorzitter**: Ja, de gedeputeerde Van Merrienboer heeft daar volgens mij 'ontraden' over gezegd, maar ik ga dat voor de zekerheid nog even na. Dank, mijnheer Heijmans. Van Merrienboer, amendement A4. Ja. Het IDOP.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. De IDOP's worden volledig uitgevoerd, dus doelen gerealiseerd. De bestemmingsreserve wordt opgeheven. De middelen vallen vrij naar de algemene reserve. En u weegt bij de begroting af – eerst beleid, dan geld – of er voldoende ruimte is voor de ambities van laat ik noemen sociale veerkracht. Nogmaals, we praten echt over het afronden vanuit projectafwikkeling van een aantal middelen. Dat hoort in een nette financiële huishouding. Dat valt keurig vrij naar de algemene middelen. En dan mag u bij de begroting afwegen wat u met dat geld doet en of er voldoende geld is voor de doelen die u wilt realiseren.

De **voorzitter**: En het was dus ontraden. De heer Koevoets had geen behoefte aan een tweede termijn. Steenbakkers? Ja.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Ik zal het heel kort houden. Alleen even een reactie op de amendementen. Op amendement A1 hoorde ik: een beetje ontraden. Dat klinkt al heel positief. Die gaan we ook echt indienen. Die is oppositiebreed. Ik hoorde de gedeputeerde ook eigenlijk zeggen, ook in de beantwoording van de technische vragen: eigenlijk hadden we dit wel op deze manier moeten toevoegen aan de reserves; dat is ook de bestaande afspraak. Wij vinden ook dat u dat gestand moet doen en wij hebben ook niet echt argumenten gehoord waarom het naar de vrije ruimte moet.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik zou de heer Steenbakkers willen vragen als u zo sympathiek reageert op het beetje ontraden van de gedeputeerde: zou u hem dan een beetje willen intrekken?

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Ik heb goed naar onze voorzitter geluisterd en volgens mij bestaat 'een beetje' nooit. Dus ik ga het volledig indienen namens de hele oppositie. Het is gewoon conform afspraak. Ik denk dat we dat ook gewoon zo moeten doen. Dat lijkt me iets van een gezonde financiële hygiëne.

Amendement A2 is een ander verhaal en met goeddunken van alle mede-indieners in de oppositie zou ik dat willen aanhouden. Ik ben namelijk ook op zich wel ontvankelijk voor het verhaal van de fractievoorzitter van de PvdA en de gedeputeerde. Maar ik zou dat wel willen doen als de gedeputeerde dan kan zeggen: oké, maar dan gaan we die integrale afweging ...

De **voorzitter**: Mijnheer Steenbakkers. Ik wil u niet teleurstellen. Maar hier geldt dat zelfs een beetje aanhouden niet kan. U moet het terugtrekken of indienen, want het is een amendement.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dan trek ik het terug indien de gedeputeerde kan toezeggen dat die integrale afweging eraan komt.

De **voorzitter**: Dat horen we dan zo wel. Het amendement gaat over een nu voorliggend besluit en dat kunt u niet een beetje aanhouden.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank ook voor alle beantwoording.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers. Dan de heer Heijmans. Nee. De PVV, mevrouw Van der Kammen. Aan u het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Toch nog een paar woorden over de doelstellingen.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Het verantwoorden van belastinggeld. Met name gaan we in op de motie-Duisenberg, zoals die is genoemd. Die doelstellingen van helder verantwoorden, daar is niemand tegen, daar zijn wij ook niet tegen. Fantastisch zelfs. Maar wat wij met die methode wel een beetje vrez en zien, het is een hip en nieuw VVD-speeltje voor iets dat we eigenlijk als een open deur beschouwen: degelijk verantwoorden wat je gedaan hebt en degelijk verantwoorden hoeveel dat kost. Dat is eigenlijk gewoon een plicht van het bestuur. In plaats daarvan komen er vage doelen. Er is ook nog eens een mismatch tussen de prestaties enerzijds en de uitgaven anderzijds in een jaar. De in de begroting

opgenoemde prestaties hebben geen een-op-een relatie tussen het geld dat wordt uitgegeven. Er worden al middelen in de begroting opgenomen voor meerjarige doeleinden. Er wordt op dit moment vooral op, zoals dat heet, throughput verantwoord, dus de hoeveelheid rapporten die er geschreven worden, de hoeveelheid mensen die worden ingezet en niet op wat er uitkomt. En het is nog maar zeer de vraag of die methode-Duisenberg nou hier echt een oplossing voor gaat zijn. Vooralsnog hebben wij daar twijfels over. Het moet ook niet zo zijn dat nu de verwachting bestaat dat die methode een soort van tovermiddel is, waardoor het kwartje valt en ineens alles duidelijk wordt. Want alle punten die die methode beschrijft kennen we al. Er is niets nieuws onder de zon. Welke methode je ook gebruikt, het staat of valt uiteindelijk met de bereidheid van het bestuur om openheid van zaken te geven. En ook met de bereidheid van alle partijen, coalitie of oppositie, om het bestuur tot die openheid en verantwoording aan te sporen. En dat wilden wij graag over die motie kwijt.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen voor haar bijdrage. Mevrouw Dingemans behoefte aan een tweede termijn? Ja. Gaat uw gang.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Even over motie M2, en dan richt ik me ook een beetje tot de fractie van de VVD. Voordat deze motie nou de PS-notulen ingaat als de methode-Duisenberg, het is toch echt de methode Duisenberg-Van Meenen, met referentie aan het D66-Kamerlid met die naam. We hebben even die methode opgezocht en concreet betekent die dat enkele PS-leden de financiële beraadslagingen in PS zouden gaan voorbereiden en ons van advies zouden gaan voorzien. Nou, dat klinkt prima. Wat D66 betreft hadden we die rol natuurlijk graag belegd binnen die controlfunctie, waar we het de vorige keer over gehad hebben. Die motie wilde de VVD toen niet steunen, maar volgens mij hebben we eigenlijk hetzelfde doel. Ons voorstel is dan ook om in het platform p&c samen te bespreken hoe we aan uitvoering van die behoefte, die we alle twee voelen, dan het beste vorm en inhoud kunnen geven. En de vraag aan de VVD is eigenlijk of zij zich daarin kan vinden. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar bijdrage. De heer Smeulders, behoefte aan een tweede termijn, PvdA? Nee. Mevrouw Brunklaus of mevrouw Roijackers? Mevrouw Brunklaus. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Dank. Ik pak eerst even het groene. Dat gaat over de vth-taken. In overleg en ook naar aanleiding van het verhaal van de VVD over de methode-Duisenberg hadden wij namelijk ook een motie over de controle van deze taken. Dit is zo concreet dat hierover wel gerapporteerd moet worden. Dus wij dragen GS op om bij de Jaarrekening 2016 wel over de prestatie-indicatoren uit de Begroting 2016 te rapporteren, omdat het natuurlijk ook om een heel ernstige zaak gaat. Ik zal deze zo indienen.

Het tweede punt is dat de evz's vertraging hebben opgelopen. Dat was een ellenlange discussie. In 2012 dienden wij met D66 en de PvdA een motie in om geld te reserveren voor het afmaken van de evz's. GS vonden toen dat het wel minder kon. Nu blijkt vier jaar later dat deze evz's wel belangrijk zijn en een vertraging oplopen. GS hebben dat toch volledig aan zichzelf te danken en wij hebben er meerdere malen op gewezen.

Dan over amendement A4. Een amendement kun je niet aanhouden. Met het vorige college is de afspraak gemaakt dat de IDOP-middelen voor leefbaarheid zouden worden ingezet. Dus het restant van de IDOP-middelen. Er is toen door GroenLinks een voorstel/motie ingediend voor de doe-budgetten. Die is toen ook aangenomen. Ik heb toen in mijn praatje ook gezegd dat wat betreft de tweede, derde en vierde tranche we niet weten wat er gaat gebeuren. Maar wij vinden wel dat een college ook betrouwbaar moet besturen. Ook al komt er een volgend college. Er zitten hier twee partijen die ook in het vorige college zaten. Wij vinden gewoon dat de reserve IDOP's voor leefbaarheid ingezet moet worden. Vandaar dat we dit amendement hebben gemaakt.

En dan het verhaal over de verlichting voor het provinciehuis. 3,5 ton bij Statenmededeling op 4 juli. Natuurlijk is uitvoering een bevoegdheid van het college. Maar ja, als u dat soort dingen doet kunt u ook verwachten als u daarover iets te horen krijgt van de Staten als ze het er niet mee eens zijn. Wij vinden het

belachelijk veel geld voor het verlichten van de provincietoren. Vandaar dat we dit amendement hebben gemaakt. En volgens mij meet u met twee maten, want die 3 ton zit dan wel in uw eigen begroting. Dat is de verbouwing van het provinciehuis, maar die 50.000 euro is een onderhoudscontract dat is aangegaan. En dat is een meerjarig onderhoudscontract. En daarmee legt u ook een claim op de volgende jaren. Dus wij begrijpen niet hoe u kunt zeggen dat dit al allemaal geld was dat u al had. Nee, dit is geld van de toekomst waarop u nu een claim legt. Vandaar dat we hem toch gewoon in stemming willen brengen.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklus. Ik begrijp dat er nog een motie komt. Die motie wordt snel digitaal en op papier verspreid.

Motie M4 'Indicatoren vth'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016;
behandelend Statenvoorstel 74/16, de Bestuursrapportage
2016; overwegende dat:

- het in het belang van alle Brabanders is dat de provincie haar middelen rechtmatig, doeltreffend en doelmatig inzet;
- een goede controle of toezicht door Provinciale Staten op de inzet van de middelen door Gedeputeerde Staten er, mede, voor zorgt dat dit op een correcte wijze geschiedt;
- de rechtmatigheid van bestedingen wordt onderzocht door accountant en Rekenkamer, doch de doelmatigheid en doeltreffendheid minder aan bod komt (zoals dat bijvoorbeeld bij de methode Duisenberg wel het geval is);

constaterende dat:

- de indicatoren vth worden vervangen door nalevingsdoelstellingen;
- wij deze nalevingsdoelstellingen, noch de beleidsdoelstellingen VTH, op dit moment kennen;
- het juist aankomt op doeltreffendheid en effecten in de praktijk waar het vth betreft;

dragen Gedeputeerde Staten om:

- in de Jaarrekening 2016 wél over de prestatie-indicatoren uit de begroting 2016 (80% spontane naleving en 7% ernstige overtredingen) te rapporteren;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks: Hagar Roijackers

Partij voor de Dieren: Paranka Surminski

VVD: Wilma Dirken

D66: Femke Dingemans

PvdA: Antoinette Knoet-Michels

CDA: R.C.P. Kuijken."

De **voorzitter**: Dan ben ik nu bij mevrouw Roijackers. Voert niet meer het woord in deze ronde. Nee? Ook 50PLUS ziet af. Van der Wel, Partij voor de Dieren.

En mocht u of een van de volgende partijen nog moties of amendementen willen indienen, dan zou ik u willen oproepen dat nu meteen hier te doen om het tempo van vermenigvuldiging te bespoedigen. Maar dat is niet het geval. Van der Wel.

In de afdeling huishoudelijke mededelingen is het zo dat er geloof ik een warm broodje of zo beschikbaar is. Maar we hebben het voornemen om dat straks bij de nazit te serveren, omdat we denk ik wel de vergadering voor die tijd binnen redelijke tijd kunnen afronden. Dan gaat deze motie ook nog over tafel. Ik geef de heer Van der Wel het woord.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Het ziet er naar uit dat we toch op een redelijke tijd thuis zijn. We hebben niet veel punten. We zijn van een aantal amendementen mede-indiener en in die zin zullen wij die natuurlijk ondersteunen.

Ik wil inderdaad toch nog even een toelichting van de gedeputeerde over het verhaal van die lichtprojectie. Daar heeft GroenLinks wel gelijk in. Dat het een claim legt op het onderhoud, dat is raar. En ten tweede stelt u dat er een mededeling aan ons is gedaan over die lichtprojectie, maar daarmee is het

nog niet meteen staand beleid. Ik kan ook een mededeling rondsturen en dan zeggen: ik heb 300.000 euro nodig. Dat is nou waar u bij de ganzen zegt: dat kan dus niet. U kunt niet zeggen: er is nog niet concreet iets op tafel. En nu vraagt u daar geld voor. Maar andersom kan het, als het college dat wil, dus wel. En dat vind ik dus met twee maten meten. Maar goed, wij zijn flexibel.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik denk dat we toch aan de heer Van der Wel duidelijk moeten maken dat het hier om een burap gaat en dat het college niet om geld vraagt. Er is meerdere malen gezegd dat dit was opgenomen in het krediet voor de renovatie van dit huis. Dus het krediet is in feite al jaren geleden verstrekt.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ja. Dat snap ik heel goed. En bij die kredietverstrekking in 2012 is meerdere malen gesproken over het feit dat we het provinciehuis duurzamer zouden moeten maken. En daar is inderdaad de motie van D66 ingediend, want onze motie is letterlijk precies dezelfde. Alleen met dien verstande dat de gedeputeerde toen heeft gezegd: maar dat kunnen we niet zomaar doen vanwege het gebouw, maar ook omdat we niet weten of er geld over is. Nu is er geld over, namelijk 300.000 euro, en nu gaan we er iets anders mee doen, een leuke lichtprojectie. En dat vinden we toch niet in de haak. We vinden dat we daar toch eerst hadden over mogen kunnen debatteren of besluiten.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. Ook even naar aanleiding van opmerking van de heer Heijmans. Dit was gewoon restbudget. Er was niet bedacht: hier gaan we het provinciehuis mee verlichten. Dit was restbudget. De heer Pauli zal dit zelf zo meteen wel toelichten. En die 50.000 euro. Ik ondersteun dat dat nieuw budget is.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Als laatste, ik heb een groot respect voor de gedeputeerde Financiën die alles zeer helder en duidelijk weet uit te leggen. Ik begrijp ook de overwegingen die hij heeft bij het ontraden van ons amendement. En daarom trekken wij het amendement in, maar we vervangen het door een motie.

De **voorzitter**: En dat amendement had als nummer 3. Amendement A3 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Dan ben ik nu bij de fractie van de ChristenUnie/SGP. De heer Vreugdenhil ziet af van het woord. Lokaal Brabant ook. Dan moeten we nu even wachten op de laatste moties. Motie M4 is intussen hier achter de tafel beschikbaar en er komt nog een motie M5 aan. En zo gauw die binnen zijn geef ik het woord aan gedeputeerde Van Merrienboer. De moties zijn digitaal alle twee al beschikbaar. Dus ik stel voor de gedeputeerde te vragen.

Dames en heren. Ik geef het woord aan gedeputeerde Van Merrienboer, die de laatste opmerkingen in tweede termijn en de nog ingediende moties en amendementen van commentaar zal voorzien. Aan hem het woord.

Motie M5 'Aantalsreductie ganzen is geen doel op zich'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend het Statenvoorstel 74/16 inzake Bestuursrapportage 2016; constaterende dat:

- Gedeputeerde Staten hebben toegezegd om in het ganzenbeleid de inzet van alternatieve, structurele beheersmaatregelen mee te nemen in het ganzenbeleid;
- noch in de Bestuursrapportage 2016 noch in de Begroting 2017 middelen zijn gereserveerd voor inrichtingsmaatregelen en diervriendelijke preventieve maatregelen;

roepen Gedeputeerde Staten op:

- te komen tot concretisering van het toegezegde bovengenoemde beleid;
- hiervoor een begrotingswijziging aan Provinciale Staten voor te leggen om alsnog middelen op te nemen in de begroting 2017 (incl. de meerjarenraming);

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

50PLUS: H. Oosterveer

GroenLinks: H. Roijackers

Lokaal Brabant: J. Heijman"

<http://www.brabant.nl/handlers/SISModule/downloaddocument.ashx?documentID=59363>

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Ik kom dadelijk op de nieuw ingediende moties. Twee punten nog in tweede termijn.

Toch nog even voor de scherpte, mijnheer Steenbakkers. Als het gaat om amendement A1 handelen wij hier conform afspraak. En u legt hier een amendement voor om iets te bestemmen. En het is niet zo dat u iets corrigeert, omdat wij niet volgens afspraak zouden hebben gehandeld. Dat wil ik toch even gemarkeerd hebben. Ik blijf er overigens bij, maar ik ga het niet meer gebruiken, want ik ga gewoon naar ontraden. Want dat beetje deed eigenlijk afbreuk aan het debat.

Wat mevrouw Van der Kammen aangeeft rond de methode-Duisenberg-Van Meenen - ik kijk even naar mevrouw Dingemans - denk ik dat u ware woorden spreekt. Het staat of valt met de principiële bereidheid om openheid van zaken te geven. Maar ook de principiële bereidheid om samen met elkaar te leren, want dat zit echt onder die methode-Duisenberg. En ik ga bijna op mijn knieën voor u, maar ik zou dan ook zo graag zien dat u in het platform, waar wij al dat soort dingen doen, dat samen leren invullen. Vandaar dit aanzoek nogmaals.

De **voorzitter**: Het aanzoek lijkt ...

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Ik ga toch niet smelten voor de charmes van deze gedeputeerde. Ik zal het nog een keer toelichten. Zodra het platform planning en control een orgaan/commissie is met heel heldere spelregels en een heel heldere manier van besluitvorming, dan zijn wij de eersten om erbij te zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Daar gaat u allemaal zelf over. Ik ben bij amendement A5 over de verlichting van het Brabantse provinciehuis, die mooie projectie. Even voor de helderheid. Wij hebben ook via de Statenmededeling 3 ton verantwoord. Dus u legt iets voor wat gewoon niet kan, omdat we die 3 ton hebben ingezet vanuit de verantwoording van de verbouwing van het provinciehuis. Wij lichten dat toe via een Statenmededeling. U krijgt de mogelijkheid om een Statenmededeling als dan te agenderen. Nogmaals, wat u hier vraagt, die 3 ton is niet beschikbaar, want die is besteed. Het gaat hier eenmalig over 50.000 euro wat wij bij de burap aan u vragen omdat, en dat kan, wij zeggen met een net verbouwd provinciehuis eenmalig 50.000 euro minder in de onderhoudsvoorziening te storten, want we zijn net klaar met verbouwen. En dat maakt eigenlijk in de kern wat we nu van u vragen. En die 3 ton is weg, mevrouw Brunklaus. Die is gewoon keurig ingezet en verantwoord in het kader van de verbouwing stadhuis.

De **voorzitter**: Brunklaus. Mag ik stilte in de zaal?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat is een project samen geweest met de gemeente Den Bosch. En inderdaad, de Statenmededeling van 4 juli heeft u gedaan. En natuurlijk is het geld weg. Zo gek zijn wij ook niet, we snappen dat het is uitgegeven. Maar die 50.000 euro heeft u ook nergens vandaan gehaald. Dat is toch nieuw geld? Laat ik zeggen, u haalt het uit een pot en u doet er iets anders mee. Wat u daar doet is eigenlijk wat u tegen ons zegt dat dat pas bij de begroting mag gebeuren. Hier doet u het ook. U zoekt een dekking voor iets en eigenlijk kan dat niet volgens de regels van het spel.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee. Het gaat nogmaals om een eenmalige geringere storting in de onderhoudsvoorziening, omdat we net verbouwd hebben. Het gaat over die 50.000 euro. U heeft hier een voorstel dat geen dekking heeft, dus dat kan ik alleen maar ontraden. U praat over 350.000 euro en die is er niet. Er is geen dekking voor. Ontraden.

De **voorzitter**: Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik krijg ook geen antwoord op mijn bewering dat de 50.000 euro, die u heeft genomen uit het onderhoudsbudget voor het onderhoud van de lichtprojectie, die was daar niet voor bedoeld. Dus u schuift ook met geld.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee. Want dat geld zit niet in het onderhoudsbudget. Wij vragen aan u om wat wij jaarlijks in het onderhoudsbudget storten eenmalig voor 50.000 euro minder te doen, omdat we net klaar zijn met verbouwen. Volgens mij is dat een heel verantwoord besluit. Ik ben dus niet met potjes aan het schuiven, mevrouw Brunklaus. Goed, maar nogmaals, uw amendement, en ik kijk naar de letter. Die gaat over een bedrag van 350.000 euro, waarvoor geen dekking is aangegeven. Dus ik kan dat echt alleen maar ontraden.

Dan motie M4 over de indicatoren vth.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Ik kan het gemist hebben, maar ik heb van de gedeputeerde nog geen reactie gehad op mijn aanzoek in tweede termijn, dat ik met goeddunken van de mede-indieners bereid ben amendement A2 dus in te trekken als u zegt: die integrale afweging gaan we doen. Dat heb ik gevraagd in tweede termijn.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja, excuus, mijnheer Steenbakkers. Weet u, wij krijgen binnenkort de begroting en dan gaan we echt weer integraal afwegen. Dat gaan we doen. Nogmaals, ik heb u ook gezegd dat ik ten aanzien van de middelen waar u nu wilt afwegen, dat we die klaar hebben gelegd voor de volgende bestuursperiode. Dus ik ga niet die middelen nu in een integrale afweging aan u voorleggen, omdat we die, nogmaals, klaarleggen voor de volgende periode. Ik heb nadrukkelijk in de richting van mevrouw Van der Kammen gezegd, als het gaat om risico en weerstandsvermogen nadrukkelijk monitoren wat er nodig is om op het punt van dat doelrendement ook naar de toekomst toe te zorgen voor een stabiele inkomstenstroom. Daar gaan wij met elkaar bij elke integrale afweging weer naar kijken en de goede besluiten nemen.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, dus heel helder hè. Ook aansluitend op het verhaal van de heer Koevoets, waar ik het mee eens ben. Ik trek amendement A2 in. Dat wordt dus niet ingediend. En wij gaan dus een integrale afweging op die reserves doen. U geeft aan: dat kan bij de begroting, maar dat kan ook bij iets anders. Een integrale afweging op die reserves gaat plaatsvinden.

De **voorzitter**: Ja. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Die vindt dus echt elke keer plaats. Nogmaals, het gaat erom dat wij een bedrag echt over het hege hebben gezet voor de volgende bestuursperiode. En dat wordt wat ons betreft geen onderwerp van onze integrale afweging, maar van een integrale afweging waarvoor u dan ook nog een keer campagne moet voeren in Brabant.

De **voorzitter**: Oké. Ik stel vast dat amendement A2 is ingetrokken en geen deel meer uitmaakt van de beraadslagingen. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Motie M4 is het verhaal van nieuwe schoenen, oude schoenen. Geen bezwaar wat ons betreft. Ik denk dat het inderdaad correct is om te zeggen dat wij in de jaarrekening gewoon rapporteren over wat we in de begroting aan indicatoren hebben opgenomen. En zeker in afwachting van de verdere concretisering van nieuw beleid, die nalevingsdoelstellingen, gaan wij ons best doen om in de jaarrekening gewoon te rapporteren over de prestatie-indicatoren. Maar daar zal een verhaal bij horen in de overgang naar het nieuwe regime. Dus geen bezwaar.

Motie M5. Ja, u blijft het proberen, mijnheer Van der Wel. Nogmaals, eerst beleid, dan geld. Als u nu zegt: u moet met een begrotingswijziging komen om nu al middelen op te nemen in de begroting. Die begroting moeten wij eerst nog vaststellen. Dus u vraagt om een begrotingswijziging, terwijl we nog over de begroting gaan praten. Ik denk dat u het eerst echt over het beleid moet hebben. We praten over de doeluitkeringen, waarvan er naar mijn beste weten echt afwegingsruimte is waar u die uitkering voor wilt inzetten. Maar maakt u alstublieft eerst beleid, voordat u geld alloceert naar dat beleid. En daarom ontraad ik ook motie M5.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. ik stel dan vast dat we de beraadslagingen kunnen sluiten en over kunnen gaan tot de stemmingen.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter.

De **voorzitter**: Is er behoefte aan een schorsing?

De heer **Heijmans** (SP): Ik zou graag een minuutje of twee, drie willen schorsen.

De **voorzitter**: Ja. De vergadering is tweeënhalve minuut geschorst. Drie zo u wilt.

Schorsing.

De **voorzitter**: Goed. De drie minuten zijn wel voorbij. Ik stel voor de vergadering te heropenen. Ik verzoek de leden hun plaatsen in te nemen. Mag ik de leden verzoeken om hun plaatsen in te nemen? De vergadering is heropend. Ik wil aanstonds de beraadslagingen sluiten, maar uiteraard nog kort de gelegenheid geven. Ja. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik zou graag nog even het woord hebben, want na wat wij gehoord hebben ...

De **voorzitter**: Sorry. Mag ik stilte in de zaal?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het gaat over amendement A5, het licht op het provinciehuis. Natuurlijk wisten wij ook dat we weten dat het al gebeurd is, want we hebben het licht zien stralen. We willen het amendement wijzigen en willen de '3' weghalen, dus dat er 50.000 euro blijft staan. Zo willen we het aanpassen.

De **voorzitter**: We zullen zorgen dat amendement A5A, dus een gewijzigd amendement A5, met de '3' van de 350.000 euro geschrapt is. Er komt nu dus 50.000 euro te staan. Dat staat nu gewijzigd in de digitale box. Voor de notulen is helder vastgelegd wat nu de tekst van het nieuwe amendement wordt. Ik stel voor om dat nu niet meer opnieuw te kopiëren. Het is wel al in de nieuwe versie in de digitale iBabs-box gezet.

Amendement A5A 'Verlichting van Brabant in plaats van provinciehuis'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 21 oktober 2016, behandelend de Bestuursrapportage 2016;

besluiten dat de tekstpassage 3.d:

'Instemmen met het voteren van de investeringskredieten lichtprojectie/landmark, N261 en ICT en automatisering'

vervalt en gewijzigd dient te worden in de volgende tekst:

'Instemmen met het voteren van de investeringskredieten N261 en ICT en automatisering';

en:

besluiten dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

'3.j. 50.000 euro in zetten om de Brabanders te 'verlichten' door deze middelen in te zetten voor sociale veerkracht en ondersteuning van de Brabantse voedselbanken.

Toelichting:

overwegende dat:

- de herkenbaarheid van het provinciehuis geen bijdrage levert aan de kwaliteit van leven in Brabant;
- lichtproject van het provinciehuis een uiting is van doorgeslagen economisme (het provinciehuis als reclamezuil) en niet van het warme gevoel dat als je aan Brabant denkt, je weet dat daar nog licht brandt;

constaterende dat:

- het college met de burap 350.000 euro wil voteren voor de lichtproject van het provinciehuis;
- hiertoe 300.000 euro wordt gebruikt van het investeringskrediet Huis van Brabant, waaraan vervolgens nog eens 50.000 euro wordt toegevoegd.

Patricia Brunklaus, GroenLinks."

De **voorzitter**: Anderen nog die het woord willen voeren naar aanleiding van de schorsing? De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Naar aanleiding van de discussie willen we motie M3 'Steek je licht op' intrekken.

De **voorzitter**: Motie M3 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): En motie M5, voorzitter, met pijn in mijn hart houd ik hem aan tot de begroting.

De **voorzitter**: En motie M5 wordt aangehouden en zal worden betrokken bij de besprekingen over de begroting.

Dan kijk ik nog even rond, sluit ik de beraadslagingen en gaan we stemmen over de amendementen, het voorstel en de op dit voorstel betrekking hebbende moties.

Ik breng dan als eerste in stemming amendement onder stuknummer 1, rendement immunisatieportefeuille, eerste indiener CDA. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor met stemverklaring. Het college moet gemaakte afspraken nakomen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen. Dan breng ik in stemming amendement onder stuknummer 5. GroenLinks, CDA, IDOP-middelen. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklauw** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen. Dan komen we nu bij amendement 5A, het gewijzigde amendement. Ik herhaal voor alle duidelijkheid nog even dat het bedrag bij 3j niet 350.000 euro, maar 50.000 euro is. De '3' is daar weggestreept, dus het bedrag gaat nu over 50.000 euro. Amendement A5A breng ik nu in stemming. De VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Tegen met stemverklaring. Naar ons idee klopt de 50.000 euro niet, zoals gesteld in het amendement.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen. Dan breng ik nu in stemming het besluit zelf, inhoudende een aantal deelbesluiten, maar bij u bekend onder stuknummer 74/16 inzake de Burap 2016. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor met een stemverklaring, voorzitter. We zijn tegen het voteren van budget voor de lichtprojectie.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor met dezelfde stemverklaring als de ChristenUnie.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel door uw Staten aangenomen. Resteert een tweetal moties. Allereerst motie onder stuknummer 2, de zogenaamde methode-Duisenberg-Van Meenen. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor met stemverklaring. Wij gaan graag in op het aanbod van mevrouw Dingemans met betrekking tot het in het platform planning en control verder uitwerken van deze motie.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor met een stemverklaring. Natuurlijk is de doelstelling helder verantwoord voor iedereen een vanzelfsprekendheid en dat steunen wij ook ten volle. Wij willen deze methode een kans geven om verbeterde verantwoording af te leggen, maar we hebben hier wel een eerst-zien-dan-geloven-houding en -insteek. En een voorstel voor uitvoering zou niet via het platform planning en control, maar gewoon via de Staten langs moeten komen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor met stemverklaring. Omdat de methode-Duisenberg-Van Meenen aansluit bij de motie van D66 om een controlfunctie in te richten kunnen wij voor deze motie stemmen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Voor met een stemverklaring. En dat is dezelfde als die van de fractie van de VVD.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is deze motie unaniem door uw Staten aangenomen. Dan is de laatste motie aan de orde. En dat is motie onder stuknummer 4, motie indicatoren vth. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is unaniem door de Staten aangenomen.

Dames en heren. Namens u allen wil ik alle medewerkers die betrokken zijn geweest bij het opstellen van de burap, die wij zojuist hebben vastgesteld, hartelijk danken voor hun enorme inzet en betrokkenheid.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Ik dank ieder van u voor uw inbreng. Ik wijs u erop dat de eerstvolgende Statendag op 11 november in het teken van de Begroting 2017 staat. De hele dag is dan daarvoor gereserveerd. Ik wil u ook verzoeken uw sprekerspasje te deponeren in de daarvoor bestemde opvangbus bij de bodetafel en nodig u uit voor een drankje en ik geloof een warm hapje, een broodje bij de Statenlounge. De vergadering is gesloten.

De **voorzitter** sluit om 18.27 uur de vergadering.